

Samen verantwoordelijk

Inhoudsopgave

Inleiding jaarstukken 2015 en analyse resultaat	1
Kerngegevens	5
Algemeen beeld van de rekening 2015	6
Algemene dekkingsmiddelen	8
Programmaverantwoording	9
Programma 1 Algemene zaken	10
Programma 2 Sociaal Domein & Volkshuisvesting	20
Programma 3 Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer	30
Programma 4 Economie & Sport	37
Programma 5 Financiën & Vastgoed	45
Paragrafen	49
\$ 1 Lokale heffingen	50
\$ 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	55
\$ 3 Onderhoud kapitaalgoederen	65
\$ 4 Financiering (treasury)	70
\$ 5 Bedrijfsvoering	72
\$ 6 Verbonden partijen	78
\$ 7 Grondbeleid	89
\$ 8 Grootschalige projecten, stand van zaken projecten en kredieten	92
Overzicht van baten en lasten 2015	100
Overzicht aanwending onvoorzien / incidentele baten en lasten	102
Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	103
Balans per 31 december 2015	104
Grondslagen voor waardering	107
Grondslagen voor resultaatbepaling	109
Toelichting op de balans	111
Sisa-verantwoording	118

Inleiding jaarstukken 2015 en analyse resultaat

Jaarstukken 2015

Net als vorige jaren zijn de jaarstukken opgemaakt conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In artikel 24 van het BBV wordt aangegeven hoe de jaarstukken en de toelichting dienen te worden verantwoord.

Opzet programmarekening 2015

De opzet van de programma's is op dezelfde wijze samengesteld als in de begroting 2015.

1. De jaarstukken bestaan uit:
  - A: het jaarverslag;
  - B: het overzicht van baten en lasten.
2. Het jaarverslag bestaat uit:
  - A. de programmaverantwoording met de 5 programma's:
    - programma 1: Algemene zaken
    - programma 2: Sociaal Domein & Volkshuisvesting
    - programma 3: Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
    - programma 4: Economie & Sport
    - programma 5: Financiën & Vastgoed
  - B. de paragrafen.
3. De jaarrekening bestaat uit:
  - A. het overzicht van baten en lasten met een toelichting per programma;
  - B. de balans en de toelichting.

Algemene financiële beschouwingen

A. Financieel beeld

Deze jaarrekening sluit met een batig saldo € 3.576.000. De algemene reserve van de gemeente is eind 2015 negatief en de financiële positie blijft daarmee kwetsbaar vanwege het ontbreken van een vangnet voor risico's.

Herstelplan eigen vermogen en preventief toezicht

Op 5 april 2012 zijn de kaders van het herstelplan eigen vermogen 2012-2025 door de raad vastgesteld. Er zijn 31 uitgangspunten geformuleerd. Het herstelplan is aangemerkt als dominant kader. Dit houdt in dat alle besluitvorming van de gemeente getoetst wordt aan deze 31 uitgangspunten.

De noodzakelijke afwaardering van gronden en verhogen van de voorziening in 2012 met ruim € 11 miljoen kon niet worden gedekt door de algemene reserve. De gemeente valt vanaf 2013 daarom onder preventief toezicht. Dit houdt in dat vanaf 2013 voor de begroting en alle begrotingswijzigingen de goedkeuring van Gedeputeerde Staten nodig is en uitgaven pas na de ontvangen goedkeuring mogen worden gedaan. De toezichthouder bepaalt jaarlijks of dit preventieve toezicht gehandhaafd blijft.

Na overleg met de provincie is besloten de verliezen uit de grondexploitatie van ruim € 11 miljoen als een negatieve 'reserve afwaardering gronden' te verantwoorden. Deze negatieve reserve maakt onderdeel uit van de algemene reserve en moet binnen een termijn van 10 jaar weer worden aangezuiverd naar € 0. Daarvoor is in de begroting jaarlijks € 1,1 miljoen vrijgemaakt. Op basis van het met de provincie afgesproken schema zou de stand van de algemene reserve per 31 december 2015 na resultaatbestemming € 7.700.000 negatief dienen te bedragen.

Resultaat op normale bedrijfsvoering (jaarrekening en geheel 2015)

Het resultaat van deze jaarrekening bedraagt zoals gesteld € 3.576.000 positief. Uw gemeenteraad dient dit resultaat nog te bestemmen.

De jaarrekening is het resultaat ten opzichte van de laatste bijstelling van de begroting in december 2015 via de 4^e financiële rapportage 2015. Bij de tussentijdse begrotingswijzigingen in 2015 (0 t/m 17) is per saldo een bedrag van € 126.896 toegevoegd aan de algemene reserve. Verder heeft ook in 2015 weer de reguliere storting van € 1.100.000 in de algemene reserve plaatsgevonden conform afspraken met de provincie.

Resultaat op bouwgrondexploitatie

In deze jaarrekening is per saldo € 623.590 ten laste gebracht van de algemene reserve. In 2015 is voor een bedrag van € 1.526.605 extra voorziening genomen voor verliesgevend complexen. Dit betreft grotendeels negatieve bijstellingen voor de exploitatieplannen Nazareth, Keizersberg, Middengebied Soersel, Kalkhoven en De Mortel Zuidrand. Dit nadeel is deels gedekt door winstnemingen van (bijna) afgeronde plannen voor een bedrag van € 669.112. Daarnaast heeft de gemeenteraad eerder in 2015 al separaat besloten voor het Middengebied Soersel een bedrag van € 233.904 te onttrekken aan de algemene reserve.

Algemene reserve

De algemene reserve op de balans in deze jaarrekening bedraagt afgerond € 8,4 miljoen negatief. Dit is de stand voor resultaatbestemming 2015. Via resultaatbestemming bepaalt de gemeenteraad vervolgens welk deel van het voordeel in de jaarrekening van € 3.576.000 in de algemene reserve wordt gestort. De stand per eind 31 december 2015 van de algemene reserve had volgens het met de provincie afgesproken schema € 7,7 miljoen moeten bedragen. Na de door het college voorgestelde bestemming van het jaarrekeningsaldo loopt de gemeente voor op dit schema.

Balans

De **balans 2015** geeft in grote lijnen een afname aan van investeringen in vaste activa met netto bijna € 6,4 miljoen.

De geïnvesteerde waarde in (bouw-)grond daalde in de balans met ruim € 2,0 miljoen.

De risicovoorziening moest verder worden aangevuld met € 1.526.605. De waarde van de gronden worden in de balans opgenomen minus de getroffen risicovoorziening. Het totaal van reserves en voorzieningen (inclusief het resultaat van de jaarrekening) is in 2015 toegenomen met ruim **€ 1,7 miljoen**.

De vaste schulden zijn afgenomen met ruim € 10,4 miljoen. De aflossingen op vaste geldleningen bedroegen € 10,4 miljoen. Per balansdatum is er voor ruim € 2,2 miljoen meer gefinancierd met kort geld.

b. Realisatie 2015

De primitieve begroting 2015 is vastgesteld in de raadsvergadering van december 2014. Daarnaast is de begroting 2015 viermaal algemeen bijgesteld middels de 1^e, 2^e, 3^e en 4^e financiële rapportage. Het jaarrekeningresultaat is ten opzichte van de laatste bijstelling van de begroting.

Analyse van het gerealiseerde resultaat 2015.

Saldo en analyse jaarrekening 2015

Voordelen in jaarrekening 2015

Overschot post onvoorzien	55.000	V	
Openbare verlichting	59.000	V	Minder uitgaven openbare verlichting minder storingen , minder energielasten o.a. door led.
Algemene uitkering gemeentefonds	78.000	V	Meer opbrengsten i.v.m. diverse hoeveelheidsverschillen/overige aanpassingen.
Nog te ontwikkelen beleid	89.000	V	Via resultaatbestemming zal gevraagd worden een deel hiervan te bestemmen voor 2015.
Zerobudgetting	118.000	V	Zerobudgetting 5 programma's
Winstneming Atlant 2015	150.000	V	Het algemeen bestuur van de Atlantgroep heeft medio april 2016 besloten de winst gedeeltelijk uit te keren aan de deelnemende gemeenten.
Onroerende zaakbelastingen (OZB)	334.000	V	Incidentele meeropbrengst OZB 2015 vanwege hogere WOZ dan bij tariefstelling vanuit werd gegaan. Via de resultaatbestemming 2015 wordt van de meeropbrengst OZB totaal € 166.000 gereserveerd voor eenmalige teruggave OZB in 2016
Saldi kostenplaatsen	445.000	V	Renteresultaat + doorbelasting kostenplaatsen
Overschot overige taken SD	535.000	V	
Overschot 3D			
WMO nieuw	889.000	V	
Jeugd	1.139.000	V	
Participatie	394.000	V	
Totaal voordelen	4.285.000		

Nadelen in jaarrekening 2015

Wegen binnen de bebouwde kom	-64.000	N	Overschrijding doordat budget is afgeraamd middels structurele zero budgetting. Vanaf 2016 begroting is deze 25% korting daarom ook teruggedraaid.
Belasting en rechten	-85.000	N	Hogere OZB op gemeentelijke panden en hogere waterschapsbelasting op het buitengebied dan in de begroting opgenomen.
Diverse kleine nadelen	-125.000	N	
Extra toevoeging aan voorziening dubieuze debiteuren	-168.000	N	Verhoging op basis van analyse debiteurenbestand
Storting wachtgeld	-267.000	N	Wachtgeld + re-integratie voormalige burgemeester
Totaal nadelen	-709.000		

Resultaat 2015 **3.576.000**

Daarmee is het batig saldo van 2015 van **€ 3.576.000** op hoofdlijnen verklaard.

Financiële positie

De algemene reserve (voor bestemming) is zoals eerder aangegeven afgerond € 8,4 miljoen negatief en daarmee uiterst kwetsbaar. Er is geen enkele buffer voor het opvangen van risico's. Indien risico's zich voordoen dienen deze met incidentele voordelen in het boekjaar te worden opgevangen.

In 2015 waren de grootste tegenvallers te noteren in de bouwgrondexploitatie. Iets wat in de jaren 2013 en 2014 ook het geval was. Het is ook dit jaar weer gelukt deze en andere tegenvallers op te vangen met (voornamelijk incidentele) meevallers. De gemeente ligt daardoor na de voorgestelde bestemming van het resultaat voor op het met de provincie afgesproken aflossingsschema van de negatieve reserve.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is inzicht gegeven in de belangrijkste risico's. Volgens deze inschatting zou er een algemene reserve van € 7,6 miljoen aanwezig dienen te zijn als vangnet. In deze risico's zijn er geen bijzondere ontwikkelingen geweest ten opzichte van voorgaande jaren.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Op grond van BBV-artikel 28, lid a, moet in de toelichting op de programmarekening een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en programmarekening worden gemaakt.

Op grond van artikel 189, lid 3 Gemeentewet (GW) zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten en daarmee overeenstemmende balansmutaties onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium "passend binnen het door de raad uitgezette beleid" van belang. In geval van strijd met een wettelijke bepaling of met een door de raad genomen beslissing is duidelijk dat e.e.a. niet "passend" is. Maar voor vele andere situaties is dit minder duidelijk. Daarom is het noodzakelijk dat de gemeenteraad nader omschrijft op welke wijze dan wel onder welke omstandigheden overschrijdingen op de begrote lasten als "passend binnen het door de raad uitgezette beleid" kunnen worden beschouwd.

Naar ons oordeel passen de hiervoor geanalyseerde overschrijdingen binnen het door de raad uitgezette beleid. De overschrijdingen van de lasten op programma's 1 en 3 worden grotendeels gecompenseerd door hogere opbrengsten.

Wij stellen de raad voor om met de vaststelling van de jaarrekening 2015 deze overschrijding op programma 1 Algemene Zaken en programma 3 Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer te autoriseren.

Accountantsoordeel

De accountant heeft de jaarcijfers goedgekeurd op getrouwheid en rechtmatigheid met inachtneming van het door de raad vastgestelde normen- en toetsingskader.

Kerngegevens jaarrekening 2015

Standen per 31 december van het jaar

Sociale structuur	2014	2015
Aantal inwoners:	29.503	29.657
waarvan:		
van 0 t/m 19 jaar:	6.735	6.736
van 20 t/m 49 jaar:	10.936	10.786
van 50 t/m 59 jaar:	4.714	4.765
van 60 t/m 64 jaar:	2.049	2.106
van 65 jaar en ouder:	5.069	5.264
Aantal periodiek bijstandsgerechtigden	351	373
Aantal tewerkgestelden in sociale werkgemeenschappen	270	241
Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente:	12.336 ha	12.336 ha
Waarvan:		
binnenwater	109 ha	109 ha
historische dorpskernen	8 ha	8 ha
oppervlakte groen buitengebied (exclusief bosgrond)	308 ha	308 ha
oppervlakte groen in woonomgeving	114 ha	114 ha
oppervlakte sportvelden	312 ha	312 ha
oppervlakte bossen	410 ha	350 ha
Lengtes van wegen:		
- asfaltwegen:	209 km	209 km
- klinkerwegen	97 km	97 km
- betonwegen	16 km	16 km
- overige (o.a. zandwegen of halfverharding)	90 km	90 km
woonruimten:	12.334	12.451
Financiële structuur (x 1000)		
Exploitatie-uitgaven (excl. Bouwgrond)	59.930	69.154
Exploitatie-uitgaven per inwoner:	2.031	2.332
Heffing OZB:	7.817	8.068
Heffing OZB per inwoner:	0,26	0,27
Algemene uitkering Gemeentefonds:	21.823	20.205
Algemene uitkering Gemeentefonds per inwoner:	0,74	0,68
Vaste geldleningen (exclusief woningbouw)	132.426	122.653
Vaste geldleningen per inwoner	4,49	4,14
Algemene reserves: exclusief rekeningsaldo	-9.045	-8.373
Bestemmingsreserves:	8.208	7.878
Voorzieningen (inclusief voorzieningen bouwgrondexploitatie):	27.985	27.658
Totaal reserves en voorzieningen:	27.147	27.163
Totaal reserves en voorzieningen per inwoner:	0,92	0,92

Overzicht van baten en lasten

Programma	Primitieve begroting 2015			Begroting 2015 na wijziging			Realisatie 2015		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Algemene zaken	885.429	7.308.905	-6.423.476	941.988	7.467.333	-6.525.345	1.115.760	7.833.145	-6.717.384
Sociaal Domein & Volkshuisvesting	11.774.538	35.088.288	-23.313.750	6.090.606	35.894.999	-29.804.393	6.655.351	33.417.825	-26.762.474
Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer	3.244.189	10.431.439	-7.187.250	3.344.909	10.719.981	-7.375.072	3.637.806	10.895.897	-7.258.092
Economie & Sport	2.953.769	6.559.799	-3.606.030	3.180.020	6.756.955	-3.576.935	3.222.445	6.638.360	-3.415.915
Financiën & Vastgoed	10.977.788	10.679.135	298.653	13.629.043	12.884.725	744.318	12.113.438	12.255.634	-142.196
totaal programma's	29.835.713	70.067.566	-40.231.853	27.186.566	73.723.993	-46.537.427	26.744.799	71.040.860	-44.296.061
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen									
OZB	7.600.001		7.600.001	7.733.811		7.733.811	8.067.926		8.067.926
Algemene uitkeringen	31.494.079		31.494.079	37.567.734		37.567.734	37.646.130		37.646.130
Dividenduitkering BNG Bank	57.820		57.820	25.920		25.920	25.920		25.920
Saldo Financieringsfunctie	998.070		998.070	1.213.154		1.213.154	1.213.154		1.213.154
totaal algemene dekkingsmiddelen	40.149.970		40.149.970	46.540.619		46.540.619	46.953.130		46.953.130
Onvoorzien									
Gerealiseerd resultaat voor bestemming	69.985.683	70.067.566	-81.883			3.192			2.657.069
Toevoeging/onttrekking aan reserves:									
Algemene zaken	376.209	225.400	150.809	376.209	225.400	150.809	370.219	225.400	144.819
Sociaal Domein & Volkshuisvesting	1.226.231	1.015.000	211.231	1.297.226	1.015.000	282.226	1.228.716	1.015.000	213.716
Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer	280.464	193.546	86.918	317.256	469.380	-152.124	358.371	243.233	115.138
Economie & Sport	360.192	76.331	283.861	192.098	104.160	87.938	194.977	338.977	-144.000
Financiën & Vastgoed	1.306.943	1.957.879	-650.936	3.284.347	3.474.509	-190.162	3.875.150	3.285.741	589.409
totaal mutaties reserves	3.550.039	3.468.156	81.883	5.467.136	5.288.449	178.687	6.027.434	5.108.351	919.083
Gerealiseerd na bestemming						181.879			3.576.151

Analyse lastenoverschrijding programma 1 + 3

SPECIFICATIE

1 Algemene zaken

Storting wachtgeld	267.000	Wachtgeld + re-integratie voormalige burgemeester.
Meer afdracht leges reisdocumenten Rijk	89.000	Ivm grotere uitgifte reisdocumenten, deze worden gedekt door hogere baten leges reisdocumenten.
Crisisnoodopvang	73.000	deze worden gedekt door de bijdrage van het COA voor de noodopvang.
overschrijdingen	429.000	
Voormalige SRE taken	-15.000	Nog niet alle voormalige taken zijn opnieuw ingevuld.
Rekenkamercommissie	-19.000	Geen onderzoeken geweest van de rekenkamercommissie.
Zerobudgetting/diversen	-29.000	
onderschrijdingen	-63.000	
Saldo begrotingsafwijkingen	366.000	

3 Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer

overschrijdingen		
Wegen binnen de bebouwde kom	64.000	Overschrijding doordat budget is afgeraamd middels structurele zero budgetting.
Openbare groenvoorziening	63.000	Overschrijding door meer inhuur i.p.v. eigen personeel, gedekt door onderschrijding personeelsbudget
Riolering	244.000	Gedekt door voorziening riolering.
Diversen	5.000	
	376.000	
onderschrijdingen		
IGP Bakelse Plassen	-59.000	Doorberekening van uren aan IGP project
Openbare verlichting	-59.000	Minder uitgaven openbare verlichting minder storingen , minder energielasten o.a. door led.
Omgevingsdienst	-29.000	Minder afgenomen uren voor milieutaken
Geo-informatie	-26.000	Lagere eindafrekening 2014 van GBKN
Bestemmingsplannen	-27.000	Minder advieskosten, bestemmingsplan buitengebied door latere uitvoering
	-200.000	
Saldo begrotingsafwijkingen	176.000	

Algemene dekkingsmiddelen

Lokale heffingen

De gemeente Gemert-Bakel kent de volgende niet besteding gebonden gemeentelijke heffingen:

	Raming begrotingsjaar	Realisatie begrotingsjaar
Onroerende-zaak belasting	7.733.811	8.067.926
Hondenbelasting	150.000	155.796
Toeristenbelasting	412.200	412.200
Baatbelasting	584	584
	<u>8.296.595</u>	<u>8.636.506</u>

Algemene uitkeringen

De verantwoorde algemene uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn gebaseerd op de ten tijde van het opstellen van de jaarrekening bekende informatie ter zake, zijnde de decembercirculaire 2015.

	Raming begrotingsjaar	Realisatie begrotingsjaar
Algemene uitkeringen	20.127.544	20.205.121
Integratie uitkering	17.440.190	17.441.009
	<u>37.567.734</u>	<u>37.646.130</u>

Dividend

Verantwoord zijn de navolgende dividenden:

	Raming begrotingsjaar	Realisatie begrotingsjaar
Bank Nederlandse Gemeenten	25.920	25.920
	<u>25.920</u>	<u>25.920</u>

Saldo financieringsfunctie

De gemeente rekent de rentelasten aan de diverse programma's toe, zodat die programma's een integraal beeld geven van de kosten die met de uitvoering gemoeid zijn. Daarbij wordt ook een rente gecalculeerd over het werkzame eigen vermogen van de gemeente. Aangezien de gecalculeerde rente over het eigen vermogen niet daadwerkelijk betaald hoeft te worden, vloeit deze terug in de gemeentelijke baten. De rente over de vrije componenten van het eigen vermogen wordt daarbij als algemeen dekkingsmiddel verantwoord.

	Raming begrotingsjaar	Realisatie begrotingsjaar
Bespaarde rente	1.213.154	1.213.154

Onvoorziene uitgaven 2015

<u>Raming primitieve begroting 2015</u>	220.000	164.809

Programmaverantwoording

Tijd, geld en risico

De programmaverantwoording geeft via een gekleurde tabel aan of een doelstelling wel of niet is gehaald en wat daarvoor is gedaan, zo nodig aangevuld met opmerkingen en een beschrijving van de stand van zaken. Ook wordt aangegeven of er afwijkingen zijn in tijd, geld en risico.

Analyse cijfers begroting na wijziging en realisatie

In de toelichting op de programmarekening wordt een analyse gegeven tussen de werkelijke uitkomsten en de cijfers van de begroting na wijziging per programma. Eerst wordt het totale saldo van het programma vermeldt, daarna wordt de meest relevante afwijking per product toegelicht. Alleen de grote afwijkingen worden toegelicht en daarbij mag een ondergrens van € 60.000,- worden gehanteerd. Dit is gedaan in overleg met uw raad en sluit aan bij de tolerantiegrenzen van de accountant.

Programma 1 Algemene zaken**Portefeuillehouder:** Burgemeester J. van Zomeren**Programmavertwoordelijke:** M. Heijns

Gestart

Wijkt af/nog niet
gestartGerealiseerd/
Geen afwijking

Doel 1	Een meer consequent, rechtvaardig en voorspelbaar handavingsproces op basis van duidelijkere prioriteiten en bijbehorende uitvoering: • Duidelijke prioriteiten • Meer inzet aan het begin van het proces; begrip kweken en duidelijkheid scheppen • Procedures worden ingezet en afgemaakt		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
Beleid opstellen: • Opstellen van meerjarig beleidsplan "Handhaving"- met in het bijzonder aandacht voor de preventie en aanpak van overlast • Meerjarenperspectief schetsen • Prioriteiten stellen • Prioriteiten en beschikbare budget matchen • Politieke keuzes voorleggen, maken en vastleggen opdat de prioriteiten vastgesteld zijn • Opstellen van handavings uitvoerings programma's (HUP's) • Terugkoppelen resultaten aan de politiek • Terugkoppelen resultaten aan inwoners en (agrarische) bedrijven	Meerjarig beleidsplan "Handhaving" 2015-2018 met prioriteiten		Beleidsplan is opgesteld en door de gemeenteraad vastgesteld in maart 2015.
	Integraal handavingsbeleid		Opgenomen in het beleidsplan.
	Duidelijke rol politiek en ambtelijk		Opgenomen in het beleidsplan.

Doel 1	Een meer consequent, rechtvaardig en voorspelbaar handavingsproces op basis van duidelijkere prioriteiten en bijbehorende uitvoering: • Duidelijke prioriteiten • Meer inzet aan het begin van het proces; begrip kweken en duidelijkheid scheppen • Procedures worden ingezet en afgemaakt		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken

• Investeren in preventie en toezicht; duidelijk zijn aan voorkant bij producten, diensten, contacten • Bonus/Malus toepassen op alle doelgroepen (inclusief agrarisch); zij die van goede wil zijn en goed gedrag vertonen worden minder gecontroleerd • Eenduidig klantcontact; één aanspreekpunt die het proces stuurt en/of heldere informatie over het proces • Regie voeren op kwaliteit (proces); Preventie, Controle, Uitvoering, Handhaving • Regie voeren op uitvoering: de aansturing organiseren over de werkterreinen heen en met externen • Terugkoppelen resultaten en (on)bedoelde effecten aan de politiek • Werken vanuit een procesaanpak: - o Knelpunten aanpakken: op voorhand meer begrip kweken en duidelijkheid scheppen en met omgeving en ondernemer/inwoner oplossingsmogelijkheden zoeken zolang dit constructief is. Hierbij kan eventueel mediatie ingezet worden. Daarna juridisch - o Goed registratiesysteem (ODZOB) - o Handhaven als sluitstuk van een ingezet traject	Uitvoering volgens het handhavingsuitvoeringsprogramma per jaar		Wordt uitgevoerd conform het handhavings uitvoeringsprogramma.
	Meer toezicht en minder handhaving oftewel meer efficiëntie door meer preventie en minder repressie		Wordt uitgevoerd conform het handhavings uitvoeringsprogramma.
	Meer inzet aan het begin van een proces; begrip kweken en duidelijkheid scheppen		Wordt uitgevoerd conform het handhavings uitvoeringsprogramma.
	Procedures worden ingezet en afgemaakt		Het gemeentelijke inrichtingenbestand is ondergebracht in het registratiesysteem van de ODZOB.

Doel 2	Sturing houden op de taken welke bij de verbonden partijen zijn belegd en de belangen van Gemert-Bakel daarin borgen		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
Jaarlijks inzichtelijk maken bij welke verbonden partijen wij aangesloten zijn, welke afspraken daarmee gemaakt zijn en inzichtelijk maken wat de stand van zaken betreffende deze afspraken is	De raad kan gericht sturen, visie geven over de verschillende regionale samenwerkingsverbanden		De afspraken met de verbonden partijen zijn inzichtelijk gemaakt en zijn aangenomen in de raad van 5 november 2015. Verschillende acties die hieruit voortkomen zullen in 2016 opgepakt worden.

Doel 3	Sturing houden op de veiligheidstaken welke bij de verbonden partijen zijn belegd en de belangen van Gemert-Bakel daarin borgen. Denk hierbij aan politie, brandweer (VRBZO) en ambulancezorg (GHOR)		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
Veiligheidsthema's die voor de inwoners van Gemert-Bakel van belang zijn uitdragen in de daarvoor aangewezen netwerken en zorgen dat deze geborgd worden in de betreffende uitvoeringsplannen. Denk hierbij aan de politie, brandweer (VRBZ) en ambulancezorg (GHOR) en ons eigen integraal veiligheidsplan	De inzet op voor Gemert-Bakel belangrijke veiligheidsthema's wordt geborgd		Overleg tussen de teams Vergunningen en Toezicht (VT) en Advies en Ondersteuning (AO) over de taakverdeling vindt wekelijks plaats. Mede om de integraliteit te bewaken. Met portefeuillehouders worden de speerpunten besproken.
Doel 4	Voor de dienstverlening aangescherpte servicenormen, actief gecommuniceerd en nageleefd. Afspraak = afspraak. • Antwoord: In 2015 handelt het KlantContactCentrum (KCC) 80% van de veel voorkomende vragen en producten af • Meten servicenormen en klanttevredenheid • Digitale dienstverlening voor burgers en bedrijven verbeteren • Gebruiksvriendelijkheid gemeentelijke website verbeteren en de website de digitale ingang van de gemeente laten zijn		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Het KCC verder uitbouwen volgens de visie van de organisatieontwikkeling • Het medewerkersportaal en zaakstelsel verder inrichten • Sturen op digitale dienstverlening. De website en het digitaal loket staan hierin centraal • Afspraken over servicenormen met uitvoeringsorganisaties Peel 6.1, Werkplein en ODZOB • Klanttevredenheidsonderzoeken (KTO) uitvoeren door middel van enquêtes van de meest gevraagde diensten • Verkorten doorlooptijd van de dienstverlening • Digitale transacties voor burgers en bedrijven uitbreiden • Sturen op digitale dienstverlening • Uitvoering geven aan de web richtlijnen	Het KCC handelt 80% van de veel voorkomende vragen en producten af		Doorontwikkeling KCC is in gang gezet. Alle inkomende telefoontjes worden geregistreerd. Op dit moment wordt een slag gemaakt om de front-office nog effectiever in te zetten.
	Belangrijkste servicenormen worden per kwartaal gepubliceerd		In 2015 was er geen juiste informatie beschikbaar over de tijdigheid van de servicenormen in verband met de komst van de e-suite. In het 1 ^e kwartaal van 2016 worden de belangrijkste servicenormen per kwartaal gepubliceerd en is de informatie betrouwbaar.

	Telefoon: <5% hangt op na 20 sec.		Norm wordt gehaald.
	Medewerkersportaal: 80% belt terug binnen 1 dag		Norm wordt gehaald.
	Balie: 80% geholpen binnen 5 min.		Norm wordt gehaald.
	Schriftelijk: 80% aanvragen binnen servicenorm antwoord		In 2015 was er geen juiste informatie beschikbaar over de tijdigheid van de servicenormen in verband met de komst van de e-suite. In het 1 ^e kwartaal van 2016 worden de belangrijkste servicenormen per kwartaal gepubliceerd en is de informatie betrouwbaar
	Dienstverleningsovereenkomsten waarin servicenormen zijn vastgelegd		De Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) met de Uitvoeringsorganisaties worden begin 2016 opnieuw vastgesteld. Een nieuwe gemeenschappelijke regeling met het Werkbedrijf is afgesloten.
	KTO's de dienstverlening scoort >7		Het KTO "Meldingen openbare ruimte" en "Openbare verlichting" is afgerond met respectievelijk een 7,0 en 6,9 als waardering. De KTO omgevingsvergunning is met een 7,4 afgerond.
	Digitale transacties voor betalingen, parkeerontheffing en leerlingenvervoer		De planning voor deze digitale transacties staat voor het 1 ^e halfjaar in 2016.
	Vernieuwde website ingericht volgens visie van top taken		De vernieuwde website is ingericht.

Doel 5	Versterken van de eigen rol, de toegankelijkheid en de interne en externe oriëntatie gemeenteraad		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken

• Verbeteren van directe uitwisselingen tussen inwoners/organisaties en gemeenteraad vooral door het versterken van insprek- en meespreekmogelijkheden • Verhelderen eigen rol en positie van gemeenteraad, college, burgemeester en het vergroten van de toegankelijkheid van de raad en raadsleden via met name de gemeentelijke website • Profileren van de raad als zodanig/volksvertegenwoordiging en profileren van de diverse opvattingen binnen de raad op de belangrijkste onderwerpen (kaders). Daarbij o.a. de mogelijkheden van gerichte actieve communicatie en sociale media benutten • Verder ontwikkelen kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad alsmede in dat verband de publieke verantwoording door het college. Hiertoe preciezer bepalen welke informatie de raad nodig heeft en gegenereerd kan/moet worden • Werkzaamheden van de raad en zijn fracties gericht ondersteunen (griffie, ambtelijke bijstand, fractiebudget, ICT-budget fracties)	Evaluatie onafhankelijke rekenkamercommissie en intergemeentelijke samenwerking beoordelen		Gemeenteraad heeft gezamenlijke rekenkamercommissie met de gemeenteraad van Laarbeek tot stand gebracht.
	Evaluatie raadscommissiestelsel		Eerste deel evaluatie heeft plaatsgevonden. Vervolg gesprek met 4 van de 6 fracties is uitgevoerd. Conclusies en aanbevelingen dienen nog te worden geformuleerd ten behoeve van de raad.

Kengetallen:

Basisregistratie personen en burgerlijke stand:

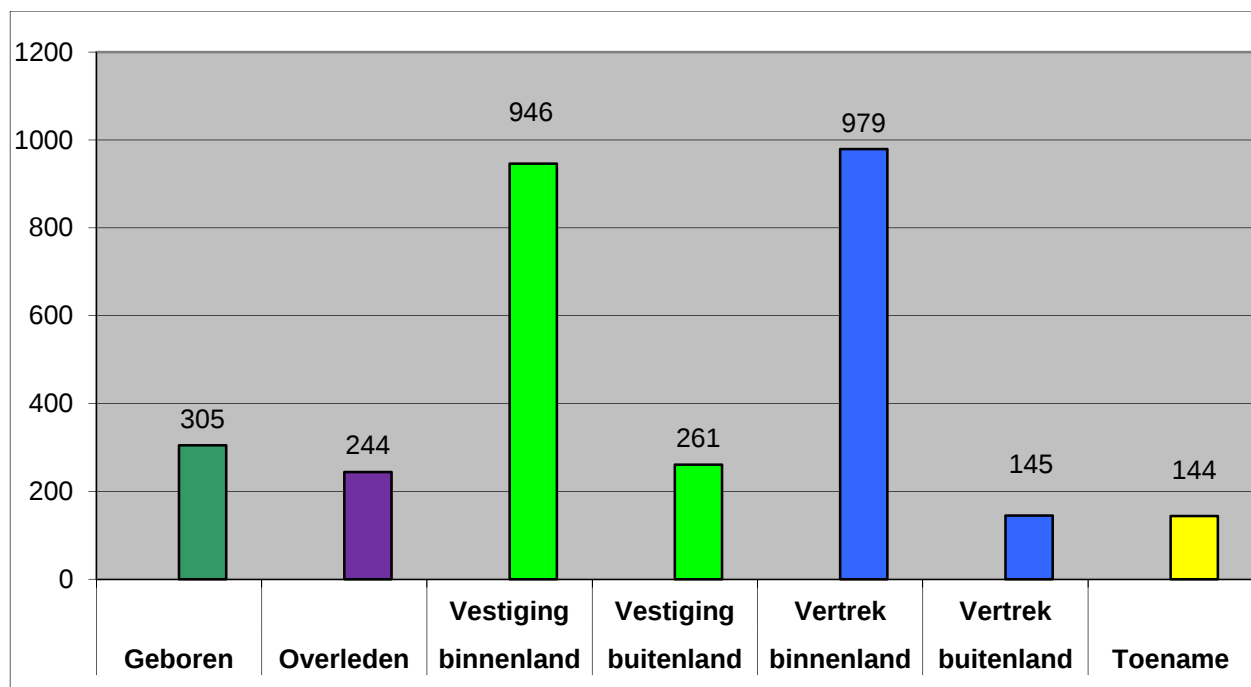
Gegevens burgerlijke stand:					
Jaar:	2011	2012	2013	2014	2015
Geboorten	46	44	31	29	33
Huwelijken	102	111	95	101	95
Partnerschapsregistraties	11	10	9	24	33
Echtscheidingen	35	44	46	55	33
Overlijden	183	214	275	277	278
Erkenningen (waaronder ongebooren vrucht)	134	164	137	152	145
Omzettingen huwelijk in partnerschap (en omgekeerd)	-	2	1	2	3
Beëindiging partnerschap	2	3	-	1	3
Gesloten huwelijken/geregistreerd partnerschap per locatie:					
Jaar:	2011	2012	2013	2014	2015
Gemeentehuis (waarvan kosteloos)	101 (23)	104 (23)	87 (28)	116 (54)	53 (58)
Parochiehuis	5	6	-	2	
Ridderzaal kasteel	-	-	-	-	
Raadzaal	-	1	1	-	
Op locatie	7	10	16	9	17
Totaal	113	121	104	127	128

jaar	Inwoners 1-jan	Geboren	Overleden	Vestiging binnenland	Vestiging buitenland	Vertrek binnenland	Vertrek buitenland	Toename	Inwoners 31-dec	Toename in %
2011	28.906	291	237	796	206	786	135	135	29.041	0,47%
2012	29.041	306	206	777	182	831	152	76	29.101	0,21%
2013	29.101	301	225	837	207	797	91	232	29.315	0,80%
2014	29.315	314	230	890	256	924	118	188	29.503	0,64%
2015	29.513	305	244	946	261	979	145	144	29.657	0,52%

Bovenstaande tabel geeft de ontwikkelingen van het aantal inwoners in Gemert-Bakel weer. Deze wijkt af van de tabel gegevens burgerlijke stand omdat geboorteaangiften gedaan moeten worden in de geboorteplaats. Het aantal genoemd in de tabel burgerlijke stand is daarom lager dan in de tabel bevolkingsontwikkelingen. Ook het aantal overlijdens kent een afwijking in aantallen in verband met het overlijden binnen de gemeentegrenzen van personen afkomstig uit andere gemeenten.

Bevolkingsgegevens:	Toename aantal inwoners	Afname aantal inwoners	
Aantal vestigingen in Gemert-Bakel:	1.207		
Aantal vertrekken uit Gemert-Bakel:		1.124	
Verschil (vertrekoverschot)			83
Aantal geboorten in Gemert-Bakel:	305		
Aantal overlijdens:		244	
Verschil (geboorteoverschot):			61
Inwonercijfer per 1 januari 2015:	29.513 (bron: CBS)		
Inwonercijfer per 31 december 2015:	29.657 (voorlopig)		
Toename (%)	144 (= 0,49%)		

*Bron CBS

Verhuizingen binnen de gemeente:	
Jaar:	Aantal:
2011	1.227
2012	1.239
2013	1.302
2014	1.312
2015	1.370

Gemeentearchief:

Bezoekers studiezaal gemeentearchief:	
Jaar:	Aantal:
2011	2.229
2012	2.141
2013	2.234
2014	2.216
Begroot 2015	2.000
Werkelijk 2015	2.310

De bezoekersaantallen 2015 zijn niet in lijn met de verwachting dat stabilisatie zou gaan plaatsvinden of dat er zelfs een daling zou gaan plaatsvinden als gevolg van meer digitaal onderzoek. Het digitaal doorzoekbaar maken via internet van nadere toegangen is vanwege beperkingen van budgetten enige tijd gestagneerd: er is weinig besteed aan conversies van indexen. De verruimde openingstijden op dinsdagen en donderdagen sinds 1 juli 2015, heeft vooral een stijging van bezoekers op de donderdagen tot gevolg gehad.

Brandweer:

Gegevens uitrukken brandweer:															
Jaar	2011			2012			2013			2014			2015		
	Bakel	Gemert	De Rips	Bakel	Bakel	Gemert	De Rips	Gemert	De Rips	Bakel	Gemert	De Rips	Bakel	Gemert	De Rips
Brand	44	63	14	37	59	9	29	43	13	47	41	12	52	53	11
Hulpverlening	26	100	8	33	35	8	22	30	12	25	32	15	43	59	10
Totaal post	70	163	22	70	94	17	51	73	25	72	73	27	95	112	21
Totaal korps	255			181			149			172			228		
Loos alarm	21	37	1	26	25	12	14	12	3	21	6	2	36	17	1
First Responder		73			87			89			110			188	

In 2015 is een lichte stijging in het aantal inzetten van de brandweer zichtbaar. Uit de analyse kan niet worden afgeleid of hier sprake is van een trendontwikkeling. Over een periode van meerdere jaren gezien fluctueert het aantal inzetten, met uitschieters naar boven en naar beneden. Het aantal brandmeldingen blijft redelijk constant. De meeste brandmeldingen in Bakel zijn loze alarmeringen (63%), veroorzaakt door brandmeldinstallaties in zorginstellingen. Hierop zijn door de Veiligheidsregio (regiobreed) maatregelen getroffen, onder andere in de vorm van het instellen van een verificatietijd. Hierdoor heeft het object langer de tijd om te reageren op een intern brandalarm en te verifiëren of het daadwerkelijk een brand betreft. De brandmelding wordt niet meer direct doorgezet naar de meldkamer van de brandweer. Dit betreft overigens situaties overdag. Na kantoortijd (minder personeel in de zorginstelling) worden de meeste melding altijd direct doorgezet naar de brandweer. Het aantal hulpverleningen t.o.v. 2014 is gestegen. Hieruit is echter ook geen trend te signaleren.

Opvallend is wel het aantal uitrukken voor de First Responders. Dit aantal is gestegen. Voor een groot deel heeft dit te maken met het veranderen van het (gedigitaliseerde) uitvraag- en inzetprotocol van de Meldkamer Ambulance. De oorzaak van de stijging is nog in onderzoek. Resultaten hiervan worden (via de Regionale Ambulance Voorziening) in 2016 verwacht.

Gegevens van de gemeente Gemert-Bakel m.b.t. veiligheid:

Aard activiteit	2011	2012	2013	2014	Gemiddeld 4 jaar	2015
1.1.1 Inbraak woningen	73	89	88	56	77	40
1.2.3 Brom-, snor- en fietsendiefstal	161	121	164	307	188	149
1.3.1 Ziekenhuisgewonden t.g.v. verkeersongeval	24	14	14	9	15	8
1.3.1 Doden door verkeersongeval	2	0	0	1	1	0
1.4.3 Openlijk geweld	2	8	9	8	7	7
1.4.5 Mishandeling	81	89	73	84	81	67
2.1.1 Drugs/drankoverlast meldingen	6	70	60	23	40	28
2.2.2 Overlast horeca	37	22	11	11	20	7
Buurtbemiddeling		14	19	28	20	34
2.5.1 Inbraak bedrijven en instellingen	46	31	45	17	35	27
2.5.2 Winkeldiefstal	16	18	26	21	20	25
Jeugdoverlast	70	91	75	103	85	76
3.1.3 Wapenhandel = bezit	11	8	7	4	8	5
Halt afdoeningen	80	73	32	52	38	40
1.3 Rijden onder invloed motorrijtuigen	119	108	89	59	93	50
Meldingen geluidshinder overig	149	137	180	155	155	202
JPP verwijzingen	27	28	31	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bronvermelding taakstelling: Operationeel Expert GGP wijkagent Ferdy Nieuwkerk van politie Gemert-Bakel en Laarbeek

Toelichting op afwijkende zaken:

- Inbraak woningen: T.a.v. de laatste vier jaar (77x) zijn er 40 inbraken geweest. De aanpak van woninginbraken is op Peellandniveau geprioriteerd in het Integraal Veiligheidsplan van de zes Peelgemeenten, Openbaar Ministerie en de politie.
- Brom-, snor- en fietsendiefstal: De laatste 4 jaar vonden er gemiddeld 188 diefstallen plaats. In 2015 waren er dit 149. De aanpak van fietsendiefstal is samen met de gemeente Helmond projectmatig opgepakt. Er hebben diverse preventieve acties plaatsgevonden en project dag tegen Fietsendiefstal.
- Ziekenhuisgewonden: Gemiddeld waren er de laatste jaar 15 ziekenhuisgewonden. In 2015 waren er dit 8. Het aanpakken van de verkeersknelpunten in combinatie met preventievere acties (van bijvoorbeeld Veilig Verkeer Nederland) hebben effect.
- Overlast horeca: De laatste 4 jaar waren er gemiddeld 20 klachten over de horeca. In 2015 waren er dit 7. Steeds vaker wordt er in een vooroverleg getracht meldingen van overlast te voorkomen zoals werkgroep Horeca Centrum en reguliere overleggen met horeca.
- Buurtbemiddeling: Men weet de weg naar de buurtbemiddeling steeds vaker te vinden, gemiddeld was dit 20 keer per jaar in 2015 34 keer.
- De jeugdoverlast blijft gestaag dalen, de laatste jaren was dit gemiddeld 85 keer in 2015 was dit 76 keer.
- Rijden onder invloed: Gemiddeld waren dit 93, in 2015 slechts 50. Er zijn in 2015 minder controles door de politie geweest.
- Meldingen geluidshinder: Gemiddeld was dit 155x. In 2015 202x. Mensen melden meer zaken en ook zijn er meer sociale gevallen en blijven "verwarde personen" meer in de samenleving wonen i.p.v. in speciale wooneenheden.

Programma 2 Sociaal Domein & Volkshuisvesting**Portefeuillehouder:** Dhr. J.M.A. Bevers**Programmaverantwoordelijke:** R. Groenendal

Gestart

Wijkt af/nog niet
gestartGerealiseerd/
Geen afwijking

Doel 1	Feiten op een rij		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
- Extra financiële middelen aantrekken voor feitenonderzoek en preventie op kosten van verzekeringsmaatschappij(en) - Vaststelling van de effectiviteit van beleid en kwaliteitscontrole van de hulp - Sociaaleconomisch feitenoverzicht van de gemeente per kleine kern en wij (Smart City)	Integrale rapportage resultaten lokaal jeugdbeleid		Integrale rapportage is op 28 juli 2015 vastgesteld in het college van B&W. De Raadsinformatienota is op 10 september 2015 geagendeerd geweest is de commissie.
	Klant-volgsysteem		Klant-volgsysteem via e-suite en systeem van Helmond. Informele zorg wordt zeer beperkt en op hoofdlijnen geregistreerd.
	Financieel overzicht regionale samenwerking en bewaking van de uitgangspunten		Maandelijks vindt monitoring plaats aan de hand van factsheets, facturen en financieel systeem van Gemert-Bakel.
	Een dashboard Sociaal Domein om de budgetten te kunnen bewaken		Met ingang van januari 2016 wordt een dashboard sociaal domein in gebruik genomen. De budgettenstructuur is hierop aangepast.

Doel 2	Meer inwoners gaan voor elkaar zorgen • Minder kosten 15- 40% • Meer accent op preventie, advisering en vroegsignalering • Meer interacties tussen de drierwerkvelden zorg, werk en jeugd • Meer kwaliteit van de specialistische hulpverlening		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Samenwerking verbeteren jeugdwerk Bunker, Fuse en LEV-groep • Wijkgericht werken met o.a. dorpsondersteuner, opvoedondersteuner en medewerker Centrum Jeugd en Gezin die zich richten op de sociale omgeving van de hulpvrager	Flexibiliteit voor de besteding van de rijksbijdragen, alle inkomsten in één pot		De inkomsten uit de rijksbijdragen zijn toegevoegd aan het programma sociaal domein en volkshuisvesting. Voorheen was dat niet het geval. De besteding is flexibel: zo wordt een deel van het overschot op de Wmo bijvoorbeeld gebruikt voor nieuwe initiatieven op het gebied van kleinschalige / informele zorg.
	Eén beleidskader Sociaal Domein waarin opgenomen duidelijke afspraken met Peel 6.1. De bestaande beleidsdocumenten voldoen		Het beleidskader is gerealiseerd. Daarin is ook opgenomen hoe de samenwerking en uitvoering in relatie tot Peel 6.1 verloopt. Voor de taken die door Zorg en Ondersteuning Peel 6.1 uitgevoerd worden is in maart 2015 door de gemeenteraad een dienstverleningsovereenkomst met gemeente Helmond vastgesteld. Deze DVO is eind 2015 geactualiseerd en in januari 2016 aan de gemeenteraad voorgelegd, met als voorstel deze tot 1 januari 2017 te verlengen. Medio 2015 is een discussie gestart over de toekomst van Zorg en Ondersteuning Peel 6.1, waarbij door de gemeente Gemert-Bakel uitgesproken is om een aantal uitvoerende taken meer lokaal te organiseren. Resultaat van dit traject is dat in december 2015/januari 2016 door Peelgemeenten uitgesproken is dat een GR Peel 6.1 niet langer haalbaar lijkt. In 2016 worden andere mogelijkheden voor samenwerking onderzocht. De budgetten Wmo, Jeugd en Participatie zijn allen onderdeel van het begrotingsprogramma Sociaal Domein. Startnotitie Burgerparticipatie is in november 2015 in het college van B&W behandeld.
Doel 3	Meer inwoners werken mee • Meer werkgelegenheid • Meer zingeving		

	Minder armoede		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
- Sluitende aanpak voor jongeren zonder werk onder 27 jaar - Uitvoering armoedebeleid incl. kwijtschelding gem. belasting - Aanbieden van onderwijs bij taalachterstanden en laaggeletterdheid - Hulp bij (gedrags)problemen of sociale problematiek - Beleidsplan participatiewet: - Instroom beperken bijvoorbeeld door direct Peelland@work in te zetten - Samenhangende handhaving, met een menselijke maat met vroegtijdig informeren, signaleren, opsporen. Dit in de Keten Werk en Inkomen en met Sociale Recherche - Rechtmatigheid: voldoen aan de wettelijke eisen van de SiSa (Single Audit en Single Information) - Afspraken worden gemaakt en vastgelegd met mensen met een uitkering en met bedrijven voor plaatsing - Iedereen die niet op eigen kracht kan gaan werken naar de Peelland@work en daarna in een traject naar werk - Lokale basisvoorziening voor mensen die nog niet aan het werk kunnen en begeleiding nodig hebben bij het 'leren' werken - Samenhangende aanpak werk en inkomen (Samenhangende aanpak bij schulddienstverlening, integrale aandacht voor het gezin met schulden, toe leiden van jongeren naar werk, het Werkplein sluit aan bij het wijk en dorpsgericht werken, het minimabeleid sluit aan bij het wijk- en	Jaarlijks 15% duurzame uitstroom naar werk (contact met Atlant Groep)		Uitstroom 2015 ligt op schema.
	Lokaal sociaal knooppunt voor vrijwilligerswerk		Overleg met Atlantgroep en LEV-groep is gepland om lokaal en regionaal op elkaar aan te sluiten waar het participatie en re-integratie betreft.
	Schriftelijke afspraken met onbemiddelbare mensen zonder werk		Valt onder prestatieafspraken met Atlant.
	Armoedeconferentie in 2015		De armoedeconferentie heeft plaatsgevonden op 11 juni 2015.
	Lokale basisvoorziening voor mensen die nog niet aan het werk kunnen en begeleiding nodig hebben bij het 'leren' werken		Een lokale basisvoorziening is in 2015 niet tot stand gekomen. De Atlant Groep experimenteert al wel met lokale voorzieningen in het kader van 'Jeugd dat werkt' (manege De Stap) en het opstarten van een kringloop waar de verbinding wordt gelegd met mensen zonder werk.

dorpgericht werken) - Faciliteren van het combineren werk en zorg door middel van kinderopvang - Schuldhelp: binnen 4 maanden ligt er een plan van aanpak schulden, bij crisissituaties vindt er binnen 3 dagen een interventie plaats met een integrale benadering van andere problemen - Scholing die aansluit bij de arbeidsmarkt en het behalen van een startkwalificatie - Via de LEV-groep wordt het vrijwilligerswerk georganiseerd zodat mensen die potentieel wel zicht hebben op regulier werk in de running blijven - Oprichten van een of meerdere lokale of sub-regionale basisvoorzieningen om ongeveer 100 inwoners werkervaring op te laten doen, met als doel door te stromen naar een reguliere baan - Het samenwerkingsverband met Atlant Groep wordt gerespecteerd - Organiseren van stages voor jongeren bij lokale bedrijven. - Voortzetten 'Jeugd dat werkt'	Sociaaleconomisch uitvoeringsprogramma		Afhankelijk van de inrichting van het werkbedrijf. Veel van deze partijen werken samen op het werkgeversplein. Aangezien de besluitvorming over het werkbedrijf nog niet is afgerond, worden hier slechts beperkt afspraken gemaakt. Lokaal is wel overleg met Atlant Groep en de LEVgroep over het verstevigen van de samenwerking op het gebied van participatie. Daarnaast het project jeugd dat werkt dat lokaal wordt uitgevoerd en betaald. Dit is een reguliere taak van het werkbedrijf Atlant de Peel. Operationeel per 1 januari 2016.
	Actualisatie social-return beleid		Besluitvorming vindt voor de zomer van 2016 plaats.
	Eén beleidskader Sociaal Domein waarin opgenomen duidelijke afspraken met Peel 6.1. De bestaande beleidsdocumenten voldoen		Idem als doel 2 bij programma 2.

Doel 4	Meer samenleven		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
- De inwoners worden structureel geïnformeerd over inhoudelijke veranderingen als gevolg van 3 transitie t.a.v. jeugd, zorg en werk - In totaal worden 9 wijkteams geformeerd - Er wordt wijk- en dorpgericht gewerkt met behulp van de leefbaarheidsagenda - Inburgering asielzoekers met een integrale benadering integratie inburgeraars - Een burgerpanel wordt samengesteld als	Leefbaarheidsagenda op het internet		De leefbaarheidsagenda's zijn niet op het internet geplaatst. Dit is wel een gewenst resultaat geweest, maar niet te realiseren binnen het concept van de huidige (nieuwe) website. Wanneer dit resultaat nog steeds gewenst is, zal het concept van de website daarop aangepast moeten worden.
	Een ontmoetingsplek in elk kerkdorp of wij		In de vijf kerkdorpen is een MFA gerealiseerd. In Gemert is op 11 juli 2015 de verbouwde Eendracht officieel geopend, waarin nu ook de bibliotheek is gevestigd. Daarmee is de ontmoetingsfunctie van het gebouw uitgebreid. In Bakel is

- gesprekspartner voor de gemeente - Alleen ondersteuning MFA's en verenigingen wanneer zij onderling samenwerken - Inwoners permanent informeren via leefbaarheidsagenda - Meer regie voeren op het samenwerken - Ondersteuning dorpsraden - Onderzoek naar gewenste omvang van het (maatschappelijk) vastgoed - Verbinden/netwerken: overleg met stakeholders - Promotie uniform klein onderhoud maatschappelijke gebouwen en terreinen en uniforme regelingen maken voor groot onderhoud van maatschappelijke gebouwen en terreinen door gebruikers - Bij de gemeentelijke projecten wordt de participatieladder als instrument ingezet voor burgerparticipatie waarbij wordt gestreefd naar de meest participerende stijlen			in september de bibliotheekvestiging verplaatst naar de Wilberdries.
	Subsidies voor bepaalde verenigingen en gemeenschapshuizen		Afgerond. Is opgenomen in het subsidieprogramma.
	Instandhouding onderwijs- en culturele accommodaties		Afgerond. Is opgenomen in het subsidieprogramma professionele instellingen
	Bewustwordingscampagne "Graag gedaan" die inwoners motiveert hulp te vragen		Afgerond. Is al operationeel.
	Schriftelijke afspraak klein-, groot- en gebouwonderhoud met kleine kernen en wijken		Voor de MFA's liggen afspraken over onderhoud vast in betreffende demarcatielijsten.
	Prestatieafspraken met gebouwbeheerder t.b.v. sociale ontmoeting		Met name de MFA's vormen het kloppend hart van iedere kern. Hier liggen echter (nog) geen prestatieafspraken onder.
	Buurtplannen bij nieuwbouw of herinrichting		Het afgelopen jaar zijn diverse buurtplannen uitgevoerd, waaronder Vadem, Den Elding, Domein, Ripsoever en Emma-Wilhelmina-Hendrikstraat.
	Visie maatschappelijk rendement t.o.v. vastgoedrendement		Dit is onderdeel van de startnotitie gebouwenbeheer. Er is al gestart met de verkoop van gemeentelijke gebouwen die naar aanleiding hiervan afgestoten kunnen worden.
	Een nieuw accommodatiebeleid		De startnotitie gebouwenbeheer is op 19 maart 2015 vastgesteld door de raad.
	Eén beleidskader Sociaal Domein waarin opgenomen duidelijke afspraken met Peel 6.1. De bestaande beleidsdocumenten voldoen		Idem als doel 2 bij programma 2.

Doel 5	Minder uitval op school, meer kans op werk		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
- Leerplichtwet hanteren - Leerlingenvervoer	Peuterwerk en VVE voor alle kinderen 2 tot 4 jaar		Afgerond. Uitvoering is ongewijzigd.

• Coördinatie woonwagenzaken • Peelsamenwerking Jeugd en Onderwijs • Meer aandacht voor alle kinderen met taal- of ontwikkelachterstand • Aansluiting Passend Onderwijs en Jeugdzorg m.b.v. opvoedondersteuner • Brede school ontwikkeling en integrale kindcentra	Onderwijsintermediair voor Sinti		Afgerond. Uitvoering is ongewijzigd.
	Lokaal Educatie Agenda		In 2015 is vastgehouden aan de LEA 2012-2014 en in het uitvoeringsprogramma sociaal domein 2015 is een projectplan opgenomen om in 2015 tot een nieuwe LEA 2015-2017 te komen. In december 2015 is aan het college een concept LEA 2015-2017 ter vaststelling aangeboden, maar aangehouden voor besluitvorming. Reden hiervoor is dat het college wil dat de nieuwe LEA een iets concretere uitwerking krijgt en dat daarin concrete resultaatafspraken opgenomen worden. Deze laatste ontbraken in de conceptversie. Op 7 december is in bestuurlijk overleg met LEA-partners afgesproken dat er in het eerste kwartaal 2016 een bestuurlijke werkbijeenkomst gehouden wordt voor het aanscherpen van de conceptversie, waarna deze opnieuw ter vaststelling aan het college voorgelegd wordt.
	Aanpak Voortijdige Schoolverlaters en thuiszitters		Afgrond. Regionale aanpak.
	Gebouwonderhoud		Afgerond. Is georganiseerd via het algemeen onroerend goed.
	Eén beleidskader Sociaal Domein waarin opgenomen duidelijke afspraken met Peel 6.1. De bestaande beleidsdocumenten voldoen		Idem als doel 2 bij programma 2.

Doel 6	Problemen vaker voorkomen en sneller oplossen		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Gemeentelijke regie op de wijkteams om deze dicht bij de inwoners te laten werken • Inhoudelijke bijdragen leveren aan het onderzoek naar de gezondheidseffecten van veehouderij • Subsidie voor 'laat je niet flessen', beter eten en bewegen	Lagere kosten zorg, jeugd en werk. Besteding conform begroting		De realisatie is in 2015 binnen de voor deze taken begrote budgetten gebleven.
	Haalbaarheidsonderzoek 'Aanpak overgewicht onder jongeren'		Wordt meegenomen in Lokaal Plan GGD en Afstemmingsoverleg Collectieve Preventieve Gezondheid. Onderwerp heeft nu geen extra aandacht omdat hierover geen vraag van "onderop" is gekomen.
	Preventie alcoholgebruik door jongeren		Werkgroep "Laat je niet flessen" is hier op diverse mee aan de slag.

	Implementatie van het onderzoek naar de gezondheidseffecten van veehouderij in de sfeer van de vergunningverlening op grond van milieu en ruimtelijke ontwikkeling en volksgezondheidsbepalingen		Begin 2016 worden resultaten verwacht van het onderzoek naar de relatie tussen veehouderij en gezondheid van omwonenden (VGO) en de evaluatie van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Op 30 juni 2015 heeft het college van B&W een standpunt ingenomen over hoe het tot die tijd met dit onderwerp omgaat. De raad is daar middels een raadsinformatienota over geïnformeerd.
	Eén beleidskader Sociaal Domein waarin opgenomen duidelijke afspraken met Peel 6.1. De bestaande beleidsdocumenten voldoen		Idem als doel 2 bij programma 2.
	Een nieuw beleidskader wet publieke gezondheid		Lokaal Plan 2015 is vastgesteld en als bijlage opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2015. Gedurende het jaar wordt er uitvoering gegeven aan de in het Lokaal Plan opgenomen onderwerpen.

Doel 7	Beter luisteren naar inwoners door de gemeente		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
- Meer regie voeren op het samenwerken - Meer kleinschalig hulpvragen oplossen in wijkteams - Vraaggericht werken door de gemeentelijke organisatie - Projectmatig werken door de gemeentelijke organisatie waarbij communicatie integraal is ingebed	Leefbaarheidsagenda per dorp en wijk		Voor ieder dorp en iedere wijk is een leefbaarheidsagenda opgesteld.

Doel 8	Meer innovatie op het sociale domein		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
- Platform 'Ouders voor ouders' organiseren - Sociaal innovatie café - Groepsbehandelingen organiseren - Benadrukken van de coachende rol van dorpsondersteuners - Benadrukken van de socialiserende normaliserende rol van de wijkteams, i.p.v. puur individuele hulp - Actief stimuleren van mantelzorginitiatieven - Basisvoorziening binnen Gemert-Bakel en/of De Peel. - Intensiveren van de samenwerking overheid-onderwijs-werkgevers door: samenwerking van de accountmanager bedrijven en economie van de gemeente Gemert-Bakel, de bedrijvencontactfunctionaris en re-integratieconsulenten van Atlant, job coaches en	Dagopvang voor meerdere doelgroepen		Dagopvang wordt gestimuleerd en (financieel) gefaciliteerd: in Elsendorp, Handel en Gemert zijn initiatieven.
	Eén beleidskader Sociaal Domein met één totaal budget		Idem als doel 2 bij programma 2.
	Een overzicht van bestaande voorzieningen voor hulpverlening (op basis waarvan integratie, koppeling en vernieuwing mogelijk is)		De programmaleider verzamelt innovatieve ideeën die via media, inwoners, maatschappelijke partners en medewerkers worden aangereikt. Deze worden 1x per kwartaal intern getoetst op bruikbaarheid en inzetbaarheid.
	Een nieuw beleidskader wet publieke gezondheid		Lokaal Plan 2015 is vastgesteld en als bijlage opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2015. Gedurende het jaar wordt er uitvoering gegeven aan de in het Lokaal Plan opgenomen onderwerpen.

de LEV-groep (inzet vrijwilligerswerk) en onderwijsinstellingen. Oprichten denktank t.b.v. innovatieve ideeën op het gebied van arbeidsparticipatie			

Doel 9	Betere huisvesting doelgroepen		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
- Meer afspraken in Peelverband - Meer samenwerken met Goed Wonen - Integratie binnen het gemeentelijke beleid van de nieuwe nationale woningwet - Bevordering van de leefbaarheid door jongeren en ouderen aan hun dorp te binden met passende huisvesting - Meer relaties leggen met innovatie van zorg en domotica - Stimuleren dat inwoners zelf initiatief nemen om te voorzien in de woonbehoefte	Een nieuwe woonvisie met als uitgangspunt een betere huisvesting van doelgroepen		De woonvisie is nog in ontwikkeling. Regionaal is een woonvisie vastgesteld, en daarnaast stellen we een lokale woonvisie op als basis voor afspraken met de corporatie. De planning was om deze 9 juli 2015 voor te leggen aan de raad. Er is voor gekozen om eerst nog input op te halen, voordat de woonvisie aan de commissie sociaal domein en volkshuisvesting wordt aangeboden. De lokale woonvisie is op 19 november 2015 in de commissie besproken. De besluitvorming door de raad vindt plaats voor 1 juli 2016.
	Prestatieafspraken met Goed Wonen		De opgestelde prestatieafspraken met Goed Wonen worden in een bestuurlijk overleg besproken. Hierbij wordt de voortgang bewaakt.

Doel 10	Meer beleving van cultuur en cultuurhistorie: • Identiteit van de inwoners versterken • Meer podium voor passies van (amateur-)kunstenaars en cultuurgroepen • Meer evenwicht met de verzakelijking van de samenleving • Betere bewaking en realisatie van moderne en historische beeldkwaliteit van de gebouwde leefomgeving, landschap en de zichtbaar gemaakte archeologie • Instandhouding van een beperkt aantal goede culturele voorzieningen		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Meer samenwerken tussen culturele instellingen en verenigingen • Ondersteuning van De Bunker en Fuse • Combinatieregeling educatie en gemeentearchief • Werkgroep 'Duitse Orde' voor onderzoek en promotie en subsidieverwerving • Omgevingsplan (volgens nationale wetgeving) waarin opgenomen beeldkwaliteit, monumentenbeleid, archeologie en landschapsontwikkeling samen met OB en VH • Regionale samenwerking m.b.t. cultuurhistorie	Goede culturele voorzieningen		De gemeente heeft drie grote instellingen welke zich richten op culturele activiteiten, te weten: de Eendracht, het Kunstlokaal en bibliotheek De Lage Beemden. Samen met jongerencentrum De Bunker hebben deze organisaties een soort cultuurcoöperatie opgezet met als doel meer te bereiken door samenwerking. Naast deze grotere spelers zijn er tientallen verenigingen actief op het gebied van muziek, theater, enz.
	Subsidies met subsidievoorwaarden		Aan alle in 2015 verstrekte subsidies zijn voorwaarden verbonden. Deze zijn opgenomen in de subsidiebeschikking. Bij de vaststelling van het definitieve subsidiebedrag wordt rekening gehouden met de mate waarin aan de voorwaarden is voldaan.
	Omgevingsvisie en omgevingsplan waarin opgenomen beeldkwaliteitsplan, (gemeentelijk) monumentenplan en archeologie		In 2015 is een werkgroep implementatie omgevingswet samengesteld. Het plan van aanpak zal vóór 1 juli 2016 in het DMO behandeld worden.
	Lange termijn plan voor de educatie en (commerciële) presentatie van de geschiedenis van de 'Duitse Orde' met kasteel, kerk en school voor meerde doelgroepen conform centrumvisie		In 2016 worden twee werkgroepen geformeerd voor Gemert en Bakel. De eerste personen worden begin 2016 benaderd.

Programma 3 Ruimtelijke ordening & Openbaar Beheer
Portefeuillehouder: Mevr. A.A.H.C.M. van Extel- van Katwijk
Programmaverantwoordelijke: W. Willems

Gestart

Wijkt af/nog niet gestart

Gerealiseerd/
Geen afwijking

Doel 1	Een waardevollere groene openbare ruimte: - Inwoners voelen zich meer betrokken bij het onderhoud van het groen in het eigen dorp of wijk - De gemeente laat los en faciliteert initiatieven van inwoners		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
- Opstellen integraal beleid "waardevolle groene openbare ruimte" samen met inwoners en bedrijven: - Opstellen meerjarig beleid en aanscherpen/ombouwen handboek openbare ruimte (HOOR) - Een 'streefbeeld voor 'waardevoller', 'De Peel' herleiden uit bestaand beleid (Beeldkwaliteitsplan matchen met HOOR) - Meerjarenperspectief schetsen (kwaliteit + €) - Streefbeeld bespreken - Prioriteiten stellen - Beschikbare budget matchen - Prioriteiten bepalen, voorleggen ter besluitvorming en vast laten stellen. - Ontwikkelen en uitvoering geven aan "waardevol groen": - door bedrijven (rotondes, sloten, e.a.) - door organisaties (speeltuinen, MFA's, sportparken, ...) - door inwoners (wijken, buurten, dorpen) <i>Via de route van de leefbaarheidsagenda's op basis van participatie (de participatieladder)</i> - Uitvoering:	Afzonderlijk beleid is op orde en integraal opgezet volgens streefbeeld op basis van participatie. In 2015 staan de volgende beleidsdocumenten op de agenda: - Bomenbeleid - Beleid inritten/uitwegen - Geactualiseerd HOOR (Handleiding ontwerp openbare ruimte)		HOOR en beleid inritten/uitwegen wordt in 2016 geactualiseerd. Kaders voor het bomenbeleid zijn door de raad vastgesteld. Het bomenbeleid wordt in 2016 voorgelegd.
	Meer "Waardevol groen" opgezet door bedrijven, organisaties en inwoners		Op 12 januari 2016 is de startnotitie Waardevol Groen vastgesteld. Daarin is afgesproken dat we het inzichtelijk maken van onze waardevolle structuren voortzetten, inzetten op het realiseren van de erfbeplanting en inzetten op de samenwerking met vrijwilligers.
	Er zijn (wijk)plannen opgesteld		Het afgelopen jaar zijn diverse buurtplannen uitgevoerd. Te weten: Den Elding: groenonderhoud door de buurt, groene herinrichting van 1 hofje, parkeerhandhaving door de buurt, hondenpoepbakken, plannen voor renovatie en achterpadenverlichting. Vadem: groenonderhoud door de buurt en groene herinrichting en bollenproject. Ripsoever: Onderhoud speelvoorzieningen,

- o Regie voeren op kwaliteit (proces): ontwerp, aanleg, onderhoud - o Regie voeren op uitvoering : ▪ De aansturing organiseren over de werkterreinen heen en met externen - o Communicatie t.b.v. het proces - o Terugkoppeling organiseren van resultaten aan de politiek • Terugkoppeling organiseren van resultaten aan inwoners, bedrijven			groenonderhoud en plannen voor renovatie en bollenproject. Emma-Wilhelmina-Hendrikstraat: Groenonderhoud en plannen voor groene herinrichting. Domein: groenonderhoud door de buurt, plannen voor groene herinrichting.

Doel 2	Er ontstaat een waardevoller groen buitengebied: • Inwoners en organisaties voelen zich meer betrokken bij het beheer van het landschap • Er wordt actief invulling gegeven aan erfbeplanting (gemaakte afspraken worden nagekomen)		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Updaten beeldkwaliteitsplan; ambities gebiedspaspoort Peelrand en Peelkern (Provincie) als leidraad in beeldkwaliteitsplan na blijven streven • Verankeren beeldkwaliteitsplan in update Structuurvisie plus • Beleid en uitvoering <i>beheer openbare ruimte afstemmen op landschapsontwikkeling</i> • <i>Ambitie delen met</i> organisaties gericht op historisch erfgoed opdat zij activiteiten/projecten op kunnen zetten • Organisaties (vrijwilligers) actief betrekken bij het onderhoud van het landschap • Werken aan meer kwaliteit buitengebied door projecten (blauw, groen, beleving) • Projectontwikkeling op beleving van landschap Peelrand en Peelkern (<i>zoals herstel van beken, van sloten en projecten van 'breuken beleven', 'Tereijken', 'Cleefs wit' en 'natuurpoort Bakelse Plassen'</i>) • Ontwikkelingen (landgoederen, nieuwe economische activiteiten) stimuleren	Streefbeeld is bekend en verankerd in structuurvisie		Groenambitie wordt verwerkt in de structuurvisie+. Besluitvorming over de structuurvisie+ zal in 2016 plaatsvinden.
	Organisaties gericht op het behouden en versterken van het landschap kennen het streefbeeld van de gemeente en de gemeente kent hun streefbeelden. Er is afstemming daar waar mogelijk		Groenambitie wordt verwerkt in de structuurvisie+. Besluitvorming over de structuurvisie+ zal in 2016 plaatsvinden.
	Meer betrokkenheid van vrijwilligers bij het onderhoud van het landschap		Gesprekken lopen, zoeken naar een passende formule (ook in relatie met subsidiebeleid gemeente).
	Zichtbare projecten		Ontwikkeling i.s.m. waterschap, Peelnetwerk e.a.
	Meer waardevol groen/blauw in het buitengebied		Waardevolle groene structuren zijn in kaart gebracht en worden verankerd in het bestemmingsplan buitengebied.
	Private ontwikkelingen vinden plaats		

Doel 2	Er ontstaat een waardevoller groen buitengebied: • Inwoners en organisaties voelen zich meer betrokken bij het beheer van het landschap • Er wordt actief invulling gegeven aan erfbeplanting (gemaakte afspraken worden nagekomen)		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Opstellen stimulerend VAB-beleid inclusief 'prikkels/stimulans' ("saldering"?) • Consortium van bedrijfsleven (agrarische ondernemers, makelaars, banken) /overheid (rijk, provincie, gemeente) om leegstand op platteland aan te pakken en omschakeling te bevorderen • In kaart brengen van afspraken erfbeplanting en wie deze niet/niet juist nageleefd heeft - o Afspraken maken met ZLTO; streefbeeld 'waardevol groen' (incl. erfbeplanting) vaststellen • Verplichten van erfbeplanting: Gesprekken en handhavingstraject aangaan met ondernemers die niet voldoen	Aangepast VAB-beleid		Vastgesteld in de gemeenteraad van februari 2015.
	Er wordt werk gemaakt van vrijkomende agrarische bebouwing		Dit is een lopend proces. Verzoek voor pilotproject bij de Provincie.
	Plan van aanpak erfbeplanting van gemeente en ZLTO		Lopend agendapunt, 4x per jaar overleg met ZLTO.

Doel 3	Een gezondere leefomgeving door een zorgvuldige veehouderij: • We volgen het beleid van de Provincie voor de zorgvuldige veehouderij • Er is begrip voor elkaar • Samen met agrarische ondernemers, organisaties en inwoners vormgeven aan het proces op weg naar 2020		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Aandachtsgebieden in G-B worden door i.s.m. inwoners en bedrijven benoemd: - o Inzicht geven in de huidige situatie geur, fijn stof, klachten/meldingen/ inspraak - o Inzet vragen en samenwerken urgentieteam (Brabant Beraad); ophalen ervaringen en aanpak uit relevante dorpen/aandachtsgebieden - o Afstemming houden met provinciale aanpak; bij knelpunten wordt de samenwerking opgezocht met het urgentieteam/Provincie - o Voor de financiering van een oplossing van een knelpunt gaan we een beroep doen op de ondernemer, de provincie, het rijk, de gemeente en maatschappelijke instellingen	Een gemeente die het beleid van de provincie volgt		De gemeente volgt het beleid van de provincie.
	2 aandachtsgebieden waarin belanghebbenden werken aan een zorgvuldigere veehouderij onder begeleiding van het urgentieteam		De aandachtspunten zijn benoemd.

Doel 3	Een gezondere leefomgeving door een zorgvuldige veehouderij: • We volgen het beleid van de Provincie voor de zorgvuldige veehouderij • Er is begrip voor elkaar • Samen met agrarische ondernemers, organisaties en inwoners vormgeven aan het proces op weg naar 2020		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Gemeente zet actief in op instrumenten waardoor agrarische ondernemers hun imago kunnen verbeteren : - o Bij uitbreiding agr. bedrijf (nieuwe omgevingsvergunning) wordt de ondernemer gevraagd om een dialoog met de omgeving te voeren - o Bij uitbreiding agr. bedrijf (nieuwe omgevingsvergunning) wordt een 7 of hoger gevraagd op de Brabantse Zorgvuldigheidsscore (BZV) - o In voorkomende gevallen wordt op vrijwillige basis aan agr. ondernemers gevraagd om een BZV op te stellen	Agrarische ondernemers die de dialoog en BZV toepassen bij vergunningverlening		De verordening Ruimte die door de Provincie is opgesteld wordt toegepast. Hierop wordt getoetst door de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB). In 2016 wordt het ontwerp bestemmingsplan buitengebied opgesteld. Besluitvorming volgt in 2017.

Doel 3	Een gezondere leefomgeving door een zorgvuldige veehouderij: • We volgen het beleid van de Provincie voor de zorgvuldige veehouderij • Er is begrip voor elkaar • Samen met agrarische ondernemers, organisaties en inwoners vormgeven aan het proces op weg naar 2020		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Gemeente zet ruimtelijke instrumenten in: - o Aansluiten bij Provinciaal beleid (VR2014) - o Een check of de structuurvisie + nog update is - o Integrale herziening bestemmingsplan buitengebied ▪ Economische, duurzame en maatschappelijke ontwikkelingen mogelijk te maken en waaronder 'kleinschalige zorgvoorzieningen op platteland', 'bed & breakfast', grondgebonden veehouderij etc. - o Opstellen MER-bestemmingsplan buitengebied - o Nieuwe/innovatieve ontwikkelingen krijgen maatwerkaanpak (regels en procedures afstemmen op doel) o.a. met inzet van accountmanager bedrijven - o Intrekken bouwvergunningen indien niet tijdig in gebruik genomen - o Beleid mestbewerking actief volgen	Een gemeente die ruimte voor agrarische ontwikkelingen begrenst/aangeeft waar nog zorgvuldige veehouderij mogelijk is: • een gecheckte structuurvisie + (waarin o.a. zichtbaar is welke ruimte er is voor een zorgvuldigere veehouderij) • Een toekomst gericht herzien bestemmingsplan buitengebied + MER dat voldoen aan VR2014 en waarin zoveel als mogelijk is de bestemmingen overeenkomen met het werkelijke gebruik (en omgekeerd) en waaruit toekomstig gebruik 'te lezen' is • Nieuwe/innovatieve ontwikkelingen die mogelijk gemaakt zijn met maatwerkaanpak		Gemeente Gemert-Bakel volgt het beleid van de provincie en verwerkt dit in de structuurvisie en het bestemmingsplan buitengebied.

Doel 3	Een gezondere leefomgeving door een zorgvuldige veehouderij: • We volgen het beleid van de Provincie voor de zorgvuldige veehouderij • Er is begrip voor elkaar • Samen met agrarische ondernemers, organisaties en inwoners vormgeven aan het proces op weg naar 2020		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Gemeente zet milieu instrumenten in: - o Intrekken milieuvergunningen indien geen agrarische activiteiten meer - o Herijken regels en vergunningen; richten op doelvoorschriften - o Beleid Provincie t.a.v. 'stilzitters' volgen - o Integraliteit in beeld krijgen en bewaken van agrarische sector in relatie tot bodem, water, lucht (beleidskaders EU/NL/Provincie)	Ongebruikte ruimte (vergunning) wordt ingenomen		Gemert-Bakel volgt het beleid van de provincie.
	Samen met 'stilzitters' worden oplossingen in beeld gebracht		Gemert-Bakel volgt het beleid van de provincie.
Doel 3	Een gezondere leefomgeving door een zorgvuldige veehouderij: • We volgen het beleid van de Provincie voor de zorgvuldige veehouderij • Er is begrip voor elkaar • Samen met agrarische ondernemers, organisaties en inwoners vormgeven aan het proces op weg naar 2020		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Gemeente zet instrumenten gezondheid in: - o Volgen van onderzoek gezondheid en veehouderij - o Opstellen gemeentelijk draaiboek calamiteiten gezondheid en veehouderij	Een gemeente die toetst op gezondheid en veehouderij: • G-B is vertegenwoordigd in de klankbordgroep gezondheids-onderzoek • Een draaiboek calamiteiten gezondheid en veehouderij		Een toets vindt plaats indien dit nodig is.

Programma 4 Economie & Sport**Portefeuillehouder:** Dhr. R.D. Hoppezak**Programmaverantwoordelijke:** A. van Laarhoven- Rovers

Gestart

Wijkt af/nog niet
gestartGerealiseerd/
Geen afwijking

Doel 1	Feiten beter op een rij: • Intern voor de gemeente • Extern voor de wijkteams en inwoners		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Onderzoek naar feiten m.b.t. economie • Toekomstvisie	Feitenoverzicht per bedrijventerrein		In afstemming met de (sub)-regio is in kaart gebracht hoeveel ha bedrijventerreinen er beschikbaar zijn en voor welke doelen de terreinen worden ingezet.
	Feitenoverzicht arbeidsmarkt		Het kwantitatieve deel van het cluster- en ketenonderzoek is afgerond en op 17 februari 2016 aan de commissie E&S gepresenteerd.
	Feitenoverzicht v.w.b. recreatieve aspecten		Het kwantitatieve deel van het cluster- en ketenonderzoek is afgerond en op 17 februari 2016 aan de commissie E&S gepresenteerd.

Doel 2	Naar een knooppunt economische ontwikkeling in de Peel: • De Peel en dus ook Gemert-Bakel verkrijgen een duidelijke economische positie binnen Brainport 2020, waarbij leefbaarheid, bedrijvigheid en ruimte in balans zijn • Krachtig opereren vanuit de Peelregio • Het ontwikkelen van initiatieven op het gebied van economische ontwikkeling • Toename aantal arbeidsplaatsen		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• (SWOT)Analyse van de huidige situatie en inventariseren bestaande economische ontwikkelingen: - o Onderzoeken subsidiemogelijkheden in relatie tot Europese programmaperiode 2020 - o Onderzoeken raakvlakken met Rijksbeleid - o Onderzoeken raakvlakken met Agenda van Brabant ('Nieuwste Brabant') - o Onderzoeken raakvlakken MRE/bovenlokaal (21 gemeenten) - o Onderzoeken raakvlakken met De Peel - o Onderzoek lokaal: Wat zijn je economische dragers? • Opstellen uitvoeringsprogramma 'economische ontwikkeling in De Peel': - o Topsectorenbeleid vertalen naar Peel 6.1 ▪ Cluster en ketenonderzoek ▪ Benoemen van projecten • Voortzetten businesscase Agro en Food • Communicatiestrategie: ▪ Gemert-Bakel met een unieke positie binnen De Peel ▪ Vermarkten economie De Peel • Verbinden/netwerken: - o Voortzetten (bijdrage) Brainport Development - o Overleg met EPGB, 1x per kwartaal op	De economische visie is verankerd in de structuurvisie Gemert-Bakel en is daarin leidend		Het traject rondom de structuurvisie en economische visie is gestart. Beiden trajecten lopen parallel aan elkaar, waarbij de structuurvisie 31 december 2016 wordt opgeleverd en de economische visie 1 juli 2016.
	Krachtenveldanalyse		Is opgesteld en wordt verankerd.
	Een 'Knooppunt economische ontwikkeling in De Peel', zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau		Een bestuurlijke afstemming in De Peel is geborgd en kent een inhoudelijke agenda. Het voorzitterschap en secretariaat worden ingevuld door de gemeente Gemert-Bakel.
	Een (sub-) regionaal uitvoeringsprogramma 'economische ontwikkeling in De Peel' 2015-2020		Een economische visie De Peel 2016-2020 is op dit moment in voorbereiding.
	Cluster en ketenonderzoek is afgerond		Het kwantitatieve deel van het cluster- en ketenonderzoek is afgerond en op 17 februari 2016 aan de commissie E&S gepresenteerd.
	De communicatiemiddelen zijn benoemd in opzet en frequentie		Tweewekelijks vindt een afstemmingsoverleg SPP en AO plaats en worden de onderhanden thema's besproken en uitgezet.
	De samenwerkingsovereenkomst met het Peelnetwerk tot 1 juli 2016 wordt gerespecteerd		Het college is akkoord, de bijdrage hiervoor is in de begroting 2016 geborgd.

basis van een strategische (sub)regionale agenda incl. uitvoeringsprogramma - o Budget beschikbaar stellen voor het ontwikkelen van initiatieven ter bevordering van de economische ontwikkeling - o Stimuleren dat er initiatieven komen ter bevordering van de economische ontwikkeling. Cofinanciering (50-50) is daarbij het uitgangspunt - o Kennisdeling			

Doel 3	Een beter ondernemersklimaat voor bedrijven: • Beter vestigingsklimaat nieuwe bedrijven • Beter faciliteren van bestaande bedrijven • Ondernemersvriendelijke gemeente		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
Algemeen • Analyse huidige situatie: - o Bevolking i.r.t. opleiding - o Vergrijzing en bijbehorend effect op de arbeidsmarkt - o Afnemend economisch belang en werkgelegenheid van de primaire agrarische sector • Ondernemers worden optimaal gefaciliteerd en ondersteund: - o Interactie tussen bedrijven onderling en bedrijf en gemeente, d.m.v. de accountmanager bedrijven en economie - o Verbeteren klantcontacten: ▪ Ja, mits in plaats van nee, tenzij ▪ Proactieve communicatie en integrale wijze van benaderen ▪ Naar kwalitatieve marktvragen ▪ Klantregistratiesysteem	Een lokaal economisch actieprogramma, met daarbij 3 pijlers: 1. Ondernemen op bedrijventerreinen 2. Ondernemen in het buitengebied 3. Ondernemen in het centrum		Het lokaal economisch uitvoeringsprogramma komt voort uit de economische visie, die gereed is op 1 juli 2016.
	Visie bedrijventerreinen		Het traject rondom de structuurvisie en economische visie is gestart. Beiden trajecten lopen parallel aan elkaar, waarbij de structuurvisie 31 december 2016 wordt opgeleverd en de economische visie 1 juli 2016. De visie bedrijventerreinen betreft geen apart document, maar wordt in de economische visie verankerd.
	Visie detailhandel		Een regionale visie detailhandel is akkoord bevonden door 21 gemeenteraden.
	Visie Bakel (Centrum, Zorgboogterrein, IGP) incl.		Door de stem van Bakel (DSVB) wordt momenteel een dorpsvisie Bakel opgesteld. Deze visie is voor de zomer

- Actualiseren visie bedrijventerreinen (25 november 2010): ruimtelijk-economische visie en uitvoering <i>Ondernemen in het buitengebied</i> - Inzetten van het VAB-beleid als een reëel alternatief voor een ondernemer om het stoppen aantrekkelijk te maken zonder dat dit concurreert met onze bedrijventerreinen <i>Ondernemen in het centrum</i> - Opstellen van een visie voor de centrumontwikkeling van Bakel samen met ondernemers en inwoners, incl. een uitvoeringsplan - Onderzoeken invoeren centrummanagement, op basis van cofinanciering - Faciliteren van het uitvoeringsprogramma centrumontwikkeling Gemert. - Verbinden/netwerken - Faciliteren netwerkorganisaties - Overleg met EPGB, 1x per kwartaal op basis van een lokaal economisch actieprogramma - Budget beschikbaar stellen voor het ontwikkelen van initiatieven ter bevordering van de economische ontwikkeling - Stimuleren dat er initiatieven komen ter bevordering van de economische ontwikkeling. Cofinanciering (50-50) is daarbij het uitgangspunt - Kennisdeling - Opzetten van een expertise klankbordgroep	uitvoeringsprogramma		van 2016 gereed.
	Een handboek voor bedrijven		Toolkits voor startende bedrijven worden in 2016 opgesteld om startende ondernemers te faciliteren en wegwijs te maken in de economische wereld.
	Servicenormen voor bedrijven		Is verankerd in het programma algemene zaken.
	Nieuwsbrief voor ondernemers		Tweewekelijks vindt een afstemmingsoverleg SPP en AO plaats en worden de onderhanden thema's besproken en uitgezet.
	Stimuleringsmaatregelen voor bedrijven		Stimuleringsmaatregelen zijn van belang in relatie tot de juiste economische focus en het waarderen daarvan en worden voor 1 juli 2016 benoemd.
	Een centrummanager		In 2015 is een centrummanager aangesteld voor centrum Gemert, i.s.m. de ondernemersvereniging Gemert (OVG).

Doel 4	Gemert-Bakel is beter bereikbaar: • Samen zorgen we voor een robuust (regionaal) wegennet • Bereikbaarheid economische centra toekomstbestendig • Sluipverkeer en doorgaand verkeer in de dorpen verminderen		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Stimuleren provinciale initiatieven • Voortzetten van de ontwikkeling van de Noordoostcorridor 'De Ruit' (N279) - o Kritische houding bij variantkeuze/alternatieven • Onderzoek naar extra ontsluiting Wolfsveld I.	Inspanningen op het gebied van mobiliteit en de bijdrage van Gemert-Bakel daaraan zijn zichtbaar		De gemeente heeft actief mee gewerkt aan het opstellen van het Bidbook bereikbaarheid Zuid Nederland. In 2016 wordt, zoals afgesproken in het Bidbook, het bereikbaarheidsakkoord Zuidoost Brabant opgeleverd.
	Onderzoek naar consequenties 'De Ruit' voor Gemert-Bakel		De Ruit is achterhaald, hiervoor in de plaats is het bidbook bereikbaarheid Zuid Nederland gekomen. Hierin staan een aantal opgaven die invloed zullen hebben op de bereikbaarheid van Gemert-Bakel, waaronder het aanpassen van de N279 en het bereikbaarheidsakkoord Zuidoost Brabant.

Doel 5	Meer vernieuwing binnen de sociaaleconomische agenda		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Intensiveren van de samenwerking overheid-onderwijs-werkgevers door: samenwerking van de accountmanager bedrijven en economie van de gemeente Gemert-Bakel, de bedrijvencontactfunctionaris en re-integratieconsulenten van Atlant, job coaches en de LEV-groep (inzet vrijwilligerswerk) en onderwijsinstellingen • Stimuleren dat deze agenda initiatieven ondersteund ter bevordering van re-integratie, ter bevordering van arbeidsparticipatie. Cofinanciering tussen partijen is daarbij het uitgangspunt • Oprichten denktank t.b.v. innovatie ideeën op het gebied van arbeidsparticipatie • Oprichten van een of meerdere lokale of sub-	Basisvoorziening binnen Gemert-Bakel en/of De Peel		Overleg met de Atlantgroep en de gemeenten Laarbeek en Gemert-Bakel wordt ingepland om een lokale basisvoorziening te organiseren vanuit het op te richten werkbedrijf.
	Sociaaleconomisch uitvoeringsprogramma 2014-2018 plus uitvoeringsprogramma		Afhankelijk van de inrichting van het werkbedrijf. Veel van deze partijen werken samen op het werkgeversplein. Aangezien de besluitvorming over het werkbedrijf nog niet is afgerond, worden hier slechts beperkt afspraken gemaakt. Lokaal is wel overleg met Atlant Groep en de LEVgroep over het verstevigen van de samenwerking op het gebied van participatie. Daarnaast het project jeugd dat werkt dat lokaal wordt uitgevoerd en betaald. Dit is een reguliere taak van het werkbedrijf Atlant de Peel. Operationeel 1 januari 2016.

regionale basisvoorzieningen om ongeveer 100 inwoners werkervaring op te laten doen, met als doel door te stromen naar een reguliere baan - Actualisatie social-return beleid - Organiseren van stages voor jongeren bij lokale bedrijven - Voortzetten 'Jeugd dat werkt'	Het samenwerkingsverband met Atlant Groep wordt gerespecteerd		Prestatieovereenkomst Atlant Groep 2015.
	Een sociaaleconomisch uitvoeringsprogramma		Innovatieve ideeën worden opgepakt met een traject van Kim Spinder. Regionaal is dit een opgave vanuit het werkbedrijf. De intensivering van de samenwerking met de Atlantgroep is gestart. Dit is een reguliere taak van het werkbedrijf Atlant de Peel. Operationeel 1 januari 2016.

Doel 6	Gemert-Bakel wordt meer cultuur hotspot in De Peel		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
- Analyse van de huidige en gewenste situatie - Beleid ontwikkelen met betrekking tot cultuurhistorisch erfgoed (gebouw en landschap): - Actief stimuleren van recreatie en toerisme - Faciliteren van het uitvoeringsprogramma GBT-VVV 2014-2017 - Faciliteren van het uitvoeringsprogramma centrumontwikkeling Gemert - Onderzoeken, meerwaarde versterken entrees dorpen en centra - Peelnetwerk: - Professionaliseren en profileren vrijetijdssector - Ontwikkelen peelidentiteit, t.b.v. wonen, werken en recreëren - Verbinden/netwerken - Overleg met GBT/VVV, 1x per kwartaal op basis van een strategische agenda incl. uitvoeringsprogramma	Visie overnachtingsmogelijkheden		Het traject rondom de structuurvisie en economische visie is gestart. Beiden trajecten lopen parallel aan elkaar, waarbij de structuurvisie 31 december 2016 wordt opgeleverd en de economische visie 1 juli 2016. De visie overnachtingsmogelijkheden betreft geen apart document, maar wordt in de economische visie verankerd.
	Visie recreatieparken		De visie op recreatieparken is gereed.
	Beleid cultuurhistorisch erfgoed		Beleid cultuurhistorisch erfgoed is aanwezig en kan als basis dienen voor onderstaande acties.
	Gezamenlijk uitvoeringsprogramma VVV/GBT en gemeente		Voor 2016 zijn de gezamenlijk te behalen resultaten bepaald.
	VAB-beleid ingericht op economie		Het VAB beleid is door de raad vastgesteld.
	Identiteit i.r.t. vermarkten Gemert-Bakel in De Peel is bepaald		In 2015 is een afstudeeronderzoek uitgevoerd 'Onderzoek naar identiteit en imago Gemert-Bakel als cultuurhotspot in De Peel'. De daaruit voortkomende acties worden in 2016 uitgevoerd.
	De communicatiemiddelen zijn benoemd in opzet en frequentie		Tweewekelijks vindt een afstemmingsoverleg SPP en AO plaats en worden de onderhanden thema's besproken en uitgezet.

Doel 7		Een duurzame visie op sportvoorzieningen, sporten en bewegen		
Inspanningen		Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• In gesprek met alle sportverenigingen • In kaart brengen van: - o de noodzakelijke omvang aan sportvoorzieningen - o de intensiteit van het gebruik - o de totale kosten van sporten (binnen- en buitensport) binnen de begroting - o de ontwikkeling van het aantal leden, zowel jeugd als volwassenen - o het toekomstperspectief voor de sportverenigingen - o de samenwerking die de club aangaat met andere sportclubs, maar ook met scholen en bijvoorbeeld zorginstellingen (maatschappelijke taak) • Stimuleren dat (voor zover noodzakelijk): - o sporters meehelpen de club in stand te houden: financieel, organisatorisch en praktisch - o inwoners in staat worden gesteld te kunnen sporten voor hun lichamelijke en geestelijke gezondheid - o sport bijdraagt aan de sociale samenhang - o er uniformiteit komt in de wijze waarop verenigingen worden gesubsidieerd - o er meer wordt ingezet op breedtesport met als doel meer mensen te laten bewegen/sporten. Denk hierbij aan (kwetsbare) doelgroepen als, ouderen, gehandicapten • Uitwerken van: - o diverse toekomstscenario's voor het beheer van sportvoorzieningen • de mogelijkheden voor cofinanciering om buurportcoaches in te kunnen zetten (extra budget van het rijk indien deze cofinanciering wordt		Beleidskader sportvoorzieningen, sporten en bewegen (inclusief financiële consequenties)		Beleidskader is vastgesteld.

gevonden) • Visie op sport in samenspraak met buurtsportcoaches voor verschillende doelgroepen (o.a. jeugd, ouderen) waarin behalve meer bewegen, ook sociale doelen en bewustwording i.v.m. vergrijzing aan bod komen • Kadernota sport met doelgroepen, randvoorwaarden zoals ledenaantallen en doelgroepen en uniforme subsidiecriteria • Afspraken maken over verzelfstandiging van sportvelden en sporthallen met onderzoek naar de overdracht van het beheer van de sporthallen aan een beheersstichting vanuit de verenigingen. De kapitaallasten en het groot onderhoud blijven voor rekening van de gemeente. Het dagelijkse onderhoud overlaten aan verenigingen. Vervangingsinvesteringen voor basisvoorzieningen worden voor 50% op begrotingsbasis vergoed door de gemeente mits de vereniging de andere 50% inbrengt. Om hier naar toe te groeien wordt een overgangsregeling opgesteld			

Programma 5 Financiën & Vastgoed**Portefeuillehouder:** Mevr. M.C.H. de Ruiter-van Hoof**Programmaverantwoordelijke:** A. van de Ven

Gestart

Wijkt af/nog niet
gestartGerealiseerd/
Geen afwijking

Doel 1	Feiten beter op een rij: • Intern voor de gemeente • Extern voor de wijkteams en inwoners		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Basis (gegevensbeheer) op orde	Beheersysteem "groen" is gevuld		De invoer van groen in een beheerssysteem is voor een gedeelte afgerond. De groenplannen worden bij de projecten gezocht. In 2016 zal afronding plaatsvinden.
	Beheersysteem "gebouwen" is gevuld		Gemert-Bakel is voornemens om samen met Laarbeek op te trekken in het beheerssysteem "gebouwen". De eerste stappen hierin zijn gezet. In 2016 zal afronding plaatsvinden.

Doel 2	Een beter ondernemersklimaat voor bedrijven: • Beter vestigingsklimaat nieuwe bedrijven • Beter faciliteren van bestaande bedrijven • Ondernemersvriendelijke gemeente		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
• Aanwezigheid van voldoende uitgeefbare bedrijfskavels • Actievere verkoop van bedrijfskavels	Direct uitgeefbare voorraad bedrijfskavels		De bouwgrondprijzen van de bedrijfskavels zijn verlaagd ter stimulering van de verkoop.
	Versnelde uitgifte van bedrijfskavels		De marketingpitch is vastgesteld. In 2016 zal dit verder uitgewerkt worden in onder andere verkoopstrategie, parkmanagement.

Doel 3	Gemert-Bakel stelt zich actief en creatief op voor een passend aanbod (wonen en werken) voor haar (toekomstige) inwoners en bedrijven		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
- Strategie opstellen t.b.v. vermarkten gronden (meer gerichte stimulatie). - Woonkavels, m.n.: - Starters - Senioren - Mantelzorg - Bedrijfskavels - Landbouwgronden - Strategie opstellen t.b.v. de niet in exploitatie genomen gebieden (NIEGG's) - Strategie opstellen t.b.v. herbestemming objecten - Strategie opstellen t.b.v. Ruimte voor Ruimte - Strategie opstellen t.b.v. grondprijzen: - Grondprijzen concurrerend houden; vaststelling bij de programmabegroting - Aanpassen van de startersregeling met als doel de grondverkoop te stimuleren en jongeren aan het dorp te binden (huidige leeftijdsgrens intact) - Ontwikkelen van een vraaggericht aanbod: - Flexibele bestemmingsplannen - Benoemen stimuleringsmaatregelen om verkoop van bouwgrond te bespoedigen. - Verbinden/netwerken: - Overleg met stakeholders, 1x per kwartaal op basis van een strategische agenda incl. uitvoeringsprogramma	Marketingstrategie verkoop gronden (zowel woningbouw als bedrijventerreinen) en inzet van daarbij behorende middelen		Onderhanden werk,. Met partijen (makelaars, communicatiebureau's is overleg over wijze van verkoop van gronden.
	Beleid t.b.v. vraaggericht aanbieden, de niet in exploitatie genomen gebieden (NIEGG's), herbestemming		Het beleid is vervallen, de NIEGG's vervallen per 1 januari 2016.
	Geactualiseerd grondprijnsbeleid		Het grondprijnsbeleid is geactualiseerd. Dit is vastgesteld door de raad op 10 december 2015.
	Geactualiseerde startersregeling		De startersregeling is geactualiseerd. De starterslening is in 2015 opgeheven. Het door de raad vastgestelde budget van € 800.000 is verbruikt.
	Grondexploitiewet is verankerd in de structuurvisie		De grondexploitiewet moet verankerd worden in de structuurvisie, is opgenomen in een plan van aanpak.

Doel 4	Een meer passende exploitatie en beheer van voorzieningen, voor haar gebruikers		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
- Strategie opstellen t.b.v. gebouwenbeheer- en exploitatie - Onderzoek naar gewenste omvang van het (maatschappelijk) vastgoed. - Verbinden/netwerken: - Overleg met stakeholders	Kadernota gebouwenbeheer		De raad heeft 19 maart 2015 de startnotitie gebouwenbeheer vastgesteld. De raad merkt maatschappelijk vastgoed aan als maatschappelijk belang. Bij de vaststelling van de begroting wordt de gebouwen- en grondenlijst aan de raad voorgelegd als er wijzigingen zijn. De kadernota dient nog vastgesteld te worden in 2016.
	Visie maatschappelijk rendement t.o.v. vastgoedrendement		De totale vastgoed (gemeentelijke panden inclusief de gronden) is per object in beeld gebracht voor wat betreft kosten en opbrengsten. Deze lijst is opgenomen in de begroting 2016.

Doel 5	De gemeentelijke lasten voor de inwoners en bedrijven worden verlaagd		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
Starten van een onderzoek naar structurele besparingsmogelijkheden om verlaging van de gemeentelijke lasten mogelijk te maken	Per 1 januari 2015 willen we de OZB taakstellend met 10% verlagen op basis van het niveau in 2013. Streven naar een OZB niveau dat op het eind van deze raadsperiode gelijk is aan het gemiddelde niveau van de provincie Noord-Brabant. Op dit moment komt dit neer op een verlaging van zo'n 40%		De raad heeft 10 december 2015 een OZB verlaging van 10% vastgesteld voor 2016.

Doel 6	Meerjarenbegroting is sluitend en weerstandsvermogen wordt opgebouwd		
Inspanningen	Resultaten	Realisatie	Opmerkingen / stand van zaken
- Voortzetting voortdurende toets of uitgavennodig zijn (zero-budgeting) - De beschikbare budgetten voor de opneinderegelingen zijn als startpunt taakstellend: - Bij overschrijding zo nodig aanpassing beleid, - Extra budget aanwijzen binnen de begroting	Sluitende meerjarenbegroting		Zero budgetting is in 2015 voortgezet. Via de financiële rapportages is de financiële stand van zaken in beeld gebracht. In 2015 zal zero budgetting voor het laatste jaar worden toegepast. Bij de begrotingsnota 2016 is een sluitende meerjarenbegroting aangeboden. Op 10 december 2015 heeft de raad de begroting 2016 vastgesteld.
	Opbouw weerstandsvermogen		Het herstel van het negatieve eigen vermogen ligt na bestemming van het jaarrekeningresultaat van 2014 voor op het met de provincie afgesproken schema. Pas als de negatieve reserve is weggewerkt kan er opbouw van het weerstandsvermogen plaatsvinden.

Paragrafen

De Paragrafen dienen aan te sluiten bij de inrichting van de begroting. De paragrafen bevatten de verantwoording van wat in de toekomstige paragrafen in de begroting is opgenomen. De eerste zeven paragrafen zijn verplicht. Gemeenten zijn vrij om meer paragrafen op te nemen. Gemert-Bakel heeft ervoor gekozen om voor Grootschalige projecten (waaronder reconstructie) een aparte paragraaf in te richten.

De Sisa-verantwoording is opgenomen in de jaarrekening.

- 1 Lokale heffingen
- 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 3 Onderhoud kapitaalgoederen
- 4 Financiering (Treasury)
- 5 Bedrijfsvoering (inclusief rechtmatigheid)
- 6 Verbonden partijen
- 7 Grondbeleid
- 8 Grootschalige projecten: voortgangrapportage lopende kredieten en projecten

§ 1 Lokale heffingen

Beleid ten aanzien van lokale heffingen onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Het tarief is een percentage van de WOZ-waarde.

Bij de vaststelling van de tarieven voor 2015 is uitgegaan van een opbrengst die 1,5 % hoger is dan de opbrengst van 2014.

Tarief voor woningen of voor woningen met bedrijf, waarvan 70% van de waarde toegerekend wordt aan de woning:	2012	2013	2014	2015
Eigenarenbelasting:	0,094441 %	0,178509 %	0,1773018%	0,185208%

Tarief voor niet-woningen (alle andere panden dan woningen):	2012	2013	2014	2015
Eigenarenbelasting:	0,142076 %	0,24742 %	0,245034%	0,247172%
Gebruikersbelasting:	0,104585 %	0,177178 %	0,187556%	0,191373%

De totale opbrengst van de OZB in 2015 is begroot op € 7.733.811.

Per saldo is de totale OZB opbrengst in 2015 € 334.115 hoger dan geraamd. Dit is o.a. veroorzaakt door kwaliteitsverbetering en areaaluitbreiding. Tevens zijn de WOZ-waarden minder gedaald dan verwacht werd. Dit had een hogere grondslag tot gevolg.

Via de tarieven voor 2016 (10% verlaging) wordt een OZB overschot uit 2015 van € 166.000 terugbetaald aan de belastingplichtigen. Daarnaast is de meeropbrengst van 2015 voor een bedrag van € 133.810 ingezet als dekking voor de compensatie OZB voor vrijwilligersorganisaties over de jaren 2014 en 2015.

Door de jaarlijkse herwaardering is men er vanuit gegaan dat er minder bezwaarschriften zouden worden ingediend.

In 2015 zijn er weer iets minder bezwaarschriften ingediend dan in 2014 (250 bezwaarschriften in 2015, 280 bezwaarschriften in 2014). De afname is verklaarbaar vanwege het tarief dat nauwelijks is gewijzigd. Ook wordt continu aan de verbetering van de kwaliteit van de bestanden gewerkt.

De opbrengsten in meerjarenperspectief zien er als volgt uit:

Opbrengst OZB	2011	2012	2013	2014	2015
Totaal opbrengst	€ 4.619.198	€ 4.789.446	€ 8.233.473	€ 7.816.515	€ 8.067.926

Hondenbelasting

De hondenbelasting is een fiscale heffing. Het financiële belang in het kader van de totale gemeentebegroting is niet substantieel. Een rechtvaardiging in het heffen van hondenbelasting is gelegen in het feit dat de gemeente kosten maakt voor het ruimen van hondenuitwerpselen en het aanleggen van uitlaatstroken.

De belasting heeft een stabiele opbrengst bereikt die alleen maar in stand kan blijven als controle niet wordt verwaarloosd. In 2012 heeft er in de hele gemeente een controle plaatsgevonden op het hondenbezit. Dit heeft extra inkomsten opgeleverd. Vanaf 2014 wordt

ieder jaar een derde van de gemeente gecontroleerd op hondenbezit. Het tarief van de hondenbelasting bedraagt € 50 per hond en € 200 voor een kennel.

Opbrengst hondenbelasting	2011	2012	2013	2014	2015
Totaal opbrengst	€ 73.870	€ 142.278	€ 160.491	€ 156.829	€ 155.796

Leges voor verleende diensten

Het beleid is er op gericht om een volledige kostendekking voor de verleende dienst te bereiken.

Hiertoe dienen de betrokken afdelingen vanuit het beheren van de producten (diensten) tot een juiste kostenberekening te komen en als gevolg daarvan tot een juiste tariefstelling. De laatste jaren worden de tarieven elk jaar herzien. Als het op grond van wettelijke voorschriften noodzakelijk is dat er eerder wijzigingen dienen plaats te vinden, worden er tussentijdse wijzigingen vastgesteld.

Volgens het gevoerde beleid van volledige kostendekking zijn ook voor 2015 de legestarieven met 1,5 % verhoogd.

Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten

De reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrechten) zijn bedoeld als een middel om de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen, in de breedste zin van het woord, te verhalen op degenen die de afvalstoffen ter verwerking aanbieden aan de vuilnisophaaldienst.

De afvalstoffenheffing wordt geheven van degene die feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvan een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt. Het tarief voor de afvalstoffenheffing bestaat uit een vast bedrag en een variabel/gedifferentieerd bedrag (tarief met differentiatie naar aanbiedingsfrequentie en grootte van de container). Het een en ander betekent dat in principe voor elk perceel tenminste het vaste bedrag wordt geheven. Indien geen afvalstoffen door middel van een container worden aangeboden, zal het zogenaamde variabele/gedifferentieerde tarief (tarief per lediging, per soort van container) uiteraard niet verschuldigd zijn.

Aan bedrijven (winkels, kantoren etc.) van waaruit afvalstoffen door middel van de containers worden aangeboden aan de gemeentelijke ophaaldienst, worden op basis van een retributie (het zogenaamde reinigingsrecht), dezelfde tarieven als voor de afvalstoffenheffing in rekening gebracht.

De vaste bedragen vormen een zekere component in de beoogde opbrengst van de reinigingsheffingen. Deze vaste bedragen worden geheven van ongeveer 12.207 belastingplichtigen. De vaste kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen, waaronder ook de kosten van de milieustraat begrepen zijn, worden door de vaste bedragen gedekt.

De opbrengst van de variabele/gedifferentieerde tarieven is uitsluitend afhankelijk van het aanbiedingsgedrag van de inwoners. Bij een laag aanbod zal de opbrengst uiteraard laag zijn. Daartegenover staat dat ook de kosten daarmee worden verminderd, omdat er minder afval hoeft te worden verwerkt. Met de gedifferentieerde toepassing wordt beoogd om de afvalstroom zoveel mogelijk te beperken.

De belasting kent een vast tarief en dat bedraagt per perceel per belastingjaar in 2015 € 126 en voor ondergrondse inzameling € 84. De belasting kent daarnaast ook een variabel tarief (tarief met differentiatie naar aanbiedingsfrequentie en grootte van de container).

Tarieven afval	2012	2013	2014	2015
Basistarief	€ 149	€ 106	€ 106	€ 126
Basistarief ondergrondse inzameling	€ 105	€ 74	€ 74	€ 84
Tarief ledigingen				
40 liter container	€ 2,40	€ 2,40	€ 2,40	€ 2,40
80 liter container	€ 4,25	€ 4,25	€ 4,25	€ 4,25
140 liter container	€ 6,25	€ 6,25	€ 6,25	€ 6,25
240 liter container	€ 10,45	€ 10,45	€ 10,45	€ 10,45
60 liter zak	€ 2,30	€ 2,30	€ 2,30	€ 2,30

Het omwisselen van een container kost € 14,40 per keer. Er vindt ook inzameling van restafval via ondergrondse containers plaats. Het ondergronds ingezameld restafval wordt afgerekend per storting (zak van 60 liter). Hiervoor is een tarief van € 2,30 per storting (60 liter zak) opgenomen. Bij het vervangen of bij het verlies van de milieupas of de toegangspas tot de ondergrondse inzameling bedraagt de belasting € 15,00. Voor aanbieden/ophalen van de groente- fruit en tuinafval in de groene Gft-container worden geen aparte kosten in rekening gebracht. De kosten van ophalen en verwerken van GFT zitten in het vastrecht.

Het beleid is er op gericht om de kosten van afvalverwerking volledig te verhalen. De inkomsten zijn in meerjarenperspectief dan ook gelijk aan de ramingen van de lasten. De opbrengsten in meerjarenperspectief zien er uit als volgt:

Opbrengst afvalstoffenheffing / reinigingsrecht	2012	2013	2014	2015
Totaal opbrengst	€ 2.295.401	€ 1.744.054	€ 1.777.898	€ 2.050.190

Ter compensatie van de verlaagde opbrengst is in 2014 voor € 300.000 en in 2015 voor € 200.000 over de reserve afvalstoffenheffing beschikt.

Rioolheffing

Op 1 januari 2008 is de Wet verandering en bekostiging van gemeentelijke watertaken in werking getreden. In deze wet is bepaald dat er vanaf 1 januari 2008 een nieuwe gemeentelijke belasting wordt ingevoerd: de rioolheffing. Anders dan het 'oude' rioolrecht zit de heffing niet alleen op rioleringskosten maar ook op het beheer van regenwater en grondwater, de zogenaamde zorgplichten. Deze verbrede rioolheffing is op 1 januari 2010 ingevoerd. Vanaf dat moment mag het 'oude' rioolrecht op basis van artikel 229 van de Gemeentewet niet meer geheven worden.

Het tarief van de rioolheffing bestaat in 2015 uit:

- een vast bedrag voor gebruik tot ten hoogste 250 m³ waterverbruik van € 173 en een vast bedrag voor gebruik tot ten hoogste 1.000 m³ waterverbruik van € 210;
- een vast bedrag voor gebruik tot 1000 m³ + verhoging per 500 m³ waterverbruik tot 5.000 m³ € 210 vermeerderd met € 24,40 per 500 m³ of gedeelte daarvan, boven 1.000 m³;
- een vast bedrag voor gebruik tot 5000 m³ + verhoging per 500 m³ waterverbruik boven 5.000 m³ € 405 + verhoging met € 18,30 per 500 m³ of gedeelte daarvan, boven 5.000 m³.

Opbrengst rioolheffing	2012	2013	2014	2015
Totaal opbrengst	€ 2.272.375	€ 2.090.323	€ 2.147.840	€ 2.200.765

Toeristenbelasting

Het tarief van de toeristenbelasting bedraagt € 1,25 per persoon/per overnachting. In 2013 worden voor het eerst arbeidsmigranten in de heffing betrokken. Verwacht wordt dat hierdoor de inkomsten zullen stijgen. In 2015 wordt de heffing van de toeristenbelasting geprofessionaliseerd. Een ingehuurd bureau is op dit moment aan het inventariseren, controleren en tellen hoeveel niet-ingezetenen overnachten in Gemert-Bakel. Ook de verordening toeristenbelasting, die tot en met 2014 uitgaat van forfaits die niet zijn gebaseerd op de werkelijkheid, wordt aangepast naar aanleiding van het onderzoek. Verwacht wordt dat de opbrengsten over belastingjaar 2013 en 2014 zullen stijgen. Vanaf 2015 gaan de inkomsten nog meer omhoog doordat de verordening is aangepast.

Opbrengst toeristenbelasting	2012	2013	2014	2015
Totaal opbrengst	€ 121.366	€ 175.000	€ 175.000	€ 412.200

De opbrengsten over de jaren 2013 en 2014 en 2015 moeten nog geheel worden gerealiseerd en de bovenstaande bedragen betreffen vooralsnog ramingen.

Baatbelastingen

De laatste jaren is de invoering van een baatbelasting bijna hoofdzakelijk gebruikt voor het verhaal van kosten, verbonden aan het uitbreiden van de drukriolering in het buitengebied. Uit artikel 222 van de Gemeentewet volgt dat in principe uitgegaan wordt van een belastingheffing, tenzij langs privaatrechtelijke weg de lasten/kosten kunnen worden vergoed. Voor de nog uit te voeren uitbreidingen van het gemeentelijke rioleringsstelsel in het buitengebied voor ongeveer 150 aansluitingen is gekozen om de kosten via een billijke bijdrage te verhalen op basis van een privaatrechtelijke overeenkomst. De heffing van baatbelasting is een aflopende zaak.

De opbrengsten in meerjarenperspectief zien er uit als volgt:

Opbrengst baatbelasting	2012	2013	2014	2015
Totaal opbrengst	€ 584	€ 584	€ 584	€ 584

Reclamebelasting

In het centrum van Gemert worden activiteiten en voorzieningen door de Ondernemersvereniging Gemert georganiseerd. De leden van deze vereniging dragen zorg voor de financiering. Niet alle ondernemers in het centrum zijn lid van deze vereniging terwijl zij wel profiteren van deze activiteiten en voorzieningen.

Door middel van een ondernemersreserve levert iedere ondernemer een bijdrage. Dit werkt als volgt: de gemeente int een belasting onder de ondernemers en verstrekt de opbrengsten hiervan in de vorm van een subsidie aan een ondernemersvereniging. Deze vereniging kan daarmee activiteiten en voorzieningen financieren die collectieve doelen dienen.

De ondernemersreserve is een hulpmiddel om te komen tot centrummanagement in Gemert-Bakel. Om deze ondernemersreserve te vullen is per 1 januari 2010 reclamebelasting ingevoerd.

In het centrum van Gemert wordt deze belasting in een afgebakend gebied geheven. Het tarief bedraagt € 375.

Opbrengst reclamebelasting	jaar	geraamd	werkelijk
Totaal opbrengst	2012	€ 45.000	€ 46.125
Totaal opbrengst	2013	€ 42.183	€ 42.812
Totaal opbrengst	2014	€ 45.000	€ 44.250
Totaal opbrengst	2015	€ 45.000	€ 44.875

De ontwikkeling van de lokale lastendruk

Het COELO geeft jaarlijks een atlas uit waarin het niveau en de ontwikkeling van de lokale lasten in kaart wordt gebracht. Onder de gemeentelijke woonlasten wordt verstaan het gemiddelde bedrag dat een huishouden (eenpersoons of meerpersoons) in een bepaalde gemeente betaald aan OZB, rioolheffing en reinigingsheffing, minus een eventuele heffingskorting.

De totale woonlasten in 2015 in Gemert-Bakel bedroegen voor een eenpersoonshuishouden € 784 en voor een meerpersoonshuishouden € 877. De plaats op de ranglijst was in 2015 nummer 380, waarbij 1 de laagste woonlasten heeft en 393 de hoogste.

Kwijtschelding

De gemeente heeft mogelijkheden tot kwijtschelding van een aantal heffingen. De gemeente kan hiertoe besluiten op basis van wettelijke regels, die aangeven in hoeverre de gemeente kwijtschelding kan verlenen. Het beleid van onze gemeente is om de geboden ruimte zoveel mogelijk te benutten.

Kwijtschelding is verleend voor een bedrag van:

jaar	geraamd	werkelijk
2012	€ 75.000	€ 68.406
2013	€ 75.000	€ 128.016
2014	€ 75.000	€ 119.781
2015	€ 75.000	€ 122.000

In de tariefstelling voor rioolheffing (en de gesloten financiering riolering) is met ingang van 2013 rekening gehouden met € 40.000 als extra last voor kwijtscheldingen.

§ 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen bevat een inventarisatie van de risico's, weerstandsvermogen en het beleid daarover.

Risicomatrix

In totaal zijn er 12 risico's opgenomen in het risicoprofiel. Onderstaande risicomatrix geeft weer hoe deze risico's gespreid zijn voor wat betreft de inschatting van de kans op optreden en de maximale financiële gevolgen.

> €750.000			1, 2	
€250.000 < x < €750.000		3, 4		
€100.000 < x < €250.000	6, 8	5, 7, 12		
< €100.000	9, 10, 11			
Kans	25%	50%	75%	90%

Belangrijkste financiële risico's Gemeente Gemert-Bakel

Nr	Risico	Kans	Gevolg incidenteel	Gevolg structureel
1	Projectrisico's bouwgrondexploitatie	75%	2.994.000	
2	Voorziening wethouders	75%	926.000	-/- 124.000
3	Decentralisatie taken rijksoverheid	50%	470.000	
4	Het verkrijgen van minder financiële middelen uit het Gemeentefonds dan oorspronkelijk geraamd	50%		379.000
5	De verkoop van gronden en panden (risico's vastgoedmarkt)	50%	200.000	
6	Verstreckte geldleningen en hypotheek	25%	118.000	
7	Het overschrijden van het budget bij opneindregelingen	50%		125.000
8	Haalbaarheid bezuinigingen	25%		109.000
9	Aanleverplicht afval	25%	50.000	
10	Golfbaan	25%		125.000
11	BTW-sportvrijstellingen	25%	57.000	
12	Overige risico's	50%		120.000
Totaal			4.815.000	709.000
Structureel (2015 - 2018)				€ 2.836.000
Benodigd weerstandsvermogen			7.651.000	

De genoemde percentages en bedragen zijn indicatief.

Kengetallen

Met ingang van 2016 dienen er vanuit het BBV een aantal verplichte kengetallen te worden opgenomen die de gemeenteraad inzicht geven in de financiële positie van de gemeente.

Kengetal	2014	2015
Netto schuldquote	244,4%	192%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	161,6%	128%
Solvabiliteitsratio	0,2%	1%
Structurele exploitatieruimte	4,6%	2%
Grondexploitatie	47,4%	38%
Belastingcapaciteit	123%	125%

Inventarisatie weerstandcapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, te dekken. De weerstandscapaciteit bestaat uit:

- Algemene reserve
- Bestemmingsreserves
- Onbenutte belastingcapaciteit
- Vrije begrotingsruimte
- Kostenreductie (bezuinigingen)

De inzet van de onderdelen in structurele of incidentele zin ziet er als volgt uit:

Bestanddeel weerstandscapaciteit	Incidenteel	Structureel
Algemene Reserve	x	
Bestemmingsreserves	x	
Onbenutte belastingcapaciteit		x
Vrije begrotingsruimte	x	x
Kostenreductie		x

De algemene reserve zou een bedrag van € 7.651.000 moeten bevatten om alle risico's op te vangen. De gemeente heeft nu nog echter een negatieve reserve die binnen de komende 7 jaar teruggebracht dient te worden naar € 0. In deze jaarrekening 2015 is aangegeven dat de algemene reserve op 31 december 2015 een bedrag van € 8.372.640 negatief bedraagt.

In de raad van juli 2016 wordt een nota reserves en voorzieningen aangeboden. Hierin zijn alle reserves en voorzieningen opnieuw beoordeeld.

Gezien de afspraken binnen het collegeprogramma om de lokale lasten met 40% te laten dalen ten opzichte van het Brabantse gemiddelde zal de onbenutte belastingcapaciteit enkel in theorie een oplossing bieden.

Tenslotte blijven over de mogelijkheden tot creëren van (incidentele) vrije begrotingsruimte en structurele kostenreductie. In 2013 t/m 2015 zijn de zich voordoende risico's binnen deze categorie opvangen.

1. Projectrisico's bouwgrondexploitatie

Taakstellingen woningbouw en bedrijventerreinen: De taakstelling over het aantal te bouwen woningen is door de provincie voor de Peelgemeenten bepaald. Als één gemeente meer wil bouwen dan is toegestaan dan kan dit alleen als een andere gemeente minder bouwt. Omdat er geen financiële buffer is in de bouwgrondexploitatie zal een strakke sturing op het woningbouwprogramma noodzakelijk zijn om mogelijke verdere verliezen te voorkomen. Verder is op lange termijn onzekerheid over uitgifte van kavels bedrijventerreinen. In Zuidoost-Brabant wordt een groot overschot verwacht. Binnen de regio zijn verder afspraken gemaakt over de verdeling van het aantal m² bedrijventerrein per gemeente. Deze afspraken zijn verwerkt in de bouwgrondexploitatiecalculatie.

De woningmarkt is aan het herstellen. De lage rente en het economische herstel zijn hier oorzaken van. Daarnaast staan er door de prijsstijgingen 'minder huizen' onder water waardoor er meer beweging komt. Ook in Gemert-Bakel merken wij aan de hand van de grondverkoop het herstel van de woningmarkt. Mocht er echter weer een terugslag komen dan bestaan risico's voor het vertraagd of onverkoopbaar zijn van gronden en woningen. Het risico hier ligt in renteverliezen, de herbestemming van gronden met de daaraan verbonden herwaarderingsverliezen en meer plankosten door de herontwikkeling. Op dit moment heeft de gemeente in alle kernen kavels beschikbaar. De gemeente is bereid zoveel mogelijk in te spelen op de wensen van de markt.

De gemeente heeft in alle kernen grondexploitatie's. Risico's worden hierdoor verspreid. Binnen de grondexploitatie zijn er een vijftal projecten met een hoger risicoprofiel. Dit zijn Wolfsveld II, Mortel Zuidrand, Keizersberg, Handel centrumplan en Nazareth. Het totaal geïnvesteerde vermogen van deze plannen bedraagt € 25 miljoen, 62,25% van het totaal. Daar staat een voorziening van € 9 miljoen tegenover. Risico's liggen hier vooral in of het aantal te verkopen m² gerealiseerd wordt.

Vervallen categorie "niet in exploitatie genomen gebieden algemeen" (NIEGG): Een aantal aangekochte gronden zijn nog niet in exploitatie genomen. In de balans werden die tot nu toe gewaardeerd tegen aankoop prijs of lagere marktwaarde. Met ingang van 2016, komt de categorie NIEGG, door gewijzigde regelgeving te vervallen. Gebieden dienen of in exploitatie genomen te worden of als reguliere grond in de balans opgenomen te worden. Reguliere gronden kennen strengere waarderingsregels. Voor het voldoen aan deze regels is een overgangsregeling opgesteld welke loopt tot 2019.

Contracten bouwgrondexploitatie: Door de gemeente zijn contracten afgesloten met gebruikers en bewoners van nog te ontwikkelen gebieden. Bijvoorbeeld voor het verplaatsen van een bedrijf. De uitleg van contracten wordt mede door de verdere juridisering van de samenleving steeds vaker betwist.

2. Voorziening wethouders

De gemeente Gemert-Bakel heeft een voorziening voor de toekomstige verplichting ten aanzien van het pensioen voor wethouders opgenomen. Jaarlijks stort de gemeente een vast bedrag in deze voorziening, zodat op het moment van uitkering van de pensioenen de voorziening toereikend is. Deze systematiek is volgens het Besluit Begroting en Verantwoording toegestaan, aangezien de gemeente Gemert-Bakel uitgaat van een jaarlijks

gelijkblijvende last. Het ministerie en de accountant adviseren echter dringend een volledige voorziening te vormen, aangezien bij overlijden of pensioen overdracht er extra dotaties plaats moeten vinden. Er is geen datum bekend waarop de pensioenen overgedragen moeten worden in een pensioenfonds. Mocht dit in jaar 2025 gaan plaatsvinden dan zou dit tot een éénmalige last ter hoogte van € 1.235.000 leiden. Bij overdracht naar een pensioenfonds valt de jaarlijkse storting van € 165.690 vrij. Met de begrotingsnota 2017 zal voorgesteld worden om de jaarlijkse storting te verhogen met € 23.000 per jaar i.v.m. hogere aanspraken de komende jaren. De kans is geschat op 75%.

3. Decentralisatie taken rijksoverheid

In 2015 zijn drie grote decentralisaties ingevoerd. Het gaat om de begeleiding/dagbesteding uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ), de decentralisatie van de jeugdzorg en de invoering van de participatiewet. Voor alle drie de decentralisaties waren dat nieuwe taken en voor een deel onbekende doelgroepen. Voor de regelingen geldt dat zij zijn doorgevoerd met een efficiencykorting en dat een structurele verandering binnen het uitvoeringsstelsel vereist is. Om binnen de beschikbare budgetten te blijven, wordt de uitvoering van deze taken lokaal opgepakt waar het kan en regionaal waar gewenst. Soberheid en sociale innovatie staat voorop, niettemin zijn er wettelijke grenzen aan de mate van soberheid waarmee een gemeente deze regelingen kunnen inrichten. In 2015 is de gemeente ruim binnen de beschikbare budgetten gebleven. Voor het opvangen van de toekomstige risico's is een egalisatiereserve Sociaal Domein ingesteld. De gemeenteraad stelt de spelregels voor deze reserve vast bij de nota reserves en voorzieningen.

WMO en Jeugdzorg

In de begroting is het budget geraamd op basis van de rijksinkomsten.

Participatiewet

Risico's bevinden zich op het gebied van de werking van de arbeidsmarkt in tijden van economisch herstel. Zo kiezen veel ondernemers in Gemert-Bakel ervoor om het werk door goedkope krachten uit de Oostbloklanden te laten uitvoeren, in plaats van door uitkeringsgerechtigden. Hierdoor wordt een snellere uitstroom van mensen uit de WWB belemmerd.

In de gemeente Gemert-Bakel loopt het project "Jeugd dat werkt" om de instroom van jongeren tegen te gaan. Dit project wordt ieder kwartaal gemonitord en heeft tot nu toe tot goede resultaten geleid waarbij het geïnvesteerde bedrag is terugverdiend door beperking van instroom. Dit project wordt ook in 2016 doorgezet, gefinancierd vanuit het lokale deel in de participatiewet.

Een stijging van de werkloosheid heeft uiteindelijk gevolgen voor het aantal WWB-uitkeringen. Als de stijging van uitkeringen boven de 5% komt ten opzichte van de Rijks beschikking kan de gemeente een aanvullende uitkering van het ministerie aanvragen. Voor de toekenning van zo'n bijdrage dient de gemeente wel aan strenge eisen te voldoen, bijvoorbeeld op het gebied van rechtmatigheid. Voor de eerste 5% overschrijding blijft de gemeente wel zelf risicodragend. De rijksbijdrage BUIG voor 2015 is door het ministerie definitief gesteld op € 4.836.000 gesteld. In 2015 zijn de uitkeringen niet boven de 5% gekomen ten opzichte van de Rijks beschikking. Eventuele voor- of nadelen op de BUIG-gelden (aan het einde van het jaar) worden met ingang van 2016 gedeeld met de deelnemers aan het werkbedrijf Atlant de Peel. De mogelijke aanvullende bijdrage is gebaseerd op het aantal uitkeringsdossiers per gemeente op 1 januari van het lopende kalenderjaar.

4. Het verkrijgen van minder financiële middelen uit het Gemeentefonds dan oorspronkelijk geraamd

De algemene uitkering is een belangrijke inkomstenpost voor de gemeente. De opbrengsten kennen een schommelend patroon door de jaren heen.

In 2015 is een herverdeling van de algemene uitkering gepubliceerd. Deze viel per saldo gunstig uit voor de gemeente Gemert-Bakel. In 2015 is een verdiepingsonderzoek gestart naar de kosten van gemeenten op het taakgebied VHROSV (veiligheid). Uit het aanvullende onderzoek moet blijken of aanpassing van het verdeelvoorstel voor 2017 en verder nodig is. De verwerking van de uitkomsten wordt meegenomen in de meicirculaire 2016.

Ten slotte heeft het Rijk met de decembercirculaire 2015 een opschalingskorting bekend gemaakt voor de jaren 2020-2025. Deze kortingen worden gefaseerd ingevoerd vanaf 2020 en eindigen in 2025. Voor Gemert-Bakel komt dit uiteindelijk neer op een structurele uitname uit het gemeentefonds van ongeveer € 210.000. Het kabinet wil gemeenten stimuleren te herindelen waardoor de totale gemeenten minder apparaatslasten hebben. Door samenwerking in de Peel en een efficiëntere bedrijfsvoering kan naar verwachting binnen de beschikbare budgetten de ondersteuning van inwoners worden gerealiseerd. Daarnaast kunnen zaken lokaal in samenhang worden georganiseerd.

5. De verkoop van gronden en panden (risico's vastgoedmarkt)

In de loop der jaren hebben we veel gronden en panden verworven. Per 31 december 2015 heeft de gemeente Gemert-Bakel € 41 miljoen geïnvesteerd in de bouwgrondexploitatie. Daarnaast zijn panden en gronden aangekocht welke geen relatie hebben met de bouwgrondexploitatie. Het relatief veel gronden en panden in bezit hebben brengt risico's met zich mee. Aan herbestemming van gronden zijn herontwikkelingskosten en eventuele afwaarderingsverliezen verbonden. Wanneer afzet van de panden en gronden achterblijft, is de gemeente drager van de rentelasten. Zoals bekend is het aantal woningverkoop op dit moment laag als gevolg van de economische crisis. Bij iedere jaarrekening wordt gekeken naar de marktwaarde van de in bezit zijnde panden en 'Ruimte voor Ruimte' titels. Waar nodig, wordt de boekwaarde verlaagd naar die marktwaarde. Van de voorraad woningen niet zijnde bouwgrond en gronden bijzondere bestemming, is een risico opgenomen van 10% over de boekwaarde.

6. Verstrekte geldleningen en hypotheekleningen

De gemeente heeft in het verleden leningen verstrekt aan een woningcorporatie, zorginstelling en diverse verenigingen. Verder zijn er hypotheekleningen verstrekt aan werknemers en particulieren. Als financier loopt de gemeente risico's, vergelijkbaar met die van een bank. De huidige economische situatie is hierop negatief van invloed. De gemeente heeft in totaal voor € 47.071.000 leningen uitstaan, waarvan € 45.663.000 aan werknemers, zorginstelling, particuliere personen en organisaties. Het overige deel van € 1.405.000 betreft leningen aan een woningcorporatie.

Bij de gevolgbepaling is het risico op 1% gesteld.

7. Het overschrijden van het budget bij opneemregelingen

Leerlingenvervoer: Vanaf 2010 zijn een aantal maatregelen genomen om een besparing op het leerlingenvervoer van in totaal € 260.000 te realiseren. De jaarschijf 2014 was het laatste jaar met een taakstelling. In de begroting 2016 is voor het leerlingenvervoer een bedrag van € 606.900 begroot, gelijk aan dat van 2015. Op basis van de nieuwe aanbesteding van het leerlingenvervoer in 2014 is de verwachting dat dit bedrag toereikend zal zijn. De kosten van leerlingenvervoer blijft echter altijd afhankelijk van het aantal leerlingen. De kans op overschrijding is wel klein. We werken ook hard aan de implementatie van passend onderwijs zodat de kinderen thuis nabij het juiste onderwijs ontvangen.

WMO: Betreffen respectievelijk advies en cliëntondersteuning, bevorderen maatschappelijke deelname en individuele voorzieningen. Een risico is het niet adequaat kunnen invullen van de verhuisplicht bij duurdere woningaanpassingen door krapte op de woningmarkt als het gaat om aangepaste woningen of gemakkelijker aan te passen woningen. Het aantal verzoeken tot woningaanpassing is onvoorspelbaar. Op het gebied van zorg bestaat de mogelijkheid dat zorgaanbieders failliet gaan waardoor voor een hogere prijs zorg ingekocht moet worden. Ten slotte kan het zijn dat een grotere groep inwoners een beroep doet op ondersteuning door de gemeente. In 2015 zijn de uitgaven voor WMO overigens ruim binnen budget gebleven.

In 2012 en 2013 zijn er diverse beleidsaanpassingen geweest, zoals het aanscherpen van de voorwaarden voor verstrekking van individuele voorzieningen, herdefiniëring van de doelgroep en herbeoordeling van algemeen gebruikelijke voorzieningen. Dit heeft geleid tot duidelijke besparingen. Ingeval een verdere versoering wordt gevraagd zullen de wettelijke grenzen die aan de zorg verbonden zijn in acht moeten worden genomen.

Te noemen kansen zijn investering in informele netwerken, steunpunten en de introductie van de maatschappelijke stage. De gemeente zet hier doelbewust op in om de risico's in de zorgvraag van bewoners te kunnen inperken. Het beroep op huishoudelijke zorg is afgenomen mede door deze maatregel. Ten slotte wordt ingezet op substitutie, dat wil zeggen dat naar lokale, goedkopere oplossingen wordt gezocht waar een ondersteuningsvraag is. Tevens ontstaan nieuwe initiatieven zoals zorg-coöperaties en initiatieven voor dagbesteding. Inwoners zorgen dan zelf voor passende ondersteuning in het informele netwerk. Door deze initiatieven voorkomen wij een beroep op de dure zorg of stellen dit beroep uit.

Met de directe kortingen op het gemeentefonds is rekening gehouden in de begroting 2016-2019. De basis hiervoor is de mei- en september circulaire 2015 geweest. De uitgaven zijn daarbij op dezelfde hoogte gezet als de uitkering binnen het gemeentefonds voor de 3 decentralisatie uitkeringen (WMO, Jeugd en Participatie). Door samenwerking in de Peel en een efficiëntere bedrijfsvoering kan naar verwachting binnen de beschikbare budgetten de ondersteuning van inwoners worden gerealiseerd. Daarnaast kunnen zaken lokaal in samenhang worden georganiseerd.

8. Haalbaarheid bezuinigingen

Diverse omstandigheden kunnen ertoe leiden dat bezuinigingen niet, slechts deels of niet tijdig genoeg worden gerealiseerd. Bij het niet realiseren van bezuinigingen dienen aanvullende maatregelen te worden genomen om het financiële evenwicht wederom te herstellen.

Op dit moment zijn de volgende bezuinigingen nog onderhanden:

- Toeristenbelasting
- Binnensport
- Subsidie Kunstlokaal

Voor een totaal bedrag van € 435.000. Via de financiële rapportages wordt de stand van de bezuinigingen bewaakt. Het risico dat de bezuinigingen niet worden behaald is geschat op 25%.

9. Aanleverplicht afval

De arbitrage met betrekking tot de naheffing over de periode 2011 t/m 2014 is in het voordeel van de gewesten en dus de gemeenten uitgesproken. De gemeenten hoeven de naheffing niet te betalen. Inmiddels is duidelijk geworden dat Attero vernietiging wil van een de uitspraak. Indien de uitspraak wordt vernietigd moet de zaak opnieuw inhoudelijk worden behandeld. Het risico is beperkt, geadviseerd wordt om de reservering te handhaven totdat duidelijk is dat Attero geen verdere juridische stappen onderneemt.

Ook is inmiddels bekend dat er een naheffing gaat komen over de periode 2015 tot 1 februari 2017, een voorzichtige inschatting is dat deze naheffing ongeveer € 200.000 zal bedragen voor Gemert-Bakel. De gewesten zullen net als over de periode 2011 t/m 2014 niet bereid zijn om de eventuele naheffing te betalen. Met als gevolg dat Attero juridische stappen gaat ondernemen. Het risico is vrij groot en geadviseerd is om ook hiervoor € 200.000 te reserveren.

10. Golfbaan

De gemeente is een erfpachtovereenkomst aangegaan en heeft een hypothecaire geldlening verstrekt aan de exploitant van de golfbaan, Beheerstichting Golfbaan Stippelberg. Vanwege de slechte financiële resultaten heeft de gemeenteraad op 2 oktober 2014 besloten tot een set van maatregelen om zo de erfpacht en hypotheeklasten fors te verlagen. Het geïnvesteerde vermogen is weliswaar voor de gemeente met ruim 1,6 miljoen euro toegenomen maar het acute risico van een faillissement is afgewend door het raadsbesluit. Daarbij is het toezicht van de gemeente geïntensiveerd.

Een belangrijk risico is dat in 2019 een nieuw, nu nog onbekend, rentepercentage gaat lopen. De kosten voor de erfpacht en hypotheek kunnen in de toekomst daarom weer gaan stijgen voor de beheerstichting. Daarnaast zijn in de begroting van de beheerstichting nog geen kosten voor groot onderhoud voorzien. De kosten in de begroting van de beheerstichting zijn goed onder controle te houden. Inkomsten kunnen meer fluctueren door externe invloeden.

11. BTW-sportvrijstelling

Als door het Rijk wordt besloten om de BTW-sportvrijstelling in 2016 uit te breiden en de beperking van de BTW-druk door middel van de fiscale modellen met betrekking tot sportstichtingen wegvalt, bestaat de kans dat de gemeente over de afgelopen jaren alsnog BTW verschuldigd wordt over de investeringen gedaan via deze sportstichtingen.

Op 17 juni 2015 heeft de staatssecretaris een brief naar de Tweede Kamer gestuurd waarin hij aangeeft op korte termijn niet over te gaan op deze uitbreiding. Op termijn acht de staatssecretaris verruiming echter onvermijdelijk.

In het slechtste geval kan dit voor de gemeente Gemert-Bakel tot een naheffing van BTW van € 227.000 leiden. De kans is geschat op 25%

12. Overige risico's

a. Renteontwikkelingen/treasury

De rentestand is momenteel laag. Dit biedt op dit moment de mogelijkheid relatief goedkoop kort vreemd vermogen aan te trekken. De lange rente is ook laag maar dit wordt gedeeltelijk gecompenseerd door de hoge risico-opslagen die op de lange rente doorberekend worden in verband met de toegenomen economische onzekerheden. Rentestijgingen kunnen tot hogere lasten leiden. Als risico is 1% van de totale jaarlijkse rentebetalingen opgenomen.

b. Planschadeclaims die worden ingediend

In 2013 is € 112.000, in 2014 € 98.000 en in 2015 € 30.000 aan planschades betaald ten laste van de exploitatie. Het risico is in de loop van de tijd wat afgenomen vanwege het structureel afsluiten van planschade verhaalsovereenkomsten bij nieuwe particuliere plannen, waarmee de planschade verhaald wordt op de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan.

c. Wet keten/ en inlenersaansprakelijkheid

De gemeente huurt aannemers en uitzendbureaus in. Als deze partijen hun loonbelasting niet afdragen kan de gemeente door de Belastingdienst hiervoor wettelijk aansprakelijk worden gesteld. Er zijn diverse administratieve maatregelen om de risico's hiervoor te beperken, die voornamelijk worden toegepast bij grotere opdrachten. Het risicobedrag is gebaseerd op een eerdere aanspraak.

d. MACE

MACE heeft in 2014 aangekondigd bij de gemeente een aansprakelijkheidsstelling van € 6.000.000 te willen indienen. De gemeente erkent dit niet en heeft dit in een schriftelijke reactie aan de advocaat van MACE kenbaar gemaakt. Hierop is geen reactie ontvangen (stand van zaken maart 2016).

e. IGP

Vanuit de driehoek: gemeente, Waterschap en De Peelhorst zijn in het convenant afspraken gemaakt over de verdeling van de kosten. Er is een risico bij een eventueel faillissement en bij het achterblijven van de zandwinning, die via de jaarlijkse afdracht (maatschappelijke bijdrage) een belangrijke dekking vormt voor de investeringen in het IGP-project.

f. Verbonden partijen

De gemeente wil via verbonden partijen gemeentelijke doelstellingen realiseren, meestal met als doel efficiencyvoordelen en kennisdeling. In de paragraaf verbonden partijen is hiervan een overzicht weergegeven. De gemeente is daarbij financieel gebonden. Dit brengt risico's met zich mee. Bijvoorbeeld op het moment dat een dergelijke partij verliezen lijdt of fors moet inkrimpen.

g. Wet houdbare overheidsfinanciën (HOF)

De Wet Houdbare overheidsfinanciën bevat strengere regels om te zorgen dat het Nederlandse begrotingstekort beperkt wordt tot 3%. Ook gemeenten, provincies en waterschappen vallen hieronder. De wet beoordeelt het begrotingstekort op kasbasis, namelijk de werkelijke uitgaven en inkomsten in een jaar. Dit staat haaks op de werkwijze van gemeenten die het stelsel van baten en lasten hanteren. Het kasstelsel kan in een bepaald jaar leiden tot een piek in werkelijke uitgaven.

Deze 3% wordt op macroniveau beoordeeld. Iedere gemeente krijgt wel een individuele referentiewaarde voor het EMU-tekort in een jaar. Europa kan Nederland bij herhaaldelijke overschrijding van de EMU-normen ook een sanctie opleggen. In de wet houdbare overheidsfinanciën is de mogelijkheid opgenomen om een Europese boete door te kunnen vertalen naar onder andere gemeenten. Dit na rato van de bijdrage van de gezamenlijke gemeenten aan het overschrijden de Europese normen. In dat geval vindt er inhouding van een deel van de algemene uitkering van het gemeentefonds plaats.

h. Schatkistbankieren

Overschotten van gemeenten moeten worden uitgezet bij de staat. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld administratief dalen. Daarnaast kunnen risico's zoals Icesave zich niet meer voordoen. De rentevergoeding van de staat zal wel lager zijn dan die op de reguliere markt. De gemeente Gemert-Bakel heeft geen overschotten op dit moment en wordt daarmee niet financieel geraakt. Mogelijke neveneffecten van schatkistbankieren zijn een lagere dividenduitkering van de BNG en een mogelijke stijging van de rente van de BNG in geval van een veranderde bankstatus. Deze mogelijke neveneffecten raken de gemeente wel.

i. Invoering vennootschapsbelasting overheidsbedrijven

In mei 2015 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen aangenomen. Met deze wetswijziging komt de Rijksoverheid tegemoet aan het verzoek van de Europese Commissie om gelijkheid te creëren tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Vanaf 2016 zijn ondernemersactiviteiten binnen overheidsondernemingen Vpb-plichtig (overheidstaken blijven vrijgesteld).

Samen met de gemeente Laarbeek is in 2015 een plan van aanpak opgesteld om de Vpb-plicht te implementeren. Op dit moment zijn de gemeenten bezig met de inventarisatiefase. Op basis van een quickscan wordt verwacht dat de vennootschapsbelasting met name consequenties heeft binnen de bouwgrondexploitatie en dat de impact op overige (ondernemers)activiteiten bij de gemeente beperkt zal zijn.

j. Metropoolregio Eindhoven

De nieuwe organisatie Metropoolregio Eindhoven (MRE) is in maart 2015 formeel van start gegaan. Het is een afgeslankte organisatie met een grote flexibiliteit op het gebied van bedrijfsvoering. Er is geen plaats meer voor uitvoerende projectmatige activiteiten. De toekomstige risico's zijn daardoor beperkt. Gelet op de vermindering van het personeelsbestand kan de nieuwe organisatie met minder huisvestingsruimte toe. In het transformatieplan (juni 2013 door Regioraad vastgesteld) is opgenomen om de materiele overhead met circa € 600.000,- te reduceren.

k. Peelsamenwerking

Op 1 juni 2014 is de Gemeenschappelijk regeling Peel 6.1 van start gegaan. De regeling was echter op inhoud nog niet operationeel. In 2015 is een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) gesloten met de gemeente Helmond voor de uitvoering van de WMO, Jeugd en BMS. Eind 2015 kreeg de oprichting van de Gemeenschappelijk regeling Peel 6.1 geen steun meer van de gemeente Helmond. De gemeente Helmond wil wel middels de huidige constructie (DVO) de uitvoering van de taken blijven verzorgen. Om de continuïteit van de uitvoering van deze taken te waarborgen heeft onze gemeenteraad de bestaande DVO in 2016 verlengd tot uiterlijk 1 januari 2017, met de mogelijkheid om tussentijds eenzijdig op te zeggen met een opzegtermijn van 2 maanden. In 2016 wordt onderzocht in welke (organisatie)vorm de zorgtaken per 1 januari 2017 worden uitgevoerd. Op basis van gelijkwaardigheid werken de overige Peelgemeenten verder aan het inrichten van een regionale uitvoeringsorganisatie.

l. Individueel Keuze budget (IKB)

Iedere medewerker van de gemeente Gemert-Bakel krijgt per 1 januari 2017 naast het salaris ook de beschikking over een vrij besteedbaar budget, het Individueel Keuze Budget (IKB). Dit is afgesproken in het cao-akkoord 2013-2015. De bronnen voor het IKB zijn de vakantie-uitkering (8%), de eindejaarsuitkering(6%), de levensloopbijdrage(1,5%) en het bovenwettelijk verlof 14,4 uur (0,8%). Wat verandert is dat het bovenwettelijk verlof wordt omgezet in geld. In de begroting is hierin nog niet voorzien. Dit geld kan, net als de rest van het budget worden omgezet voor het terugkopen van verlof of juist voor andere doelen. De andere doelen worden komend jaar bepaald.

m. Invoering Omgevingswet

De Omgevingswet wil het Omgevingsrecht eenvoudiger en inzichtelijker maken. De gemeenten krijgen meer keuzevrijheid om op lokaal niveau in te spelen op de behoeften van initiatiefnemers en belanghebbenden. De rol van de overheid wordt een andere. De overheid is niet meer de bepaler of toetsen van hetgeen kan en mag gebeuren, maar meer de regisseur. De overheid staat niet meer boven de partijen, maar maakt onderdeel uit van de maatschappij en van processen die plaatsvinden in de maatschappij. De overheid dient daarvoor meer op te halen wat er in de maatschappij gebeurt en daar sneller en efficiënter in te spelen op economische, sociale en maatschappelijke ontwikkelingen. Naar verwachting zal de Omgevingswet in 2018 in werking treden. Er wordt voor juli 2016 een plan van aanpak opgesteld waarin wordt uitgewerkt welke acties er ondernomen moeten worden om als

organisatie gereed te zijn als de Omgevingswet in werking treedt. De eventuele risico's die bij de invoering en het werken met de Omgevingswet gepaard kunnen gaan, zijn op dit moment nog niet te kwantificeren.

n. Faillissement bouwbedrijf Ponjé

Met bouwbedrijf Ponjé zijn in voorgaande jaren een aantal onderhoudscontracten afgesloten voor een aantal gemeentelijke panden. Door het faillissement van Ponjé loopt de gemeente een risico op de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden van een aantal gemeentelijke panden. Alle facturen tot en met 2015 zijn betaald aan Ponjé. In de onderhoudsplannen staan naast de reguliere (jaarlijks terugkerende) taken ook groot onderhoud genoteerd voor 2013/2014 welke niet zijn uitgevoerd. In de conditiemeting welke door Ponjé is opgesteld in 2014 zijn werkzaamheden opgenomen welke moesten worden uitgevoerd. Hiervan is niets gedaan. Deze werkzaamheden zullen op (korte) termijn uitgevoerd moeten worden. Om de onderhandelingspositie met een eventuele nieuwe contractant niet af te zwakken wordt dit risico als niet kwantificeerbaar opgenomen.

§ 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Wegen

De gemeente Gemert-Bakel heeft ongeveer 2,2 miljoen m² aan verhardingen in stand te houden met een vervangingswaarde van ca. € 200 miljoen. Op dit moment is de gemiddelde kwaliteit goed te noemen. Het is zaak om de kwaliteit op de lange termijn minimaal op basis te houden en kapitaalvernietiging daarbij te voorkomen.

De planning is voor de komende 10 jaar getoetst en bijgesteld aan de hand van inspecties en aanvullende deflectiemetingen (bepaling restlevensduur). Uitgangspunten daarbij zijn:

- Voldoet aan wet- en regelgeving op gebied van veiligheid.
- Voldoet deels aan verplichting tot verantwoord wegbeheer.
- In principe geen kapitaalvernietiging (door uitstel groot onderhoud balanceren op de grens – risico bestaat dat incidenteel kapitaalvernietiging optreedt).
- Hanteren artikel 12 norm van 75%.
- Asfaltwegen: groot onderhoud
- Elementenverharding: klein onderhoud
- Alleen kwalitatief onderhoud - geen rehabilitatie, herinrichting of vervanging van materialen. Diverse projecten geschrapt.
- Meerkosten herinrichting/nieuwe materialen: indien gewenst opnemen als incidenteel nieuw beleid.

Voorziening t.b.v. planmatig onderhoud wegen

Iedere 2 jaar worden wegininspecties uitgevoerd om de kwaliteit te bewaken en de meerjarenplanning te actualiseren. In 2014 is de laatste wegininspectie uitgevoerd.

De kwaliteit van de wegen in de onderstaande tabel is afgeleid van een tweetal CROW publicaties. De inspectie van de wegen is uitgevoerd conform publicatie 146. Op basis van publicatie 288 kan worden aangegeven per wegtype en schadebeeld welk inspectiecijfer van de globale visuele wegininspectie hoort bij welk kwaliteitsbeeld.

Kwaliteit	A+	A	B	C	D
Omschrijving beeld	Zeer goed	Goed	Voldoende (kwaliteit Basis)	Matig	Te slecht
Elementenverharding	61,0%	33,9%	3,1%	0,8%	1,2%
Asfaltverharding	56,5%	40,7%	1,9%	0,1%	0,8%
Betonverharding	95,2%	4,2%	0,1%	0%	0,5%

% totale oppervlakte	60,1%	36,1%	2,4%	0,4%	1,0%

Bovenstaande tabel geeft weer dat 95% van de verhardingen in de gemeente voldoet aan de minimaal gestelde kwaliteit basis. De verharding die niet aan deze kwaliteit voldoet (C en D) bestaat grotendeels uit elementenverharding. Dit is conform de verwachting omdat de afgelopen jaren met name onderhoud aan asfaltverhardingen is uitgevoerd om kapitaalvernietiging te voorkomen en groot onderhoud op elementenverharding niet structureel is opgenomen in de meerjarenplanning gezien budgettaire redenen. Onderhoud aan elementenverhardingen vindt in principe enkel plaats wanneer dit gecombineerd kan worden met herinrichtingen en/of groen- en rioolonderhoud.

In 2015 is de voorziening onderhoud wegen als volgt gemuteerd:

Voorziening onderhoud wegen (7974005)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12- 2015
Totaal	4.862.160	-17.157	4.845.003

Dagelijks onderhoud

Kleinschalige reparaties aan de wegen binnen en buiten de bebouwde kom zijn door en in opdracht van het team Openbaar Beheer uitgevoerd om ergere schades te voorkomen. Ook overlast door opdruk van boomwortels is aangepakt en de openbare ruimte wordt op verzoek aangepast voor mindervalide weggebruikers. Het onderhoud aan de zandwegen is sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. Naast dit preventief dagelijks onderhoud is er ook gereageerd op binnengekomen meldingen.

Groen

Vervanging

Voor het openbaar groen zijn er geen voorzieningen of reserves aanwezig. Grootschalige vervangingen zijn in 2015 dan ook alleen uitgevoerd in combinatie met projecten/herinrichtingen in het kader van riool- en wegenbeheer. Daar waar mogelijk zijn kleinschalige renovaties van plantsoenen en bomen uitgevoerd binnen het dagelijks onderhoud.

In 2015 is gestart met het uitwerken van een nieuwe groenambitie en bomenbeleid. In dit bomen beleid- en beheerplan wordt inzicht gegeven in de noodzakelijke vervangingen van bomen en plantsoenen en de daarvoor benodigde budgetten/voorzieningen. Het bomen beleid- en beheerplan zal in 2016 worden vastgesteld.

Dagelijks onderhoud

In het groenbeheerplan Gemert-Bakel 2013 zijn de vastgestelde beheerniveaus, werkpakketten en bijbehorende budgetten beschreven. Het dagelijks onderhoud van het openbaar groen is door en in opdracht van het team Openbaar beheer uitgevoerd en voldoet aan de vastgestelde beheerniveaus.

Om beter inzicht te krijgen in deze beheergegevens is in 2015 gestart met het vullen van het groenbeheersysteem.

Openbare verlichting

Vervanging

In 2015 is het vervangingsprogramma 2015 uitgevoerd. Conform het beleids- en beheerplan Openbare Verlichting zijn 470 armaturen door nieuwe LED-armaturen vervangen in De Mortel, De Rips, Elsendorp, Gemert en Milheeze. Deze LED-armaturen zijn energiezuiniger dan de generatie LED van de jaren ervoor en bovendien zijn ze ook betaalbaarder geworden.

Naast het vervangingsprogramma zijn incidenteel armaturen en masten vervangen die kapot waren. Daarbij is gekeken naar eenheid in masten en armaturen, duurzaamheid (PLL of LED) en kosten over de gehele levensduur.

Onderhoud en beheer

Het reguliere onderhoud heeft plaatsgevonden zoals afgesproken. Dit betekent dat er lichtmasten geschilderd zijn, ongeveer 630 storingen zijn opgelost en er lampenremplace (groepsgewijs vervangen van lampen) heeft plaatsgevonden.

Het beheer van de openbare verlichting ligt sinds eind 2014 bij de gemeente. Door een strakkere regie en betere afstemming in de planning van werkzaamheden heeft dit geleid tot minder storingen. De storingen zijn over het algemeen binnen de afgesproken tijd afgewerkt. Eind 2015 is gestart met een actieve terugkoppeling van de afhandeling van storingen naar de klant met als doel de klanttevredenheid verder te verbeteren.

In oktober 2015 is de voorbereiding gestart van de nieuwe aanbesteding voor onderhoud van de openbare verlichting. De huidige onderhoudsovereenkomst loopt tot juli 2016. Insteek van de nieuwe aanbesteding is samenwerking met de vijf peelgemeenten.

Voorziening Onderhoud straatverlichting (7974007)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	100.613	14.405	115.018

Voorziening Vervanging lichtmasten en armaturen (7974032)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	0	41.809	41.809

Riolering/Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

In oktober 2012 is het gemeentelijk watertakenplan vastgesteld. Dit is het beleidsplan voor de periode 2013-2016. Gemeenten hebben de verplichting om vanaf 1 januari 2013 een actueel verbreed gemeentelijk rioleringsplan te hebben waarin naast de zorgplicht voor afvalwater ook is opgenomen hoe de gemeente uitwerking geeft aan de zorgplichten voor hemel- en grondwater. In het Gemeentelijk Watertakenplan geeft Gemert-Bakel haar invulling aan deze zorgplichten. Dit plan is een samenvoeging van zowel het waterplan als het verbreed gemeentelijk rioleringsplan.

In 2015 is de voorziening GRP als volgt gemuteerd:

Voorziening vervanging rioleringen (7974010)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	4.155.711	344.397	4.500.108

Jaarlijks wordt het kostendeckingsplan geactualiseerd en vindt monitoring plaats van datgene wat er in het beleidsplan is opgenomen. Samen met de Peelgemeenten wordt in 2017 het beleidsplan geactualiseerd.

Vervanging / optimalisatie

In 2015 is veel aandacht uitgegaan naar het uitvoeren van optimalisatie maatregelen om wateroverlast te voorkomen, o.a. op de Renseweg in De Mortel, het centrum in Bakel en het Kerkeind in Milheeze. Reliningen van riolering zijn in peelverband uitgevoerd, vervanging van riolering heeft een lagere prioriteit gekregen.

Dagelijks onderhoud

In 2015 is veel aandacht uit gegaan naar het reinigen van de overstorten en overstortleidingen zodat ten tijde van hevige regenval de overstorten goed kunnen werken.

Daarnaast zijn inspecties van riolering beoordeeld maar ligt er nog een opgave voor kleinschalige reparaties voortkomend uit de reinigingsprogramma's riolering uit 2013 t/m 2015.

Voor de drukriolering is een optimalisatie studie uitgevoerd, de uitvoering van de optimalisatie maatregelen moet nog worden opgepakt in 2016 en verder.

Onderwijsgebouwen

Sinds 1 januari 2015 ligt het onderhoud van een schoolgebouw volledig in één hand, namelijk die van het schoolbestuur. Het schoolbestuur ontvangt voor het totale onderhoud van een schoolgebouw rechtstreeks financiering vanuit het Rijk. De gemeente heeft nog één schoolgebouw in onderhoud zijnde De Pandelaar. De voorziening onderhoud schoolgebouwen is dan ook omgezet naar een voorziening onderhoud Pandelaar. Bij De Pandelaar heeft een verbouwing plaatsgevonden, ten behoeven van een extra klaslokaal. Deze kosten zijn geactiveerd en komen dus niet ten laste van de voorziening, maar als kapitaallasten ten laste van de begroting.

Voorziening Onderhoud Pandelaar (7974017)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	133.397	-125.912	7.485

Multifunctionele accommodaties

Voor de multifunctionele accommodaties (MFA) zijn beheersstichtingen in het leven geroepen, die verantwoordelijk zijn voor het beheer en exploitatie van de gebouwen. De gemeente als eigenaar is verantwoordelijk voor het onderhoud aan de panden. In 2014 was er één voorzieningen tbv alle MFA's. In 2015 is deze opgesplitst en zijn er voorzieningen per MFA aangemaakt in verband met de verschillen in de BTW-structuur. De MeerjarenOnderhoudsPlannen (MJOP's) van de MFA's zijn hierin nog niet verwerkt. De doelstelling voor 2016 is om dit verder uit te werken.

Voorziening Maatsch. acc.- MFA's (7974034)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	58.519	-5.623	52.896

Voorziening Groot onderhoud MFA De Mortel (7974039)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	0	0	0

Voorziening Groot onderhoud MFA Handel (7974040)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	0	0	0

Voorziening Groot onderhoud IKC de Samenstroom Gemert (7974041)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	0	0	0

Voorziening Groot onderhoud MFA De Dompelaar Elsendorp (7974042)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	0	0	0

Voorziening Groot onderhoud MFA Kastanjelaar/Schans Milheeze (7974043)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	0	0	0

Voorziening Groot onderhoud MFA De Klimboom/D'n Eik De Rips (7974044)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	0	0	0

Sportgebouwen

In 2015 is de contractant, welke het bouwkundig onderhoud aan sporthal Molenbroek verrichtte, failliet gegaan. Dit bedrijf ontving jaarlijks een gelijkblijvend bedrag en zij hadden de verantwoordelijkheid om het technisch onderhoud uit te voeren. Door dit faillissement moet er een onderhoudsplan worden opgesteld en hiermee moet de voorziening worden aangepast.

Dit in plaats van de jaarlijkse kosten welke voorheen op de exploitatiepost werden geboekt.

In 2015 is de voorziening sport als volgt gemuteerd:

Voorziening Onderhoud sport (7974013)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	582.080	56.044	638.124

Maatschappelijke accommodaties, dienst- en overige gebouwen

Voor maatschappelijke accommodaties en dienst- en overige gebouwen zijn in 2015 alleen een aantal strikt noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd voor diverse panden. Daar waar het verantwoord was, is het onderhoud uitgesteld / doorgeschoven.

Door de toevoeging van de bibliotheek aan de Eendracht, heeft er een verbouwing plaatsgevonden inclusief de renovatie van een aantal onderdelen. Op een aantal woonwagenlocaties zijn de bergingen gerenoveerd.

De kosten van de bibliotheek en bergingen zijn geactiveerd en komen dus niet ten laste van de voorziening, maar als kapitaallasten ten laste van de begroting.

Voorziening Dienst- en Overige gebouwen (7974014)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	49.999	101.931	151.930

Voorziening Maatsch.acc. – overig (7974015)	Per 01-01-2015	Mutatie 2015	Per 31-12-2015
Totaal	313.129	8.939	322.068

§ 4 Financiering

Ten aanzien van het Treasury-beleid zijn de volgende kaders van belang:

- Wet financiering decentrale overheden (Fido);
- Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Hof);
- Treasury-statuuut.

4.1 Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof)

Deze wet bevat strengere regels om ervoor te zorgen dat het Nederlandse overheidstekort beperkt wordt tot 3%. De maatstaf hiervoor is het EMU saldo. In de wet staat dat gemeenten een gelijkwaardige bijdrage moeten leveren aan het terugdringen van het EMU-tekort. Het aandeel van de gemeenten in de Europese norm voor het maximale begrotingstekort van 3% is 0,35% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Voorts voorziet de wet in een sanctie voor die gemeenten die niet voldoen aan de norm maar daarover is afgesproken dat gedurende deze kabinetsperiode geen sancties worden opgelegd.

4.2 Rente- en kredietrisico beheer

Kasgeldlimiet wet fido

Voor vlottende schulden geldt de kasgeldlimiet als norm. De kasgeldlimiet geeft het maximaal bedrag aan dat met vlottende middelen mag worden gefinancierd. Deze norm is gedefinieerd als 8,5% van de jaarlijkse begrotingsomvang van € 71 miljoen. De hieruit voortvloeiende kasgeldlimiet bedraagt € 6 miljoen. Het verloop van de kasgeldlimiet over de kwartalen is opgenomen in de volgende tabel:

Kasgeldlimiet (x € 1,0 miljoen)		kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	Kwartaal 4
1	Toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	6,0	6,0	6,0	6,0
2	Omvang vlottende korte schuld	15,4	13,1	15,4	14,4
3	Vlottende middelen	-0,2	-0,4	-0,1	0,0
4	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	15,7	13,5	15,5	14,4
	Ruimte (+) Overschrijding (-) (1-4)	-9,7	-7,5	-9,5	-8,4

De kasgeldlimiet mag voor een maximale periode van twee achtereenvolgende kwartalen overschreden worden mits de overschrijding in het daarop volgende kwartaal wordt opgeheven door bijv. consolidatie. In 2015 was sprake van een langere termijn van hogere gemiddelde korte schuld dan volgens de norm is toegestaan. Het is in 2015 in zijn geheel kort gefinancierd. Hoewel hiermee de rentelast in het jaar behoorlijk is gedrukt en het door het structurele karakter van de lage (korte en lange) rente hier geen feitelijk risico betrof, is echter wel sprake van een structurele overschrijding van de kasgeldlimiet van rond € 8 miljoen.

Renterisiconorm

Er is een wettelijke norm voor de omvang van het renterisico. Onder dit risico wordt begrepen het risico dat de gemeente loopt als gevolg van mogelijke renteschommelingen.

De maximumnorm is door het Rijk ingesteld om enigszins stabiele rentelast over de jaren te bewerkstelligen. Dit kan worden gerealiseerd door de financieringsbehoefte te spreiden over de jaren. De mate van spreiding wordt uitgedrukt in de renterisiconorm. In deze renterisiconorm worden nieuw aan te trekken lange geldleningen in een jaar uitgedrukt als percentage van het begrotingstotaal in het kalenderjaar. De renterisico norm voor het jaar 2015 wordt weergegeven in de onderstaande tabel.

Renterisiconorm (bedragen x € 1,0 mln.)		Raming 2014	Werkelijk 2014
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0,0	0,0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	0,0	0,0
2	Netto renteherziening op vaste schuld (1a – 1b)	0,0	0,0
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	0,0	0,0
3b	Nieuw verstrekte lange leningen	0,0	0,0
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a – 3b)	0,0	0,0
5	Betaalde aflossingen eigen financiering	10,4	10,4
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	0,0	0,0
7	Renterisico op vaste schuld (2+6)	10,4	10,4
8	Begrotingstotaal	70,1	70,1
9	Het normpercentage (% van begrotingstotaal)	20%	20%
10	Renterisico (8 * 9 / 100)	14,0	14,0
11	Ruimte (+) Overschrijding (-) (10 – 7)	3,6	3,6

De jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen mogen niet meer dan 20% van het begrotingstotaal bedragen (renterisiconorm)¹. Uitgaande van het begrotingstotaal van € 70 miljoen is dit voor 2015 € 14 miljoen. Het begrote renterisico 2015 valt binnen deze norm.

Schatkistbankieren

Met ingang van 2014 dienen overtollige liquide middelen van de gemeente ondergebracht te worden in de schatkist bij het Rijk. In 2015 was er geen sprake van overtollige liquide middelen boven het drempelbedrag van € 525.000.

Rente

De lage niveaus van korte en lange rentes hebben zich in 2015 voortgezet.

Deposito

Bij de BNG staat per 31 december 2015 een bedrag van € 628.279 in deposito. Dit deposito komt voort uit een eerdere verkoop van aandelen van het HNG. Van dat bedrag valt jaarlijks € 125.655 vrij.

¹ Wet fido artikel 1 lid H.

§ 5 Bedrijfsvoering

Algemeen

Bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de programma's. Het welslagen van de programma's is daarom mede afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering. De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in ontwikkelingen en activiteiten die zich in 2015 hebben voorgedaan. Dit wordt gedaan aan de hand van de thema's financiën, personeel & organisatie, informatie & automatisering en communicatie.

Financiën

Visie herstelplan eigen vermogen 2012-2025

De reservepositie van de gemeente Gemert-Bakel is uiterst kwetsbaar. Daarom heeft de gemeenteraad op 5 april 2012 het herstelplan eigen vermogen 2012-2025 vastgesteld. Om tot financieel herstel te komen zijn vijf maatregelen nodig:

1. Een structureel sluitende meerjarenbegroting,
2. De algemene reserve van de gemeente te laten groeien naar het benodigde weerstandsvermogen via eenmalige opbrengsten of herbestemmingen reserves en voorzieningen;
3. Beperken nieuwe uitgaven en investeringen;
4. Het verlagen van risico's;
5. Stimuleren economische ontwikkelingen.

Om dit te realiseren zijn 31 uitgangspunten geformuleerd. Het herstelplan is aangemerkt als een dominant kader. Dit houdt in dat besluitvorming in 2015 getoetst is aan deze uitgangspunten.

Preventief toezicht Provincie

De gemeente Gemert-Bakel valt per ingang van 1 januari 2013 onder preventief toezicht. Dit omdat de gemeente in de jaarrekening 2012 is geconfronteerd met een negatieve algemene reserve, welke niet binnen een periode van 4 jaar kan worden teruggebracht naar € 0. De verwachting is dat het herstel niet binnen de periode van de begroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018 gerealiseerd zal zijn. Daarom staat de gemeente voor het begrotingsjaar 2015 onder preventief toezicht. Van de provincie heeft de gemeente 10 jaar de tijd gekregen om deze negatieve algemene reserve terug te brengen naar € 0. Hoe eerder de gemeente in staat is om deze negatieve algemene reserve terug te brengen des te eerder vervalt het preventief toezicht.

Bezuinigingen

Voor de begrotingen 2011, 2012 en 2013 zijn in totaal vijf bezuinigingsrondes geweest. De raad heeft op 28 oktober 2010 besloten om € 9.600.000 taakstellend te bezuinigen. Op 29 juni 2011, is aanvullend een bezuinigingstaakstelling vastgesteld van € 1.100.000. Op 12 januari 2012 zijn voor € 767.000 aan besluiten genomen. Op 5 juli 2012 en 12 december 2012 zijn extra maatregelen genomen voor een bedrag van € 6.100.000. De aanvullende bezuinigingsrondes zijn deels het gevolg van het niet realiseren van eerdere bezuinigingen. De maatregelen van 12 december 2012 zijn voor een belangrijk deel het gevolg van afwaardering bouwgrondexploitatie en minder uitkering uit het Gemeentefonds. In 2015 wordt de stand van zaken van de bezuinigingen weergegeven in de financiële rapportages. In 2015 zijn er 4 financiële rapportages geweest.

In 2011 is gestart met zerobudgetering. Hierbij worden uitvoeringsbudgetten grotendeels op nul gezet en de uitgaven opnieuw overwogen. Dit is ook in 2012 toegepast. In 2011 leverde dit een incidentele besparing op van € 750.000. De besparing in 2012 bedroeg structureel € 350.000 en incidenteel € 712.000. In 2013 is structureel nog eens € 100.000 extra bespaard en incidenteel € 650.000. In 2014 is per saldo € 469.000 voordeel structureel ingeboekt. In 2015 is het voordeel per saldo € 126.000 incidenteel. Over de zerobudgetering is gerapporteerd bij de 3^e en 4^e financiële rapportage.

Bestuurlijke rapportages

De bestuurlijke rapportages zijn in 2015 geconcentreerd geweest op twee momenten in het jaar. In juli 2015 zijn de begrotingsnota 2016, 2e financiële rapportage 2015 en de jaarrekening 2014 behandeld. In december 2015 zijn de begroting 2016-2019 en de 4e financiële rapportage 2015 behandeld. Daarnaast is over het jaar 2015 drie maal een RIN verschenen inzake de kwartaalrapportages van het Sociaal Domein die de gemeente Helmond (Peel 6.1) heeft opgesteld.

De financiële rapportages en begroting 2015-2018 zijn in 2014 vernieuwd van opzet met als doel de informatiewaarde van deze rapportages voor de gemeenteraad te verhogen. In 2015 heeft een doorontwikkeling plaatsgevonden.

Over de bouwgrondexploitatie is gezien de omvang van de grondportefeuille twee maal gerapporteerd in 2015. Dit is gebeurd via de 1^e en 2e financiële bijstelling bouwgrond (in juli en december). Deze rapportages zijn gekoppeld aan de reguliere P&C momenten.

Managementrapportages

In 2015 is in het eerste semester maandelijks een managementrapportage opgesteld voor het Directie Managers Overleg en het College van B&W. In de rapportage wordt de stand van zaken van de dienstverlening weergegeven. Periodiek is dit aangevuld met nieuwe gegevens van de economische indicatoren. De managementrapportage heeft als doel de managers en de directie een instrument te geven voor tijdige bijsturing op het gebied van bedrijfsvoering. Iedere maandrapportage is behandeld in het College van B&W en is ter inzage op intranet geplaatst. In het tweede semester is de managementrapportage niet opgesteld door het ontbreken van de juiste gegevens. Dit was het directe gevolg van de invoering van het nieuwe zaakstelsel e-suite. Per kwartaal zijn wel de economische indicatoren in beeld gebracht en behandeld in het College van B&W. Vanaf 2016 wordt de vernieuwde managementrapportage aangeboden aan het DMO en het College van B&W.

Onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid

In de verordening 'onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid' is vastgelegd dat het college jaarlijks minimaal één maal een onderzoek naar deze aspecten doet. Doelmatigheid is het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen. Doeltreffendheid gaat er over of de gevraagde prestatie ook daadwerkelijk gehaald wordt.

In 2015 zijn diverse onderzoeken verricht. Het proces van de omgevingsvergunning is kwalitatief verbeterd, door het proces in de e-suite te bouwen. Daarmee zijn alle processtappen binnen de omgevingsvergunning, de informatie overdracht richting BAG en handhaving geborgd. Het proces van de beoordeling principeverzoek/schetsplan en concept aanvraag is verbeterd door vooraf te duiden aan welke voorwaarden dit moet voldoen en een afhandelingstermijn vast te stellen.

Er zijn dienstverleningsonderzoeken geweest naar de Meldingen Openbare Ruimte, straatverlichting, omgevingsvergunning en het gemeentearchief. Het proces straatverlichting is op basis van de input uit dit onderzoek aangepast. De overige processen voldeden aan de dienstverleningsnorm van een 7,0.

Bij het Klant Contact Centrum (KCC) worden alle inkomende telefoontjes geregistreerd om inzicht te krijgen in de meest gestelde vragen. Op basis hiervan worden verbeteringen doorgevoerd in de bedrijfsvoering die zowel winst opleveren voor de klant als voor de organisatie. De verbeteringen zijn een continue proces en lopen ook door in 2016.

Horizontaal toezicht Belastingdienst

Op 12 januari 2012 is een convenant horizontaal toezicht ondertekend met de Belastingdienst Oost-Brabant. In het convenant is opgenomen op welke wijze de gemeente en de Belastingdienst met elkaar omgaan. Onderdeel van het convenant is een zelfcontrole door de gemeente over de afgelopen 5 jaar op het gebied van BTW. Over de periode 2008 t/m 2012 heeft dit geleid tot een terugbetaling van de belastingdienst aan de gemeente van ruim € 400.000. Dit is verwerkt in de jaarrekening 2013 en structureel in de begroting 2015 en verder.

Personeel & Organisatie (P&O)

Organisatieontwikkeling

De contourennota is basis geweest voor het opzetten van een nieuwe organisatie. Deze nieuwe organisatiestructuur is per 1 januari 2014 gestart. Het aantal managementfuncties is daarbij sterk gedaald. De organisatie wordt vanaf 2014 aangestuurd door een algemeen directeur, een adjunct directeur en zeven managers. Verbeterpunten die met de organisatieontwikkeling zijn aangepakt betreffen: heldere rollen en relaties met duidelijke verantwoordelijkheden, beter sturen op organisatieniveau en integraler werken, betere oriëntatie op de samenleving, resultaatgerichter werken, samenhang klantgerichtheid en publieksfuncties verbeteren.

Daarnaast heeft de organisatieontwikkeling een besparing in FTE opgeleverd. In de begroting 2013-2017 is een taakstelling op bedrijfsvoering opgenomen die oploopt tot 1,2 miljoen euro in 2020. Met de organisatieontwikkeling wordt deze besparing gerealiseerd.

In 2014 is een nieuw managementteam geformeerd. Om eenheid te brengen in leiderschapsstijl en aansturing is gestart met een meerjarig Management Development (MD) programma. Eind 2016 is het MD programma afgerond, geëvalueerd op de thema's van het Concernplan en de doelstellingen van de nieuwe organisatie (m.n. integraal werken, versterking leiderschap, verduidelijking regievoering).

Peel 6.1

In februari 2014 is door de gemeenteraden van de Peelgemeenten besloten tot oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling Peel 6.1. Vooruitlopend op de inrichting van deze GR hebben de raden van de deelnemende gemeenten besloten om de taken voor de uitvoering van de WMO, Jeugd en BMS onder te brengen in één organisatie. Daarvoor is in 2015 een dienstverleningsovereenkomst (DVO) gesloten met de gemeente Helmond. Medewerkers vanuit de Peelgemeenten zijn in het kader daarvan bij de gemeente Helmond te werk gesteld in de vorm van een standplaatswijziging.

Eind 2015 kreeg de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling Peel 6.1 geen steun meer van de gemeente Helmond. De gemeente Helmond wil wel middels de huidige constructie (dus met de DVO) de uitvoering van de taken blijven verzorgen. Om de continuïteit van de uitvoering van deze taken te waarborgen heeft onze gemeenteraad de bestaande DVO in 2016 verlengd tot uiterlijk 1-1-2017, met de mogelijkheid om tussentijds eenzijdig op te zeggen met een opzegtermijn van 2 maanden. Op dit moment wordt onderzocht in welke (organisatie)vorm de zorgtaken in de toekomst worden uitgevoerd.

Informatie & Automatisering

Informatievoorziening

In 2015 is verdere uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan van het informatiebeleid dat in 2014 is vastgesteld. Prominent op de agenda van 2015 stond een overgang van het digitaal zaakgericht werken naar de omgeving die al ingezet wordt voor de (digitale) dienstverlening. Deze overgang maakt het mogelijk om onze dienstverlening nog beter te kunnen inrichten omdat informatie makkelijker beschikbaar is. Daarnaast is in 2015 stevig ingezet op basisregistraties. Eind 2015 is de audit behaald voor de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) waarmee een goede kwaliteit van gegevens en invulling van processen zijn vastgesteld. Voor wat betreft de basisregistratie grootschalige topografie (BGT) is geïnvesteerd in de kwaliteit van de gegevens en in een keuze van hulpmiddelen om de BGT ook te kunnen beheren. De BGT zal operationeel zijn in de loop van 2016.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging staat steeds prominenter op de agenda. In 2013 is een informatiebeveiligings-beleid vastgesteld. Ook het uitvoeringsplan informatiebeveiliging is eind 2014 goedgekeurd. Dit plan bevat o.a. een aantal maatregelen die op het gebied van informatiebeveiliging moeten worden opgepakt in de komende jaren. Ieder kwartaal wordt de status van het uitvoeringsplan inclusief beveiligingsincidenten gerapporteerd aan het College.

e-dienstverlening

Gemert-Bakel neemt deel aan de coöperatieve vereniging Dimpact waar onder andere een platform beschikbaar is voor de e-dienstverlening. Het biedt niet alleen voor de burgers een compleet beeld van hun aanvragen en de status daarvan, maar ondersteunt ook het KCC (Klant Contact Center) bij de afhandeling van telefonische vragen (via de e-suite). Dimpact ontwikkelt steeds meer diensten voor gemeenten die helpen bij een efficiëntere dienstverlening en bedrijfsvoering. In het eerste halfjaar van 2015 is de gemeente Gemert-Bakel volledig overgaan op het geïntegreerde zaakstelsel dat onderdeel uitmaakt van deze e-suite. Dit maakt het mogelijk om meer digitale aanvragen in te gaan zetten.

Basisregistraties

Er zijn verschillende basisregistraties waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, de meest bekende daarvan zijn de basisregistratie personen (BRP) en de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG). Minder bekend zijn de basisregistratie grootschalige topografie (BGT) en de basisregistratie waardering onroerende zaken (WOZ).

Een basisregistratie is een door de overheid officieel aangewezen registratie met daarin gegevens van hoogwaardige kwaliteit, die door alle overheidsinstellingen verplicht en zonder nader onderzoek, worden gebruikt bij de uitvoering van publiekrechtelijke taken.

Er is de laatste jaren flink gewerkt aan het opzetten van de BGT. Deze zou per 1 januari 2016 landelijk operationeel moeten zijn, echter het is slechts een klein gedeelte van de gemeenten gelukt om dit te bereiken. Gemert-Bakel heeft ook de BGT nog niet operationeel, dit zal in de loop van 2016 gebeuren. Het is een lastige klus gebleken om landelijk allerlei bronhouders (zoals gemeenten, Rijkswaterstaat, waterschappen, provincies etc.) te begeleiden en op elkaar te laten aansluiten.

Op 6 januari 2014 is de nieuwe Wet basisregistratie personen (BRP) in werking getreden. De nieuwe wet maakt onder meer de modernisering van de Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (bekend onder de projectnaam mGBA) mogelijk. Daarmee zal de bevolkingsadministratie de komende jaren migreren van een GBA-stelsel naar een BRP-

stelsel. De kern van deze modernisering houdt in dat de gegevens van personen op termijn landelijk worden opgeslagen, onder beheer van de minister én onder toepassing van moderne techniek. Dit laatste is belangrijk voor de ontwikkeling van de e-overheid. Gemert-Bakel heeft voor de mGBA de keuze gemaakt om via Dimpact met een leverancier in zee te gaan, die een integrale oplossing zal bieden voor het verwerken van de aanvragen in de e-suite. In 2015 zijn hiervoor de eerste stappen gezet en deze zullen in 2016 een concreet vervolg krijgen in projectvorm.

Ook voor de WOZ zijn in 2015 de eerste stappen gezet naar de vervanging van de belastingapplicatie. In 2016 wordt het huidige pakket dat door Laarbeek en Gemert-Bakel wordt gebruikt vervangen en er wordt aangesloten op de landelijke voorziening. Het is daarbij belangrijk dat de WOZ wordt gekoppeld aan de basisregistraties BAG voor de verblijfsobjecten, standplaatsen en-of panden én aan de BRP en het Handelsregister (voor de NAW-gegevens van belanghebbenden).

Automatisering

2015 heeft voor wat betreft automatisering grotendeels wederom in het teken gestaan van verdergaande integratie van de systemen en applicaties van de gemeente Gemert-Bakel en de gemeente Laarbeek. Oude zaken worden op natuurlijke momenten vervangen door een systeem/applicatie dat voor beide gemeenten inzetbaar is. Belangrijke projecten in 2015 waren de overgang naar een nieuwe Citrixomgeving en een nieuwe Oracleomgeving.

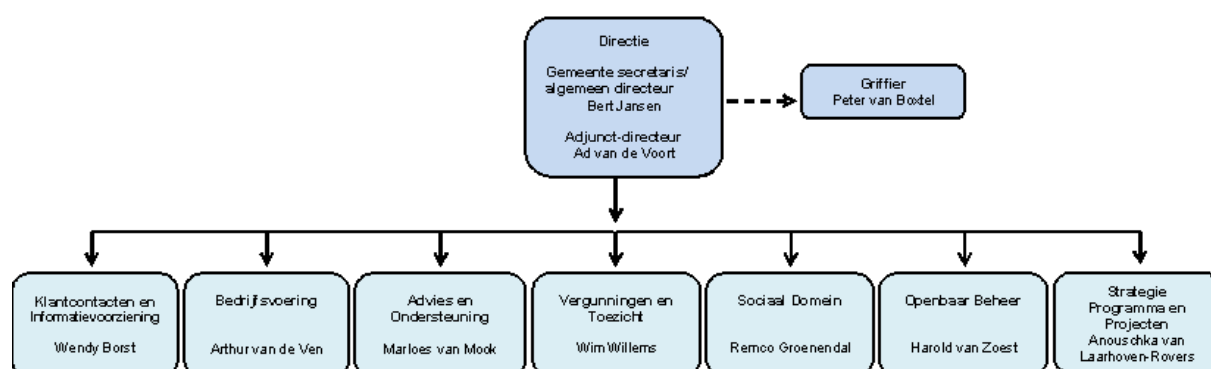
Communicatie

Binnen de gemeente Gemert-Bakel is er aandacht voor strategische communicatie. Uitgangspunt is om aan de voorzijde van een project of het beleidsproces communicatie te integreren. Er is veel aandacht voor het betrekken van de inwoner bij al wat speelt binnen de gemeente, zowel beleidsmatig als uitvoerend. Communicatiewerkzaamheden zijn onder meer het ondersteunen van diverse projecten, advisering, perscontacten en het begeleiden van de wekelijkse perslunch tussen het college en de media. Op het gebied van bedrijfsvoering is dit geregeld door een communicatieadviseur te koppelen aan een team. Verder is er aandacht voor sociale media, zoals Facebook en Twitter. Dit biedt kansen voor verdere optimalisatie van de externe communicatie. In 2015-2016 bereidt het team communicatie samen met de organisatie een beleidsstuk voor wat richting geeft voor de strategische inzet van social media en handvaten biedt voor de medewerkers om social media te gebruiken.

In de communicatie met haar inwoners maakt de gemeente Gemert-Bakel onder meer gebruik van de volgende middelen:

- website
- gemeenterubriek in Gemerts Nieuwsblad
- persberichten
- nieuwsbrieven
- publicaties in dag- en weekbladen
- berichten via de lokale omroep
- social media, zoals Twitter en Facebook

Organogram per 1 oktober 2015

§ 6 Verbonden partijen

Vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk dito risico's wordt in deze paragraaf aandacht besteed aan andere rechtspersonen, waarmee de gemeente Gemert-Bakel een bestuurlijke én een financiële band heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld, die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Het inzichtelijk maken van de verbonden partijen is om twee redenen van belang. De eerste reden is dat verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan blijven doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De tweede reden betreft de kosten / het budgettaire beslag / en de financiële risico's, die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Hieronder is weergegeven een overzicht van publiek- en privaatrechtelijke rechtspersonen, die begrepen kunnen worden onder de noemer verbonden partijen. Het inzicht in de vermogenspositie is zo actueel mogelijk.

A Publiekrechtelijke rechtspersonen

Hieronder zijn gemeenschappelijke regelingen vermeld waarin de gemeente Gemert-Bakel participeert. De uitgaven die voortvloeien uit deelname aan gemeenschappelijke regelingen zijn verplichte uitgaven die in de gemeentebegroting opgenomen dienen te worden. Op grond van het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft de gemeenteraad de mogelijkheid opmerkingen over de ontwerpbegroting kenbaar te maken aan het algemene bestuur van de betreffende gemeenschappelijke regeling:

1. Blink
2. Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)
3. Atlant Groep
4. Metropool Regio Eindhoven (MRE)
5. GGD Brabant Zuidoost
6. Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)
7. Samenwerking Gemert-Bakel – Laarbeek
8. Uitvoeringsorganisatie Peelsamenwerking
9. Zorg en inkomen

B Privaatrechtelijke rechtspersonen

Hierbij gaat het om deelnemingen in naamloze of besloten vennootschappen en stichtingen voor de behartiging van in oorsprong gemeentelijke taken. Buiten beschouwing zijn gebleven de lidmaatschappen van de gemeente in verenigingen, zoals de VNG.

1. Bank voor Nederlandse Gemeenten N.V.
2. Brabant Water N.V.
3. Stichting Bizob
4. Coöperatieve vereniging Dimpact
5. Stichting Peelnetwerk

Naam	Blink
Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Helmond
Partners	Gemeente Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a. en Someren en Sita Gemeentelijke Dienstverlening B.V.
Aard activiteiten	Het in regionaal verband op professionele wijze zorg dragen voor gemeentelijke uitvoeringstaken op het vlak van de inzameling, sortering, vermarkting en (eind)verwerking van (grondstoffen in) grof en fijn huishoudelijke afvalstoffen, de gladheidsbestrijding en de reiniging van de openbare ruimte van de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het Algemeen Bestuur.
Omvang deelname	Er is geen financiële deelname in het aandelenkapitaal van Sita.
Website	http://www.sita.nl/
Financiën	Bron: concept jaarverslag 2015
	31-12-2014 31-12-2015
- Eigen vermogen	€ 0 € 0
- Vreemd vermogen	€ 1.607.000 € 1.484.000
- Resultaat	€ 0 € 0
Bijdrage Gemert-Bakel 2015	€ 1.048.000
Risico's	Ontwikkelingen met betrekking tot afval hebben effect op de bedrijfsvoering van Blink.
Ontwikkeling	Met de toetreding van Asten en Someren in 2013 is de continuïteit van het samenwerkingsverband verstevigd. Tegelijkertijd zijn gemeenten die al langer deel uitmaken van Blink meer activiteiten gaan afnemen, onder meer op het gebied van beheer van milieustraten en inzameling van deelstromen. Dit draagt positief bij aan de continuïteit en toekomstbestendigheid van Blink.

Naam	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost
Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Eindhoven
Deelnemers	21 gemeenten: Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a. , Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
Doelstelling	1. Het ontwikkelen van een goed toegeruste organisatie van de hulpverlening. 2. Het bevorderen van een goede integrale samenwerking tussen de bij de hulpverlening en de bestrijding van ongevallen en rampen betrokken organisaties. 3. Het bevorderen van de bestuurlijke afstemming c.q. integratie van de bij de hulpverlening en de bestrijding van ongevallen en rampen betrokken organisaties in de regio Zuidoost-Brabant. 4. Het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken

	van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt 5. Het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen, het beperken en bestrijden van rampen en het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen. 6. Het realiseren en in stand houden van, en de verantwoording dragen voor een integraal ambulancezorgsysteem in de regio Zuidoost Brabant.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de 21 deelnemende gemeenten.	
Website	http://www.veiligheidsregiobrabantzuidoost.nl	
Financiën	Bron: voorlopige jaarrekening 2015	
	31-12-2014	31-12-2015
- Eigen vermogen	€ 7.498.000	€ 6.879.000
- Vreemd vermogen	€ 28.667.000	€ 28.629.000
- Resultaat	€ 3.507.000	€ 4.579.000
Bijdrage Gemert-Bakel 2015	€ 1.093.000	
Risico's	Gemeente is aansprakelijk voor tekorten op basis van aantal inwoners (50%) en aantal wooneenheden (50%) voor zover het de brandweertaken betreft en naar rato van het aantal inwoners voor wat betreft het ambulancevervoer.	
Ontwikkeling	- In maart 2015 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de Toekomstvisie Brandweezorg en de daaruit voortvloeiende bezuinigingen. In december 2015 is ingestemd met de verdere uitwerking van de Toekomstvisie Brandweezorg zoals het personeelplan en materieelspreidingsplan, waarover begin 2016 definitieve besluitvorming zal plaatsvinden. - Er heeft voor 2016 een herijking van het gemeentefonds plaatsgevonden voor onder andere het Openbare Orde en Veiligheid waarin ook Brandweezorg begrepen is. De verdeelsleutel voor berekening van de bijdragen van de deelnemende gemeenten aan VRBZO is daarvan afgeleid. Besloten is dat de verdeelsleutel met ingang van 2017 in de begroting wordt vertaald in aanpassing van de bijdrage van de deelnemende gemeenten. - Voor de invoering van de vennootschapsbelasting voor overheidbedrijven wil de VRBZO bij de belastingdienst overeenstemming bereiken voor volledige vrijstelling van alle taken voor de vennootschapsbelasting. - Het voornemen is het aantal meldkamers in Nederland terug te brengen naar 10 en deze in één organisatie onder te brengen. Voor de meldkamer van de VRBZO betekent dit een samengaan met de meldkamer van Brabant-Noord waarbij de nieuwe meldkamer in Den Bosch zal worden gevestigd.	

Naam	Atlant Groep	
Vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Helmond	
Partners	Asten, Deurne, Helmond, Gemert-Bakel, Laarbeek, Someren en Geldrop-Mierlo	
Aard activiteiten	Integrale uitvoering Wet Sociale Werkvoorziening, evenals activiteiten op het vlak van re-integratie en aangepaste arbeid aan personen uit de deelnemende gemeenten, die op afstand staan van de reguliere arbeidsmarkt. Financiering geschiedt door bijdragen van derden en gemeenten.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft twee zetels in het algemeen bestuur, waarvan één bestuurder tevens zitting heeft in het dagelijks bestuur.	
Website	http://www.atlantgroep.nl	
Financiën	Bron: concept jaarverslag 2015	
	31-12-2014	31-12-2015
Eigen vermogen	€ 16.583.000	€ 16.281.000
Vreemd vermogen	€ 7.834.000	€ 8.426.000
Resultaat	€ 2.948.000	€ 2.239.000
Bijdrage Gemert-Bakel 2015	€ 5.366.037 jaarlijkse bijdrage	
Risico's	Bedrijfsvoering Atlant Groep is sterk afhankelijk van rijkssubsidie en omzet is afhankelijk van economische ontwikkelingen.	
Ontwikkeling	Invoering Participatiewet (is de opvolger van de Wet werken naar vermogen) en voorgenomen afbouw Wsw-bijdrage door het Rijk. Vorming Werkbedrijf Atlant de Peel, waarbij niet alleen de Wsw uitgevoerd wordt, maar alle taken op het gebied van arbeidsmarkt toeleiding	

Naam	Metropool Regio Eindhoven	
Vorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Eindhoven	
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.	
Aard activiteiten	Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropool Regio Eindhoven.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het Algemeen Bestuur, Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken vier e.v. van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door een regionaal	

	platform en andere overlegorganen. Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in een onderliggend statuut.	
Website	http://metropoolregioeindhoven.nl/	
Financiën	Bron: Bestuursrapportage 2015	
	31-12-2014	31-12-2015
- Eigen vermogen	MRE € 1.885.000 RHCE € 253.000	MRE € 810.000 RHCE € 263.000
- Vreemd vermogen	MRE € 183.873.000 RHCE € 6.567.000 Gulbergen € 5.092.000	MRE € 28.900.000 RHCE € 6.500.000 Gulbergen € 5.000.000
- Resultaat	€ 531.000	€ 750.000 (excl. evt. aanpassing voorziening reorganisatie)
Bijdrage Gemert-Bakel 2015	€ 293.513 (Algemene bijdrage, Brainport Development, SRE Stimuleringsfonds)	
Risico's	In hoofdstuk 5.1 paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting 2015 zijn de risico's en bijbehorende weerstandcapaciteit benoemd. Bij de Bestuursrapportage 2015 is de paragraaf weerstandsvermogen geactualiseerd. De belangrijkste risico's worden gelopen bij de afbouw van het personeel en bij de garantstelling voor de vuilverbranding AVI –Moerdijk.	
Ontwikkeling	Per 1 januari 2015 is de Wet Gemeenschappelijke Regelingen-plus opgeheven. De plus taken met bijbehorende gelden zijn inmiddels overgegaan naar de provincie. Met ingang van 1 april 2015 is de Metropoolregio Eindhoven formeel van start gegaan. Vooruitlopend hierop functioneerde het regionaal platform en de werkplaatsen al. Het gaat om de werkplaatsen economische strategie, arbeidsmarkt, werklocaties, ruimtelijke strategie, wonen, mobiliteit en zorgvernieuwing. Voor duurzaamheid is een gesprekstafel ingericht. De transformatie van de ambtelijke organisatie en de bemensing en ondersteuning van de werkplaatsen is in de eerste helft 2015 geformaliseerd en gerealiseerd. In aanvang zijn we aan de slag gegaan om de relevante processen in beeld te krijgen. De metropoolontwikkeling dient verder te worden gebracht. Een proces waarbij alle partijen in het veld betrokken worden. Vorenstaande zal de komende periode de volle aandacht krijgen. Legitimatie Onze deelnemende gemeenten hebben afgesproken de samenwerking te evalueren. Daarnaast is het aan de organisatie van de Metropoolregio Eindhoven om verantwoording af te leggen over de geleverde prestaties. De wijze waarop dient aan	

	te sluiten bij een innovatieve organisatie. Het samenwerken met vele partijen is een complexe aangelegenheid. Monitoring van de uiteindelijke resultaten en de bijdrage hierin van de Metropoolregio Eindhoven vraagt om een vernieuwende aanpak. Het proces hier naar toe is inmiddels in gang gezet met ondersteuning van een extern bureau. Momenteel wordt een procesvoorstel voorbereid. De inbreng en betrokkenheid van onze stakeholders wordt hierbij van groot belang geacht. Per 1 januari 2016 loopt het huurcontract van het EOB gebouw ten einde. De organisatie van de Metropoolregio is inmiddels in september 2015 verhuisd naar het RHCE pand aan de Raiffeisenstraat. Dit pand is eigendom van de Gemeenschappelijke Regeling.

Naam	GGD Brabant Zuid-Oost	
Vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Eindhoven	
Partners	Deelnemende gemeenten binnen werkgebied ZO-Brabant	
Aard activiteiten	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de openbare gezondheid(-szorg), incl. jeugdgezondheidszorg. Financiering o.b.v. een bijdrage van deelnemende gemeenten en bijdragen particulieren.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het Algemeen Bestuur.	
Website	http://www.ggdbzo.nl	
Financiën	Bron: concept jaarverslag 2015	
	31-12-2014	31-12-2015
- Eigen vermogen	€ 2.282.000	€ 2.410.000
- Vreemd vermogen	€ 12.593.000	€ 14.095.000
- Resultaat	€ 139.000	€ 100.000
Bijdrage Gemert-Bakel 2015	Bijdrage € 455.000 Extra bijdrage i.v.m. boekverlies verkoop pand Callenburgh € 27.000	
Risico's	GGD heeft actief risicomanagement ontwikkelt, waarbij elk trimester aandacht wordt geschonken aan de ontwikkeling in de risico's. Het belangrijkste risico dat onderkend wordt is: kostenstijging.	
Ontwikkeling	Gemeenten zetten de eigen kracht van hun inwoners al volop in bij de ontwikkelingen in het sociale domein. Daarbij voeren inwoners steeds meer zelf regie over hun leven én hun gezondheid.	

Naam	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)
Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Eindhoven
Partners	De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant is een regionale uitvoeringsdienst voor de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-

	Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de-Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en de provincie Noord-Brabant
Aard activiteiten	Met name gericht op het uitvoeren van wettelijke milieu- (en bouw-) taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving).
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur omvat de vertegenwoordigers van de colleges van de 21 gemeenten in de regio en van het college van GS van de provincie.
Website	http://www.odzob.nl
Financiën	Bron: concept jaarverslag 2015
	31-12-2014 31-12-2015
- Eigen vermogen	€ 1.033.000 € 1.577.000
- Vreemd vermogen	€ 6.754.000 € 6.265.000
- Resultaat	€ 631.000 € 543.000
Bijdrage Gemert-Bakel 2015	€ 656.222 (werkprogramma, collectieve taken, intensiveringsbudget, budget SSiB)
Risico's	De gemeente is aansprakelijk voor eventuele tekorten. Voor de in het jaarverslag aangegeven risico's is het benodigde weerstandsvermogen € 1,26 mln. Hiervoor heeft de ODZOB inmiddels (na goedkeuring van het bestemmingsvoorstel) een algemene reserve van € 1,09 mln. opgebouwd.
Ontwikkeling	Bezuinigingen gemeentes en provincie welke leiden tot omzetsdaling. Verlies takenpakket aan kleine samenwerkingsverbanden en andere concurrenten.

Naam	Samenwerking Gemert-Bakel – Laarbeek
Vorm	Lichte gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Gemert en Beek en Donk
Partners	Gemeente Gemert-Bakel en Laarbeek
Aard activiteiten	Samenwerking tussen gemeente Laarbeek en Gemert-Bakel op verschillende terreinen. De volgende taken worden uitgevoerd door intergemeentelijke teams: • ICT • Personeel en Salarisadministratie • Juridische zaken • Financieel beheer • Heffing en invordering gemeentelijke belastingen
Bestuurlijke betrokkenheid	Periodiek intergemeentelijk overleg (College B&W en directie).
Website	Geen
Financiën	Niet van toepassing
Risico's	Niet van toepassing
Ontwikkeling	Er wordt op diverse vlakken samengewerkt.

Naam	Uitvoeringsorganisatie Peelsamenwerking	
Vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Helmond	
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, en Someren	
Aard activiteiten	Samenwerking tussen Peelgemeenten. Als eerste stap is gestart om de samenwerking op prestatievelde 6 van de WMO vorm te geven.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel levert 2 (van de 12) bestuursleden voor het algemeen bestuur en 1 lid voor het dagelijks bestuur.	
Website	Geen.	
Financiën	Bron: concept jaarverslag 2015	
	31-12-2014	31-12-2015
- Eigen vermogen	Opgericht 2014 n.v.t.	€ 0
- Vreemd vermogen	Opgericht 2014 n.v.t.	€ 77.000
- Resultaat	Opgericht 2014 n.v.t.	€ 0
Bijdrage Gemert-Bakel 2015	€ 30.000 (via Helmond)	
Risico's	Door proactief mee te werken aan de vorming en inrichting van het samenwerkingsverband worden risico's zoveel mogelijk voorkomen.	
Ontwikkeling	De uitvoeringsorganisatie is op 1 juli 2014 van start gegaan. Door het uittreden van gemeente Helmond is een nieuwe situatie ontstaan. Vooralsnog wordt ingezet op een doorontwikkeling met de vijf resterende deelnemers.	

Naam	Zorg en inkomen (lichte GR met Helmond)	
Vorm	Lichte gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Helmond	
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond en Someren	
Openbaar belang	Intergemeentelijke samenwerking op uitvoeringstaken Wmo, Jeugd en BMS en Participatiewet (Werk & Inkomen). Deze taken worden uitgevoerd door gemeente Helmond.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Periodiek bestuurlijk overleg waarbij de portefeuillehouder zorg inspraak heeft.	
Website	http://www.helmond.nl	
Financiën	Niet van toepassing.	
Bijdrage Gemert-Bakel 2015	Afrekening op basis van jaarrapportage (Z&O) en maandafrekeningen (Werkplein).	
Risico's	Door proactief mee te werken aan de vorming en inrichting van het samenwerkingsverband worden risico's zoveel mogelijk voorkomen.	
Ontwikkeling	De gemeenschappelijke regeling volgt de landelijke ontwikkelingen, waarbij de uitvoering zo efficiënt mogelijk ingericht wordt.	

Naam	Bank Nederlandse Gemeenten NV
Vorm	Deelneming door aandelenbezit
Vestigingsplaats	Den Haag

Omvang deelname	Deelname in aandelenkapitaal voor nominaal € 113.685 (45.474 aandelen, nominaal € 2,50 per aandeel)	
Aandeelhouders	Decentrale overheden en het Rijk.	
Aard activiteiten	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Stemrecht bij de algemene aandeelhoudersvergadering.	
Website	www.bng.nl	
Financiën	Bron: concept jaarverslag 2015	
	31-12-2014	31-12-2015
- Eigen vermogen	€ 3.582.000.000	€ 4.163.000.000
- Vreemd vermogen	€ 149.891.000.000	€ 145.317.000.000
- Resultaat	€ 126.000.000	€ 226.000.000
Bijdrage Gemert-Bakel 2015	Door gemeente ontvangen dividend in 2015: € 26.000	
Risico's	Waardevermindering aandelen.	
Ontwikkeling	Winst van de BNG staat onder druk door structureel lage marktrenten en toegenomen eisen in het kader van Europees banktoezicht. Het resultaat uit financiële transacties zal ook in de nabije toekomst gevoelig blijven voor politieke, economische en monetaire ontwikkelingen	

Naam	Brabant Water NV	
Vorm	Deelneming door aandelenbezit	
Vestigingsplaats	Den Bosch	
Aandeelhouders	De aandelen van Brabant Water zijn nagenoeg geheel in handen van de Brabantse gemeenten en de provincie Noord-Brabant.	
Omvang deelname	Deelname in aandelenkapitaal voor nominaal € 2.450	
Aard activiteiten	De missie van Brabant Water is het winnen, zuiveren, transporteren en leveren van drinkwater van hoge kwaliteit en het leveren van water op maat en water gerelateerde producten en diensten in de gebonden en vrije markt.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Stemrecht bij de algemene aandeelhoudersvergadering.	
Website	www.brabantwater.nl	
Financiën	Bron: prognose 2015	
	31-12-2014	31-12-2015
- Eigen vermogen	€ 483.813.000	€ 510.000.000
- Vreemd vermogen	€ 415.793.000	€ 410.000.000
- Resultaat	€ 30.071.000	€ 30.000.000
Bijdrage Gemert-Bakel 2014	€ 0	
Risico's	Waardevermindering aandelen.	
Ontwikkeling	Brabant Water is het eerste 100% klimaat neutrale drinkwaterbedrijf in Nederland.	

Vorm	Stichting
Vestigingsplaats	Oirschot
Partners	Gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Nuenen, Oirschot, Reusel-de-Mierden, Someren, Son & Breugel, Veldhoven en Waalre.
Aard activiteiten	De stichting BIZOB is opgericht door een aantal gemeenten in de regio Zuid- Oost Brabant met als doel het begeleiden en ondersteunen in gemeentelijke inkoop- aanbestedingstrajecten, al dan niet in gezamenlijkheid.
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft twee zetels in het Algemeen Bestuur en één zetel in het Dagelijks Bestuur.
Website	www.bizob.nl
Financiën	Bron: prognose 2015
	31-12-2014 31-12-2015
- Eigen vermogen	€ 1.315.400 € 1.167.000
- Vreemd vermogen	€ 324.000 € 388.000
- Resultaat	€ 592.000 € 483.000
Bijdrage Gemert-Bakel 2015	€ 68.000
Risico's	Afkoopsom bij uittrading vooral vanwege personele verplichtingen. Door bezuinigingen bij deelnemende gemeenten worden minder diensten afgenomen. Bij een vaste bezetting worden de uurtarieven duurder.
Ontwikkeling	Bezuinigingen bij deelnemende gemeenten kunnen leiden tot het minder afnemen/inkopen van aanwezige expertise. Bizob zal haar toegevoegde waarde moeten aantonen om voldoende werkzaamheden te houden

Naam	Dimpact
Vorm	Coöperatieve Vereniging
Vestigingsplaats	Enschede
Partners	De 33 deelnemende gemeenten zijn: Hellendoorn, Enschede, Zwolle, Oldenzaal, Emmen, Borne, Coevorden, Oost Gelre, Hardenberg, Borger-Odoorn, Helmond, Gemert-Bakel, Assen, Oldambt, Bellingwedde, Velsen, Waterland, Landsmeer, Blaricum, Eemnes, Laren, Kampen, Landerd, Roermond, Laarbeek, Ommen, Schijndel, Deventer, Olst-Wijhe, Raalte, Ten Boer, Groningen en Rotterdam.
Openbaar belang	Het leveren van een volledige oplossing voor gemeentelijke digitale dienstverlening aan haar leden. Dimpact levert software voor o.a. de inrichting van het Klant Contact Centrum.
Bestuurlijke betrokkenheid GB	Gemert-Bakel heeft één zetel in het dagelijks bestuur
Website	www.dimpact.nl
Financiën	Bron: jaarrekening 2014 Prognose 2015
- Eigen vermogen	€ 403.054 € 403.054
- Vreemd vermogen	€ 467.532 € 0

- Resultaat	-/- € 123.405	€ 0
Bijdrage Gemert-Bakel 2015	€ 6.000 lidmaatschap (dus exclusief diensten/producten)	
Risico's	Deelnemende leden zijn niet juridisch aansprakelijk. Dimpact ontvangt bij deelname het alleen recht voor in stand houding en doorontwikkeling van de digitale dienstverlening.	
Ontwikkeling	De leden van de coöperatieve vereniging Dimpact hebben zeggenschap over de entiteit en de bedrijfsvoering van de organisatie. Alle deelnemende gemeenten samen, bepalen dan ook het beleid en sturen de ontwikkelingen aan. Naam	

Naam	Stichting Peelnetwerk	
Vorm	Participatie in privaatrechtelijk rechtspersoon	
Vestigingsplaats	Helmond	
Partners	Alle peelmeeenten plus Nuenen c.a. en Geldrop-Mierlo.	
Openbaar belang	De samenwerkende partijen binnen het Peelnetwerk houden zich bezig met activiteiten en projecten welke leiden tot een vitaler, mooier en schoner platteland in de Peel. De ambities voor deze samenwerking zijn vastgelegd in het document "Vitale Groene Ruimte de Peel"	
Bestuurlijke betrokkenheid GB	Gemert-Bakel heeft één zetel in het bestuur.	
Website	www.peelnetwerk.nl	
Financiën	Bron: De jaarrekening 2014 is nog niet beschikbaar.	De prognose 2015 is nog niet beschikbaar.
- Eigen vermogen	€ 0,-	€ 0,-
- Vreemd vermogen	€ 0,-	€ 0,-
- Resultaat	€ 0,-	€ 0,-
Bijdrage Gemert-Bakel 2015	€ 12.500,-	
Risico's	Deelnemende gemeenten zijn samen 50% eigenaar van de aankopen door de stichting (andere 50% is in handen bij de provincie). Er is kans op een negatief exploitatiesaldo, dit komt voor rekening van de deelnemende gemeenten.	
Ontwikkeling	Stichting Peelnetwerk is ontstaan door het samenvoegen van Streekrekening De Peel en Streekfonds De Peel.	

§ 7 Grondbeleid

Inleiding

In februari 2014 is de Kadernota Grondbeleid Gemert-Bakel herzien. Deze nota is aangepast zodat er een samenhangend, strategisch en effectief grondbeleid gevoerd kan worden dat aansluit bij de huidige economische- en marktomstandigheden.

De voorraad bouwgrondexploitatie per 31 december 2015 bedraagt € 41.150.652 inclusief niet in exploitatie genomen gebieden (NIEGG).

Marktbeeld

Uit diverse signalen uit de markt blijkt dat de woningmarkt langzaam uit het dal aan het krabbelen is. Ook wij merken dat er weer met regelmaat geïnformeerd wordt naar beschikbare bouwgrond in onze gemeente. Makelaars geven aan dat er sinds lange tijd weer duurdere woningen verkocht worden waardoor de doorstroming op gang komt. Ter verder ondersteuning van de verkopen is gestart met de verdere professionalisering van de grondverkoop (klant-volgsysteem, communicatie, deelname woonbeurzen etc. etc.).

Risico's

De gemeente in iedere kern grondexploitaties. Risico's worden hierdoor verspreid. Binnen de grondexploitatie zijn er een viertal projecten met een hoger risicoprofiel. Dit zijn Wolfsveld II, Mortel Zuidrand, Keizersberg en Nazareth. Het totaal geïnvesteerde vermogen van deze plannen bedraagt € 25 miljoen, 62,5 % van het totaal. Daar staat een voorziening van € 9 miljoen tegenover. Risico's liggen hier vooral in het aantal te verkopen m2.

Berekeningsgrondslagen

Voor 2015 is eenmalig een prijsverlaging doorgevoerd.

Kern	Prijs per m2 voor de eerste 200 m2	Prijs per m2 voor de volgende 150 m2	Prijs per m2 voor de boven 350 m2
Gemert-Bakel	€ 240	€ 260	€ 265
Handel, De Mortel, Milheeze	€ 220	€ 240	€ 260
Elsendorp, De Rips	€ 200	€ 220	€ 240

De volgende parameters zijn meerjarig gehanteerd bij de exploitatieberekeningen.

Rente	3,7%
Opbrengststijging	0%
Inflatie kosten bouw- en woonrijpmaken	1%
Opslagpercentages voorbereiding en toezicht	19% (uitbreiding) of 25% (inbreiding)

Rente

Bij de rentetoerekening voor de complexen is in de jaarrekening 2015 een percentage van 3,7% gehanteerd. Daarbij is al geanticipeerd op de nieuwe regelgeving BBV die ingaat per begrotingsjaar 2016. Het te hanteren rentepercentage moet dan overeenkomen met het gewogen gemiddelde rentepercentage.

Waardering panden in grondexploitatie

In diverse exploitaties staan nog te verkopen woningen opgenomen. Ten opzichte van voorgaande jaren trekken de huizenprijzen weer aan. Bij de bepaling van de verwachte verkoopprijs voor in de exploitatie opgenomen woningen is er uit voorzichtigheidsprincipe

voor gekozen de waardering van deze panden op hetzelfde niveau als voorgaande jaren te houden.

Opslagpercentages voorbereiding en toezicht

In de visie herstelplan eigen vermogen is bepaald dat de kostentoerekening van eigen uren naar de bouwgrondexploitatie wordt gemaximaliseerd naar een niveau van € 500.000 per jaar. Dit met het doel om toekomstige projectoverschrijdingen te voorkomen en rentelasten te beperken. Op basis van de werkelijk gemaakte uren had in 2015 een bedrag van € 574.000 doorbelast kunnen worden naar de bouwgrondexploitatie. Dit is niet gedaan. Het afgesproken plafond van € 500.000 is gehandhaafd in deze jaarrekening.

Vervallen categorie NIEGG per 2016

Er is één plan dat onder de categorie NIEGG valt. Dat is Handel Heerebosch met een geïnvesteerd vermogen van € 946.464. Met ingang van boekjaar 2016, komt de categorie NIEGG, door gewijzigde regelgeving te vervallen. Gebieden dienen of in exploitatie genomen te worden of als reguliere grond in de balans opgenomen te worden. Reguliere gronden kennen strengere waarderingsregels. Voor het voldoen aan deze regels is een overgangsregeling opgesteld welke loopt tot 2019.

Complex NIEGG	Geïnvesteed bedrag per 31-12-2014	Geïnvesteed bedrag per 31-12-2015	prijs per m2
Handel Heerebosch	€ 912.297	€ 946.464	€ 68

Voorziening bouwgrondexploitatie 2015

Voor de exploitatiegebieden met een nadelig exploitatieresultaat wordt voor het afdekken van de berekende verliezen een risicovoorziening getroffen. Alle voorzienbare verliezen zijn hiermee financieel afgedekt. De stand hiervan per 31 december 2015 bedraagt € 13.041.602.

Winstneming 2015

Er wordt enkel winst genomen als er voldoende zekerheid is dat de opbrengsten ook gerealiseerd worden en er zekerheid bestaat over de hoogte van de resterende kosten. De stelregel is dat bij 80% realisatie van het plan er 90% winst wordt genomen. Deze winstneming gebeurt altijd aan het einde van het jaar bij de jaarrekening. In deze jaarrekening worden een plan met winst afgesloten en voor drie plannen tussentijds winst genomen omdat deze voldoen aan de genoemde stelregel.

Winstnemingen jaarrekening 2015			
Afsluiten plan Deel		€	145.815
Winstneming plan Doonheide-Fielepien		€	148.328
Winstneming plan Oudestraat-Bisonstraat		€	74.969
Winstneming plan Bedrijventerrein Milheeze		€	300.000
Totaal		€	669.112

Afsluiten complexen 2015

Naast de genoemde afsluiting van plan Deel wordt ook het complex Gemert Irenestraat afgesloten. Dit is een verliesgevend plan van € 1.348.387. In de voorziening bouwgrondexploitatie was dit bedrag al voorzien en daarop wordt ook een beroep gedaan.

Samenvatting exploitatieberekeningen bouwgrondexploitatie

Onderstaand de resultaten per complex inclusief NIEGG Handel Heerebosch.

	overzicht exploitaties met positief exploitatieresultaat	Geïnvesteerd vermogen 31-12-2015	Contante Eindwaarde
			per 31-12-2015
1	Gemert Bedrijvenpark Wolfsveld	343.504	361.659
2	Gemert Wolfsveld II	7.812.494	2.270.258
3	Gemert Doonheide Molenbroekse Loop	830.356	1.890.888
4	Gemert Deel	0	145.815
5	Gemert Doonheide-Fielepien	-37.082	28.871
6	Gemert Oudestraat-Bisonstraat	-18.742	8.858
7	Gemert Fitland	29.382	715.920
8	Gemert Attendorenstraat	190.522	374.372
9	Gemert Molenrand	25.269	410.843
10	Bakel Bedrijventerrein	1.193.305	771.551
11	Bakel Neerakker	-268.415	3.700.669
12	Milheeze Zuidrand	510.329	126.958
13	Milheeze Bedrijventerrein	-39.113	286.288
14	Milheeze Noord	1.875.291	104.081
15	Handel De Fuik	1.513.009	170.640
16	De Mortel Centrumontwikkeling	887.055	150
17	De Rips Korhoenstraat/Paterslaan	35.627	62.715
18	Uitbreiding De Rips	1.253.965	114.817
19	Elsendorp Noord	860.074	183.770
		16.996.829	11.729.124
	overzicht exploitaties met negatief exploitatieresultaat	Geïnvesteerd vermogen 31-12-2015	Contante Eindwaarde
			per 31-12-2015
1	Gemert Gelind Pelikaan	606.770	632.759
2	Gemert Klooster Nazareth	3.874.157	2.092.529
3	Gemert Kruiseind	521.848	118.597
4	Gemert Bloemerd	828.555	862.499
5	Gemert Irenestraat	0	1.348.387
6	Bakel Middengebied Soersel	89.622	234.013
7	Handel Centrumplan	2.951.242	2.370.199
8	Handel Kalkhoven	2.035.640	2.072.849
9	De Mortel Zuidrand	5.043.324	2.114.949
10	De Mortel Westrand	2.410.678	118.404
11	Elsendorp Keizersberg	4.845.522	2.424.805
		23.207.359	14.389.989

De voorziening in de jaarrekening 2015 bedraagt € 13.041.603. Dit is het totaal van de negatieve complexen van € 14.389.990 verminderd met het af te sluiten plan Gemert Irenestraat van € 1.348.387.

§ 8 Grootschalige projecten, stand van zaken lopende projecten en kredieten

In deze paragraaf wordt normaal gesproken een overzicht gegeven van lopende programma's voor de woningbouw en projecten, die zijn aangemerkt in de zin van projectmatig werken. Belangrijk zijn daarbij de looptijd en activiteiten in 2015.

In het verleden kon via de staat van overlopende kapitaalkredieten de voortgang ook worden gevolgd. Ook werd daar de afwijking van de ramingen toegelicht.

Vanaf 2012 presenteren wij navolgende opzet voor de voortgang van lopende kredieten en projecten.

krediet	afdeling	Begrotings c.q. administra- tieve wijziging	U = uitgaven I = Inkomsten	Jaar	krediet	Uitgaven t/m 2014 Inkomsten t/m 2014	Uitgaven 2015 Inkomsten 2015	Restant

Renovatie technische installatie gemeentehuis

7.000.034	BV/Gegevensb			2015	507.171	0	0	507.171

Krediet gaat over naar 2016, investering in afwachting verdere duidelijkheid gemeentehuis noordvleugel.

Warmte- en koudeopslag installatie gemeentehuis

7.000.035	BV/Gegevensb			2015	170.714	0	0	170.714

Krediet gaat over naar 2016, investering in afwachting verdere duidelijkheid gemeentehuis noordvleugel.

Software 2012

7.000.510	KCI/Teammm	primitief/div.	U / I	2012	306.623	390.538	0	-83.915

Krediet gaat over naar krediet 7000522.

Automatisering en informatisering hardware 2012

7.000.511	KCI/Teammm	primitief	U / I	2012	171.451	196.947	0	-25.496

Krediet gaat over naar krediet 7000523.

Automatisering en informatisering incidenteel 2012

7.000.512	KCI/Teammm	911	U	2012	294.500	31.807	0	262.693

Krediet gaat over naar krediet 7000524.

Automatisering en informatisering 2013

7.000.513	KCI/Teammm	5	U	2013	123.750	0	130.304	-6.554

Krediet gaat over naar krediet 7000522.

Automatisering en informatisering incidenteel 2013

7.000.514	KCI/Teammm	5	U	2013	175.750	0	17.717	158.033

Krediet gaat over naar krediet 7000524.

Automatisering en informatisering hardware 2013

7.000.515	KCI/Teammm		U	2013	0	3.152	175.261	-178.413

Krediet gaat over naar krediet 7000523.

Randweg Noord-Om

7.210.169	SPP/Proj	divers	U	2008/2012	554.181	568.067	35.178	-49.064

7.210.169	SPP/Proj	divers	I	2011/2012/2015	155.409	145.657	19.626	-9.873

Krediet gaat over naar 2016.

krediet	afdeling	Begrotings c.q. administra- tieve wijziging	U = uitgaven I = Inkomsten	Jaar	krediet	Uitgaven t/m 2014 Inkomsten t/m 2014	Uitgaven 2015 Inkomsten 2015	Restant

Reconstructie De Bloemerd Gemert

7.210.185	OB/Beh	divers	U	2009/2012/2 015	299.945	16.814	230.396	52.735
7.210.185	OB/Beh	divers	I	2009/2015	186.000	16.814	169.187	-1

Krediet gaat over naar 2016, werk technisch gereed echter onderhoudstermijn loopt nog dus. Eindafwikkeling eind 2016.

Aanpassing Julianastraat/toegangsweg parkeergarage Ruijschenbergh

7.210.186	OB/Beh	divers	U	2009/2012	285.625	239.542	819	45.264

Krediet gaat over naar 2016, laatste werkzaamheden zullen dan plaats gaan vinden.

Reconstructie N604

7.210.187	OB/Beh	20e, 21e	U	2011/2012/2 015	985.931	840.084	170.441	-24.594
7.210.187	OB/Beh		I	2015	186.241		170.441	15.800

Krediet gaat over naar 2016. Er dient nog 10% van de aanneemsom betaald te worden en de onderhoudstermijn loopt nog. Definitieve overdracht vindt zomer 2016 plaats en krediet is dan afgerond.

Herinrichting omgeving IKC Gemert-Noord

7.210.190	OB/Beh	916	U	2013	350.000	69.198	97.453	183.349
7.210.190	OB/Beh		I	2014	0	779	1.575	-2.355

Krediet gaat over naar 2016. De laatste werkzaamheden zijn uitgevoerd in 2016.

Herinrichting Groeskuilenstraat (wegen)

7.210.191	OB/Beh		U	2015	127.260	5.505	100.176	21.579
7.210.191	OB/Beh		I	2015	127.260		100.176	27.084

Krediet is afgerond in 2015. Kosten volledig geboekt op 7722148, hiervan wegendeel over te boeken naar dit krediet.

Herinrichting Sprenkstraat Mortel (wegen)

7.210.193	OB/Beh		U	2015	59.768	1.102	25.542	33.124
7.210.193	OB/Beh		I	2015	20.000			20.000

Krediet gaat over naar 2016. Er dient nog een subsidieafrekening gemaakt te worden in 2016.

Uitvoering Noord Om

7.210.195	SPP/Proj		U	2015	0	0	25.599	-25.599

Krediet gaat over naar 2016. Uitgaven zijn in 2016 in krediet geraamd maar zijn in 2015 al gedaan. Zijn wel opgenomen in krediet meerjarig.

krediet	afdeling	Begrotings c.q. administra- tieve wijziging	U = uitgaven I = Inkomsten	Jaar	krediet	Uitgaven t/m 2014 Inkomsten t/m 2014	Uitgaven 2015 Inkomsten 2015	Restant

Afwikkeling aankopen en bijdragen provincie Noord Om

7.210.196	SPP/Proj	primitief	U	2015	691.800	0	604.188	87.613
7.210.196	SPP/Proj	primitief	I	2015	230.000	0	0	230.000
Krediet gaat over naar 2016. Dit loopt door tot in elk geval 2017 zoals voorzien.								

Beleefbaar maken riviervtje De Rips Gemert

7.240.130	OB/Beh	divers	U	2009/2012	534.723	522.587	213	11.924
7.240.130	OB/Beh	divers	I	2009/2012	0	89.040	0	-89.040
Krediet gaat over naar 2016. Afwikkeling subsidie vindt in 2016 plaats en krediet is dan afgerond.								

Nieuwbouw MFA De Mortel

7.423.134	SPP/Proj	16	U	2012/2015	5.484.232	5.069.358	24.569	390.305
7.423.134	SPP/Proj	divers	I	2012	310.000	288.424	70.433	-48.857
Krediet gaat over naar 2016. Afwikkeling btw vindt in 2016 plaats en krediet is dan afgerond.								

Inrichting nieuwbouw MFA De Mortel

7.423.135	SPP/Proj		U		0	272.050	-272.050	0
Krediet is afgerond in 2015.								

Nieuwbouw IKC Gemert-Noord

7.423.136	SPP/Progr	4	U	2013	3.867.500	3.884.035	-15.757	-779
7.423.136	SPP/Progr		I	2014	7.500	7.500	0	0
Krediet gaat over naar 2016. Afwikkeling richting school vindt in 2016 plaats en krediet is dan afgerond.								

Nieuwbouw MFA Handel

7.423.139	SPP/Progr	19	U	2012	4.986.974	4.094.137	291.041	601.796
7.423.139	SPP/Progr	19	I	2012	856.957	715.566	130.630	10.761
Krediet gaat over naar 2016. Afwikkeling richting school en Bron en btw vindt in 2016 plaats en krediet is dan afgerond.								

Extra lokaal Pandelaar

7.423.140	SD/Teamm	primitief	U	2015	91.000	0	79.230	11.770
Dit krediet gaat over naar 2016, technisch afgerond maar er volgt nog nota richting de school (verrekening kosten).								

krediet	afdeling	Begrotings c.q. administra- tieve wijziging	U = uitgaven I = Inkomsten	Jaar	krediet	Uitgaven t/m 2014 Inkomsten t/m 2014	Uitgaven 2015 Inkomsten 2015	Restant

Renovatie dakconstructie sporthal Molenbroek Gemert

7.530.412	OB/Teamm		U	2015	250.000	0	6.963	243.037

Dit krediet gaat over naar 2016, nog geen uitgaven, investering in afwachting verdere duidelijkheid gemeentehuis noordvleugel.

Grotere vervanging toplagen 4 tennisvelden TV de Sprenk

7.531.134	OB/Teamm		U	2015	74.176	0	85.328	-11.152

Krediet is afgerond in 2015.

geldlening Beh Stg Golfbaan Stippelberg betalingsregeling verstrekking geldlening

7.531.421	BV/Fin&Contr	10	U	2014	2.000.000	2.179.165	0	-179.165

Afwaardering van boeterente is verwerkt in deze jaarrekening. Terugbetaling lening betalingsregeling en boete in 100 jaar.

Boeterente beheer stichting Golfbaan Stippelberg

7.531.422	BV/Fin&Contr		U	2014		0	1.779.965	-1.779.965

0

vervanging auto bomenploeg 2014

7.560.114	OB/Teamm	3	U	2014	35.000	0	31.538	3.462

Dit krediet is afgerond in 2015.

vervanging 3 auto's wijkteams 2014

7.560.115	OB/Teamm	3	U	2015	101.650	0	95.005	6.645

Dit krediet is afgerond in 2015.

Aanleg extra hondenuitlaatvoorzieningen

7.560.132	OB/OH	6 en 909	U	2011	39.200	30.428	4.043	4.730

Dit krediet gaat over naar 2016, in 2016 zal hier nog een beroep op worden gedaan.

Integraal gebiedsplan Bakel-Milheeze

7.560.300	SPP/Proj	divers	U	2005/2012/2 015	4.515.011	2.736.533	1.772.584	5.895

7.560.300	SPP/Proj	divers	I	2005/2012/2 015	4.217.594	2.514.323	1.772.584	-69.312

Krediet kan worden afgewikkeld via de voorziening IGP 7974023. Met ingang van 2016 wordt dan weer begonnen met een leeg krediet.

krediet	afdeling	Begrotings c.q. administra- tieve wijziging	U = uitgaven I = Inkomsten	Jaar	krediet	Uitgaven t/m 2014 Inkomsten t/m 2014	Uitgaven 2015 Inkomsten 2015	Restant

Integraal gebiedsplan Beekherstel Esperloop

7.560.301	SPP/Proj	901	U	2013/2015	160.000	77.697	75.366	6.937
7.560.301	SPP/Proj		I	2013/2015	110.000	46.170	75.366	-11.536

Krediet kan worden afgewikkeld via de voorziening IGP 7974023. Met ingang van 2016 wordt dit meer krediet niet meer gebruikt.

Integraal gebiedsplan; Wijstherstel Geneneindse Heide Bakel

7.560.302	SPP/Proj	901	U	2013/2015	450.000	261.900	279.127	-91.027
7.560.302	SPP/Proj		I	2013/2015	412.000	261.900	279.127	-129.027

Krediet kan worden afgewikkeld via de voorziening IGP 7974023. Met ingang van 2016 wordt dit meer krediet niet meer gebruikt. Boeking 2016 wordt overgeboekt naar 7560300.

Integraal gebiedsplan; EVZ Esperloop BO2

7.560.303	SPP/Proj	901	U	2013/2015	687.407	444.834	235.408	7.165
7.560.303	SPP/Proj	divers	I	2013/2015	235.408	196.597	235.408	-196.597

Krediet kan worden afgewikkeld via de voorziening IGP 7974023. Met ingang van 2016 wordt dit meer krediet niet meer gebruikt.

EVZ peelse Loop

7.560.350	SPP/Proj	13 en 916	U	2013/2014	252.000	30.501	11.576	209.923
7.560.350	SPP/Proj		I	2013	214.000	0	0	214.000

Krediet over naar 2016.

Breuken Beleven

7.560.351	SPP/Proj	916	U	2014	65.000	15.523	35.412	14.064

Krediet gaat over naar 2016. Er volgen nog inkomsten in 2016.

Verbouwing Eendracht tbv huisvesting bibliotheek

7.630.113	SD/Teamm	14	U	2014/2015	125.600	0	129.605	-4.005

Dit krediet is afgerond in 2015. Lichte kostenoverschrijding a.g.v. verzoek om de bar te verplaatsen. Dit was niet in het krediet begroot.

Installaties de Eendracht

7.630.115	SD/Teamm		U	2015	63.888	0	64.564	-676

Dit krediet is afgerond in 2015. Uitgaven zijn marginaal hoger dan geraamd.

krediet	afdeling	Begrotings c.q. administra- tieve wijziging	U = uitgaven I = Inkomsten	Jaar	krediet	Uitgaven t/m 2014 Inkomsten t/m 2014	Uitgaven 2015 Inkomsten 2015	Restant

Relining riolering St. Janstraat/Elsendorpseweg

7.722.138	OB/Beh	divers	U	2009/2012	122.047	28.276	56.589	37.182
7.722.138	OB/Beh	911	I	2009/2012	28.276	28.276	0	0

Krediet gaat over naar 2016 want eindafrekening nog te ontvangen, werkzaamheden buiten gereed.

Relining riolering Ruijschenberghstraat

7.722.139	OB/Beh	911	U	2010	55.000	0	0	55.000
7.722.139	OB/Beh	911	I	2010	55.000	0	0	55.000

Dit krediet is afgerond in 2015, kosten geboekt op 7722138.

Gemert Centrum herinrichting (riolering)

7.722.144	OB/Beh	21	U	2012/2013	869.000	736.201	11.188	121.611
7.722.144	OB/Beh		I		0	55.462		-55.462

Krediet gaat over naar 2016, werkzaamheden die geraamd zijn in krediet nog niet allemaal gereed.

Herinrichting Groeskuilenstraat (riolering)

7.722.148	OB/Beh		U	2015	92.400	119.749	-27.349	-0
7.722.148	OB/Beh		I		0	0	0	0

Krediet is afgerond in 2015. Kosten volledig geboekt op 7722148, hiervan wegendeel over te boeken naar krediet 7210191

Herinrichting Sprenkstraat Mortel (riolering)

7.722.149	OB/Beh		U	2015	57.200	0	57.200	0

Krediet is afgerond in 2015.

Wateroverlast Kerkeind Milheeze

7.722.150		primitief	U	2015	440.000	0	206.792	233.208
7.722.150		primitief	I	2015	32.000	0	32.000	0

Krediet gaat over naar 2016, werkzaamheden nog niet gereed. Gereed eind 2016.

Wateroverlast Renseweg de Mortel

7.722.151		primitief	U	2015	192.550	0	82.515	110.035

Dit krediet gaat over naar 2016. Project is technisch afgerond, maar nog rekeningen van Brabant Water + eindafrekening.

krediet	afdeling	Begrotings c.q. administra- tieve wijziging	U = uitgaven I = Inkomsten	Jaar	krediet	Uitgaven t/m 2014 Inkomsten t/m 2014	Uitgaven 2015 Inkomsten 2015	Restant

Vervanging auto milieuwachter 2014

7.723.311	OB/Teamm	3	U	2014/2015	31.350	0	31.350	0

Dit krediet is afgerond in 2015.

Structuurvisie /IDOP Handel + uitvoering

7.810.122	SD/Teamm	907 en 912	U	2012/2013	43.043	19.254	0	23.789
7.810.122	SD/Teamm	907 en 912	I	2012/2013	43.043	25.088	0	17.955

Dit krediet moet afgesloten worden in 2015.

Vitalisering: Velttuinen

7.821.161	SPP/Progr	18	U	2010	65.225	59.020	0	6.205

Kan worden afgewikkeld in 2015, laatste (6e) termijn is voldaan.

Woonwagens: 7 chalets

7.822.623	SD/RB	14	U	2009	422.200	394.830	0	27.370
7.822.623	SD/RB		I			40.288	0	-40.288

Dit krediet moet afgesloten worden in 2015.

Ren. berg+standpl Viool, Neerakker en Strijboschew

7.822.631	SD/RB	primitief	U	2015	360.497	0	225.788	134.709

Dit krediet is afgerond in 2015. Uitgaven zijn ruimschoots binnen het krediet afgewikkeld.

Overzicht van baten en lasten

Programma	Primitieve begroting 2015			Begroting 2015 na wijziging			Realisatie 2015		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Algemene zaken	885.429	7.308.905	-6.423.476	941.988	7.467.333	-6.525.345	1.115.760	7.833.145	-6.717.384
Sociaal Domein & Volkshuisvesting	11.774.538	35.088.288	-23.313.750	6.090.606	35.894.999	-29.804.393	6.655.351	33.417.825	-26.762.474
Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer	3.244.189	10.431.439	-7.187.250	3.344.909	10.719.981	-7.375.072	3.637.806	10.895.897	-7.258.092
Economie & Sport	2.953.769	6.559.799	-3.606.030	3.180.020	6.756.955	-3.576.935	3.222.445	6.638.360	-3.415.915
Financiën & Vastgoed	10.977.788	10.679.135	298.653	13.629.043	12.884.725	744.318	12.113.438	12.255.634	-142.196
totaal programma's	29.835.713	70.067.566	-40.231.853	27.186.566	73.723.993	-46.537.427	26.744.799	71.040.860	-44.296.061
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen									
OZB	7.600.001		7.600.001	7.733.811		7.733.811	8.067.926		8.067.926
Algemene uitkeringen	31.494.079		31.494.079	37.567.734		37.567.734	37.646.130		37.646.130
Dividenduitkering BNG Bank	57.820		57.820	25.920		25.920	25.920		25.920
Saldo Financieringsfunctie	998.070		998.070	1.213.154		1.213.154	1.213.154		1.213.154
totaal algemene dekkingsmiddelen	40.149.970		40.149.970	46.540.619		46.540.619	46.953.130		46.953.130
Onvoorzien									
Gerealiseerd resultaat voor bestemming	69.985.683	70.067.566	-81.883			3.192			2.657.069
Toevoeging/onttrekking aan reserves:									
Algemene zaken	376.209	225.400	150.809	376.209	225.400	150.809	370.219	225.400	144.819
Sociaal Domein & Volkshuisvesting	1.226.231	1.015.000	211.231	1.297.226	1.015.000	282.226	1.228.716	1.015.000	213.716
Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer	280.464	193.546	86.918	317.256	469.380	-152.124	358.371	243.233	115.138
Economie & Sport	360.192	76.331	283.861	192.098	104.160	87.938	194.977	338.977	-144.000
Financiën & Vastgoed	1.306.943	1.957.879	-650.936	3.284.347	3.474.509	-190.162	3.875.150	3.285.741	589.409
totaal mutaties reserves	3.550.039	3.468.156	81.883	5.467.136	5.288.449	178.687	6.027.434	5.108.351	919.083
Gerealiseerd na bestemming						181.879			3.576.151

Analyse lastenoverschrijding programma 1 + 3

SPECIFICATIE

1 Algemene zaken

Storting wachtgeld	267.000	Wachtgeld + re-integratie voormalige burgemeester.
Meer afdracht leges reisdocumenten Rijk	89.000	Ivm grotere uitgifte reisdocumenten, deze worden gedekt door hogere baten leges reisdocumenten.
Crisisnoodopvang	73.000	deze worden gedekt door de bijdrage van het COA voor de noodopvang.
overschrijdingen	429.000	
Voormalige SRE taken	-15.000	Nog niet alle voormalige taken zijn opnieuw ingevuld.
Rekenkamercommissie	-19.000	Geen onderzoeken geweest van de rekenkamercommissie.
Zerobudgetting/diversen	-29.000	
onderschrijdingen	-63.000	
Saldo begrotingsafwijkingen	366.000	

3 Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer

overschrijdingen		
Wegen binnen de bebouwde kom	64.000	Overschrijding doordat budget is afgeraamd middels structurele zero budgetting.
Openbare groenvoorziening	63.000	Overschrijding door meer inhuur i.p.v. eigen personeel, gedekt door onderschrijding personeelsbudget
Riolering	244.000	Gedekt door voorziening riolering.
Diversen	5.000	
	376.000	
onderschrijdingen		
IGP Bakelse Plassen	-59.000	Doorberekening van uren aan IGP project
Openbare verlichting	-59.000	Minder uitgaven openbare verlichting minder storingen , minder energielasten o.a. door led.
Omgevingsdienst	-29.000	Minder afgenomen uren voor milieutaken
Geo-informatie	-26.000	Lagere eindafrekening 2014 van GBKN
Bestemmingsplannen	-27.000	Minder advieskosten, bestemmingsplan buitengebied door latere uitvoering
	-200.000	
Saldo begrotingsafwijkingen	176.000	

Overzicht aanwending post Onvoorzien/incidentele baten en lasten

Volgens BBV-artikel 28, lid b moet in de toelichting op de baten en lasten een overzicht van de aanwending van de het begrotingsbedrag voor onvoorzien worden opgenomen.

Begr.wijz.nr.		begroot onvoorzien
0	Primitieve begroting	220.000
1	Niet heffen leges bij vergunningsaanvragen maatschappelijke evenementen en toepassen grondprijstabel met prijsdifferentiatie	-33.050
4	Aankoop bomendatabase + uitbesteden maaibeheer + bijdrage stichting Leergeld	-46.445
5	Beveiligingscamera's gemeentehuis	-4.482
14	Initiatiefvoorstel Speeltoestellen	-44.000
16	Reparatie en vervangingen speeltoestellen sporthallen	-12.932
916	Herstelmaatregel HSV Ons Genoegen + subsidie bibliotheek	-23.900
	Saldo	55.191

Volgens BBV-artikel 28, lid c moet in de toelichting op de programmarekening een overzicht van de incidentele baten en lasten worden opgenomen.

Incidentele baten

Onroerende zaakbelastingen (OZB)	334.000
Winstuitkering Atlant	150.000
	484.000

Incidentele lasten

Verhoging voorziening dubieuze debiteuren, onder andere ten behoeve van huurvorderingen	168.000
	168.000

Voor een inhoudelijke toelichting op de belangrijkste incidentele baten en lasten wordt verwezen naar de inleiding op de programmarekening.

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (BBV-artikel 28 lid d)	Bedragen x 1.000				
	2015	2016	2017	2018	2019
Stortingen					
Afwaardering gronden	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100
Vernieuwing automatisering	225	225	225	225	225
Fbv: groen	1				
Parkeerterreinen/-plaatsen (parkeerfonds)	4	4	4	4	4
Rollend materieel/gereedsch.onderh.dst.	48	48	48	48	48
Huisvesting onderwijs	1.015	1.015	1.015	1.015	1.015
Monumenten (ozb)	103	103	103	103	103
Ondernemersreserve centrum Gemert	45	45	45	45	45
Beheer speeltoestellen	39	39	39	39	39
Totaal stortingen	2.580	2.579	2.579	2.579	2.579
Onttrekkingen					
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	1				
Reserves kapitaallasten	236	236	236	236	236
Vernieuwing automatisering	231	298	230	208	200
Fbv: groen	20	20	20	20	20
Huisvesting onderwijs	1.150	1.167	1.155	1.145	1.135
Egalisatie bossen	23	10	10	10	10
Monumenten (ozb)	82	75	75	75	75
Ondernemersreserve centrum Gemert	49	45	45	45	45
Totaal onttrekkingen	1.793	1.851	1.771	1.739	1.721
Totaal structurele mutaties reserves	788	728	808	840	858

Balans per 31 december 2015

Balans per 31 december Activa (x € 1.000)	2015		2014	
<u>Vaste activa</u>				
<u>Immateriële vaste activa</u>		1.250		1.250
- Overige immateriële activa	1.250		1.250	
<u>Materiële vaste activa</u>		82.752		84.590
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	8.062		7.853	
- Overige investeringen met een economisch nut	63.213		65.418	
- Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut	10.715		10.498	
- In erfpacht uitgegeven	761		821	
<u>Financiële vaste activa</u>		47.802		52.412
- Deelnemingen	106		106	
- Deposito BNG	628		754	
- Verstrekte leningen aan Woningbouwcorporaties	1.405		14.052	
- Overige langlopende leningen	45.663		37.500	
Totaal vaste activa		131.804		138.252
<u>Vlottende activa</u>				
<u>Voorraden</u>		30.037		32.050
- Gronden en hulpstoffen:				
- Niet in exploitatie genomen bouwgronden, grond- en hulpstoffen	946		3.128	
- Gronden bijzondere bestemming	1.918		2.022	
- Onderhanden werk inzake grondexploitatie	27.163		26.890	
- Gereed product en handelsgoederen	10		10	
<u>Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar</u>		8.056		6.487
- Vorderingen op openbare lichamen	589		95	
- Overige vorderingen	6.460		5.159	
- Rekening couranten derden	1.007		1.001	
- Uitzetting in 's Rijks schatkist	0		233	
<u>Liquide middelen</u>		4		4
- Kassaldi	4		4	
<u>Overlopende activa</u>		4.701		3.673
- Nog te ontvangen posten	4.701		3.672	
- Vooruitbetaalde bedragen	0		1	
Totaal vlottende activa		42.798		42.215
Totaal generaal		174.602		180.466

Balans per 31 december Passiva (x € 1.000)	2015		2014	
<u>Vaste passiva</u>				
<u>Eigen vermogen</u>		3.082		424
Reserves				
- Algemene reserve	-8.373		-9.045	
- Bestemmingsreserves	7.878		8.208	
- Nog te bestemmen resultaat	3.576		1.262	
<u>Voorzieningen</u>		14.616		15.121
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.407		8.990	
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	6.210		6.131	
<u>Vaste schulden met een rente typische looptijd van een jaar of langer</u>		136.073		146.499
- Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	127.387		146.460	
- Overige geldleningen	8.650		19	
- Waarborgsommen	37		20	
Totaal vaste passiva		153.771		162.045
<u>Vlottende passiva</u>				
<u>Vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar</u>		13.610		10.330
- Overige schulden	3.610		2.330	
- Kasgeldleningen	10.000		8.000	
<u>Liquide middelen</u>		2.980		4.376
- Banksaldi	2.980		4.376	
<u>Overlopende passiva</u>		4.241		3.716
- Nog te betalen posten	3.834		3.291	
- Vooruit ontvangen bedragen	406		422	
- Kruisposten	1		3	
Totaal vlottende passiva		20.831		18.422
Totaal generaal		174.602		180.466
Waarborgsommen en garanties (x 1.000)		32.803		34.154

Grondslagen voor waardering

Activa

Voor zover niet anders vermeld, zijn activa gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Alleen bij de voorraad in exploitatie genomen gronden (bouwgrond) met een boekwaarde aan het begin van het jaar, is er sprake van activering van rente. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op grond wordt niet afgeschreven. Grond wordt wel afgewaardeerd als de boekwaarde boven de marktwaarde komt, dus als er sprake is van een duurzaam lagere marktwaarde.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft.

De afschrijvingstermijn op kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en disagio is maximaal 5 jaar. Ook de afschrijvingstermijn van kosten onderzoek en ontwikkeling bedraagt ten hoogste 5 jaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief) en/of beschikkingen over reserves (voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft). Tot en met jaar 2003 zijn eventuele beschikkingen over de reserves op alle geactiveerde investeringen in mindering gebracht. Daarna zijn specifieke reserves gevormd om de kapitaallasten af te dekken. Deze worden specifiek geduid in de staat van reserves en voorzieningen.

De in erfpacht uitgegeven gronden van vóór 1999 zijn gewaardeerd tegen een vaste prijs van € 1,13 per m². Gronden in erfpacht uitgegeven na 1 januari 1999 zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs.

De voorraden gronden welke in eigendom van de gemeente waren vóór 01-01-1999 zijn gewaardeerd tegen vaste prijzen, te weten:

- Landbouwgronden	€ 2,27 per m ²
- Tuinen achter woningen	€ 11,34 per m ²
- Volkstuinen	€ 4,54 per m ²
- Toekomstige uitbreiding	€ 11,34 per m ²
- Bosgronden	€ 0,11 per m ²
- Bouwgrond	€ 68,07 per m ²

De geactiveerde investeringen in activa met een maatschappelijk nut zijn geactiveerd op basis van het gestelde in de verordening ex art. 212 dan wel op basis van afzonderlijke raadsbesluiten.

De afschrijvingsmethode is vastgelegd in de door de raad vastgestelde verordening ex art. 212.

Indien hierop extra wordt afgeschreven (afgewaardeerd) is daarvoor een afzonderlijk besluit genomen en wordt dit toegelicht.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen, leningen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs onder aftrek van eventuele aflossingen.

Deelnemingen worden in afwijking hiervan gewaardeerd tegen marktwaarde indien deze waarde lager is dan de verkrijgingprijs. Een waardeverandering wordt direct verwerkt in de verlies- en winstrekening.

De bijdrage in activa in eigendom van derden wordt gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage verminderd met afschrijvingen.

Onder uitzettingen worden aandelen, obligaties, maar ook leningen en vorderingen verstaan. Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar worden opgenomen onder de vlottende activa. Uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van langer dan één jaar worden gedurende de gehele looptijd onder de financiële vaste activa opgenomen.

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs dan wel lagere marktwaarde.

Bouwgrond

De lasten en baten verband houdende met **grondexploitaties** worden in de exploitatie verantwoord en via een tegenboeking als onderhanden werk naar de balans gemuteerd. De toegerekende rente aan de bouwgrondexploitatie bedraagt het gemiddelde van de werkelijke rentelasten van de huidige leningenportefeuille. Hierbij is geanticipeerd op gewijzigde regeling binnen de BBV per 1 juli 2016 op dit onderdeel.

Het activeren van kosten van niet in exploitatie genomen gronden (**NIEGG**) is met ingang van 1 juli 2016 niet meer toegestaan. Grond dient of in exploitatie te worden genomen of te worden gerubriceerd onder materiële vaste activa volgens de daarvoor geldende verslagregels. Voor de waardering van voormalige niet in exploitatie genomen gronden onder materiele vaste activa is wel een overgangstermijn vastgesteld door de commissie BBV tot 2019.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen voor oninbaarheid (dubieuze debiteuren) worden met de nominale waarde van de vorderingen verrekend.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening. De bespaarde rente over de algemene reserve wordt structureel aangewend ten gunste van de exploitatie.

Voorzieningen

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:

a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;

b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;

c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;

d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b van de BBV.

2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b van de BBV

3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

4. Aan voorzieningen wordt geen rente toegevoegd.

Alle in het verleden gevormde voorzieningen voor niet bestede gelden van overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel zijn met ingang van 2008, als gevolg van een wijziging van de BBV, verantwoord onder overlopende passiva.

De raad heeft in zijn vergadering van 10 januari 2013 de nota reserves en voorzieningen 2012 vastgesteld. Daarin zijn de normen en kaders voor reserves en voorzieningen opnieuw in kaart gebracht. De vorige nota dateert van 2010.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen voor resultaatbepaling zijn gebaseerd op het toerekeningbeginssel. Dit wil zeggen dat de baten en lasten in de jaarrekening worden opgenomen onafhankelijk of zij tot ontvangsten of uitgaven in het boekjaar hebben geleid. De baten en lasten worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kostenverdeelstaat

De toerekening van baten en lasten vanaf de kostenplaatsen aan de exploitatie en aan investeringen en projecten geschiedt via doorberekening van de kapitaallasten, urenverantwoording en diverse verdeelsleutels.

De methodiek van doorbelasten in de jaarrekening 2015 volgt die van de begroting 2015. Via registratie van direct productieve uren worden specifieke producten en projecten belast. De urendoorbelasting naar de bouwgrondexploitatie is daarbij gemaximaliseerd naar € 500.000.

Winstneming bouwgrondexploitatie

Winst wordt genomen wanneer 80 % van de opbrengst uit de grondverkoop in het betreffende plangebied is gerealiseerd (zie ook raadsbesluit 10 december 2015). Voorwaarde hiervoor is wel dat alle kosten van bouwrijp maken zijn gemaakt en er enkel de kosten van het woonrijpmaken resteren. De ervaring leert dat daar geringe risico's op worden gelopen. Om hiervoor toch nog een buffer te hebben wordt niet de volledige winst genomen maar maximaal 90% van de winst op het complex.

Waardering risicovoorziening bouwgrondexploitatie

De risicovoorziening bouwgrondexploitatie wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de negatieve saldi van de complexen op 31 december van elk jaar. Met de verwachte winsten wordt niets gedaan in de jaarrekening of begroting.

Afschrijvingen

De afschrijvingen vinden plaats voor het eerst in het jaar volgend op het jaar van gereedkomen van het activum. De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.

De volgende afschrijvingstermijnen zijn gehanteerd:

1. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief en het saldo van agio en disagio worden lineair in 5 jaar afgeschreven.
2. De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden lineair afgeschreven in:
  - Gebouwen: permanente bebouwing 40 jaar; semi-permanente bebouwing 15 jaar en renovatie-investeringen 25 jaar;
  - Wegen en verkeer: wegen 25 jaar; verkeersmaatregelen / straatmeubilair 10 jaar; verlichting 25 jaar; groenvoorzieningen 25 jaar;
  - Installaties: mechanische / elektrische installaties / CV / verlichting 15 jaar; tractiemiddelen 8 jaar; rioleringen 60 jaar; liften 25 jaar; energiebesparende maatregelen 10 jaar;
  - Inrichting: apparatuur 10 jaar; meubilair / inrichting 10 jaar; telecommunicatie 10 jaar; leerpakketten onderwijs 10 jaar;
  - Automatisering: bekabeling 10 jaar; hardware 4 jaar; software 5 jaar;
  - Gronden en terreinen: wordt niet op afgeschreven;
  - Immateriële vaste activa 5 jaar.
3. Activa met een verkrijgingprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd investeringen betreffende tractie, gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.

Bij permanente gebouwen wordt voor wat betreft bestaande scholen, de thans gehanteerde afschrijvingstermijn van 40 jaar gehandhaafd tot het moment waarop nieuwe ingrijpende investeringen aan het gebouw worden aangebracht.
4. Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.
5. Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven tijdsduur.

Bij raadsbesluit van 19 december 2013 is de notitie 'afschrijving, waardering en afschrijving 2014' vastgesteld. Dat is het op dit moment geldende beleid.

Met ingang van 2014 geldt een nieuw treasurystatuut (raadsbesluit van 19 december 2013), waarin rekening is gehouden met de laatste ontwikkelingen, waaronder de invoering van het verplichte schatkistbankieren. Ook zijn de bepalingen van het dominant beleidskader 'Herstelplan eigen vermogen' in het nieuwe statuut verwerkt.

Toelichting op de balans per 31 december 2015

(bedragen X € 1.000,00)

Activa**Vaste activa****Immateriële vaste activa**

Overige materiële vaste activa

Boekwaarde 1-1-2015	Boekwaarde 31-12-2015
1.250	1.250

Voor de ruimte voor ruimte kavels in Gemert-Bakel zijn in het verleden bouwtitels in de vorm van certificaten afgenomen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

- Investerings met economisch nut
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Boekwaarde 1-1-2015	Boekwaarde 31-12-2015
65.417	63.213
7.853	8.062
11.319	11.476
84.588	82.753

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde 1-1-2015	Investerings	Desinves- teringen	Afwaardering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2015
MVA: Gronden en terreinen EN	10.969	85			49	11.006
MVA: Bedrijfsgebouwen EN	46.378	516	201	307	1.475	44.911
MVA: Woonruimten EN	4.219	226		524	162	3.758
MVA: Machines-apparaten-install. EN	1.264	65			89	1.239
MVA: Vervoermiddelen EN		158				158
MVA: Overige mat.vaste activa EN	2.588	51		0	498	2.141
	65.418	1.100	201	831	2.273	63.213

De investeringen met economisch nut , waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, kan als volgt worden weergegeven:

MVA: Grond-, weg- en waterb.kundige werken EN	7.853	387	32	145	8.062

De investeringen met maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde 1-1-2015	Investerings	Desinves- teringen	Afwaardering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2015
MVA: Gronden en terreinen MN	3.502	604	60		76	3.970
MVA: Bedrijfsgebouwen MN	339				27	313
MVA: Machines-apparaten-install. MN	2				2	
MVA: Grond-, weg- en waterb.kundige werken MN	6.061	690	461		485	5.805
MVA: Overige mat.vaste activa MN	1.414	2.409	2.362		73	1.389
	11.319	3.704	2.883		662	11.476

Op 2 oktober 2014 heeft de gemeenteraad besloten tot een schattingswijziging bij de activa golfbaan. Op de inrichting en installaties van de baan wordt vanaf 2014 niet meer afgeschreven. Deze activa behouden namelijk hun waarde.

Kenmerk van een golfbaan is dat bij voldoende onderhoud de baan in de loop van de jaren volgroeider wordt. Via de erfpachtovereenkomst is vastgelegd dat de beheerstichting verantwoordelijk is voor instandhouding van deze activa.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het verslagjaar wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 1-1-2015	Inves- teringen	Desinves- teringen	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2015
FVA: Kap.verstr aan deelnemingen	106				106
FVA: Deposito BNG	754		126		628
FVA: Leningen aan woningbouwcorporaties	1.750			345	1.405
FVA: Overige langlopende leningen	49.802	392	147	4.384	45.663
	52.412	392	272	4.729	47.802

Viottende activa**Voorraden**

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Gronden en hulpstoffen, gespecificeerd naar:

-Niet in exploitatie genomen gronden

-Diverse gronden

-Overige grond- en hulpstoffen

-Onderhanden werk inzake grondexploitatie

Risicovoorziening grondexploitatie

Boekwaarde 1-1-2015	Boekwaarde 31-12-2015
3.128	946
2.022	1.918
10	10
39.754	40.204
-12.863	-13.042
32.051	30.037

Specificatie Niet in exploitatie genomen gronden:

Complex NIEGG	Geïnvesteed vermogen 31-12-2014	Geïnvesteed vermogen 31-12-2015	prijs per m2
Fitland	1.136		n.v.t
Attendorenstraat	75.010		n.v.t
Soersel	16.042		n.v.t
Fuik	1.844.265		n.v.t
Uitbreiding De Rips	1.191.963		18
HANDEL : HEEREBOSCH (deelplan 1e fase)		946.464	68
Totalen	3.128.417	946.464	

Specificatie Onderhanden werk inzake grondexploitatie:

		Geïnvesteed vermogen 31-12-2015	Geprognostiseerd eindresultaat	
Complex			Positief	Negatief
Gemert Bedrijvenpark Wolfsveld		343.504	361.659	
Gemert Gelind Pelikaan		606.770		632.759
Gemert Uitbreiding Wolfsveld II		7.812.494	2.270.258	
Gemert Klooster Nazareth		3.874.157		2.092.529
Gemert Kruiseind		521.848		118.597
Gemert Doonheide - Molenbroekse Loop		830.356	1.890.888	
Gemert Bloemerd		828.555		862.499
Gemert De Deel			145.815	
Gemert Doonheide-Lodderdijk		-37.082	28.871	
Gemert Bisonstraat		-18.742	8.858	
GEMERT: FITLAND		29.382	715.920	
GEMERT: ATTENDORENSTRAAT		190.522	374.372	
Gemert Molenrand		25.269	410.843	
Bakel Nieuw Bedr.terrein Bakel(Bolle Akker)		1.193.305	771.551	
Bakel Neerakker		-268.415	3.700.669	
BAKEL : SOERSEL		89.622		234.013
Milheeze Zuidrand		510.329	126.958	
Milheeze Bedrijventerrein		-39.113	286.288	
Milheeze Noord		1.875.291	104.081	
HANDEL : DE FUIK		1.513.009	170.640	
Handel Centrumplan		2.951.242		2.370.199
Handel Kalkhoven		2.035.640		2.072.849
De Mortel Zuidrand		5.043.324		2.114.949
De Mortel Westrand		2.410.678		118.404
De Mortel Centrumontwikkeling		887.055	150	
De Rips Korhoenstraat/Paterslaan		35.627	62.715	
DE RIPS :UITBREIDING DE RIPS		1.253.965	114.817	
Elsendorp Keizersberg		4.845.522		2.424.805
Elsendorp Noord		860.074	183.770	
Totalen		40.204.188	11.729.123	13.041.603

1. Projectrisico's bouwgrondexploitatie

Taakstellingen woningbouw en bedrijventerreinen: De taakstelling over het aantal te bouwen woningen is door de provincie voor de Peelgemeenten bepaald.

Als één gemeente meer wil bouwen dan is toegestaan dan kan dit alleen als een andere gemeente minder bouwt. Omdat er geen financiële buffer is in de bouwgrondexploitatie zal een strakke sturing op het woningbouwprogramma noodzakelijk zijn om mogelijke verdere verliezen te voorkomen.

Verder is op lange termijn onzekerheid over uitgifte van kavels bedrijventerreinen. In Zuidoost-Brabant wordt een groot overschot verwacht. Binnen de regio zijn verder afspraken gemaakt over de verdeling van het aantal m² bedrijventerrein per gemeente. Deze afspraken zijn verwerkt in de bouwgrondexploitatie-calculatie.

De woningmarkt is aan het herstellen. De lage rente en het economische herstel zijn hier oorzaken van. Daarnaast staan er door prijsstijgingen 'minder huizen' onder water waardoor er meer beweging komt. Ook in Gemert-Bakel merken wij aan de hand van de grondverkopen het herstel van woningmarkt. Mocht er echter weer een terugslag komen dan bestaan risico's voor het vertraagd of onverkoopbaar zijn van gronden en woningen. Het risico hier ligt in renteverliezen, de herbestemming van gronden met de daaraan verbonden herwaarderingsverliezen en meer plankosten door de herontwikkeling. Op dit moment heeft de gemeente in alle kernen kavels beschikbaar. De gemeente is bereid zoveel mogelijk in te spelen op de wensen van de markt.

De gemeente heeft een evenwichtig over de kernen verdeelde grondexploitatieportefeuille. Risico's worden hierdoor verspreid. Binnen de grondexploitatie zijn er een viertal projecten met een hoger risicoprofiel. Dit zijn Wolfsveld II, Mortel Zuidrand, Keizersberg en Nazareth. Het totaal geïnvesteerde vermogen van deze plannen bedraagt € 21.575.000, ongeveer 50% van het totaal. Daar staat een voorziening van € 6.623.000 tegenover. Risico's liggen hier vooral in of het aantal te verkopen m² gerealiseerd wordt.

Vervallen categorie "niet in exploitatie genomen gebieden algemeen" (NIEGG): Een aantal aangekochte gronden zijn nog niet in exploitatie genomen. In de balans werden die tot nu toe gewaardeerd tegen aankoop prijs of lagere marktwaarde. Met ingang van 2016, komt de categorie NIEGG, door gewijzigde regelgeving te vervallen. Gebieden dienen of in exploitatie genomen te worden of als reguliere grond in de balans opgenomen te worden. Reguliere gronden kennen strengere waarderingsregels. Voor het voldoen aan deze regels is een overgangsregeling opgesteld welke loopt tot 2019.

Parameters bouwgrond

Voor 2015 is eenmalig een prijsverlaging doorgevoerd.

Kern	Prijs per m² voor de eerste 200 m²	Prijs per m² voor de volgende 150 m²	Prijs per m² voor meer dan 350 m²
Gemert-Bakel	240	260	265
Handel, De Mortel, Milheeze	220	240	260
Elsendorp, De Rips	200	220	240

De volgende parameters zijn meerjarig gehanteerd bij de exploitatieberekeningen.

Rente	3,7%
Opbrengststijging	0,0%
Inflatie kosten bouw- en woonrijpmaken	1,0%
Opslagpercentages voorbereiding en toezicht	19,0% uitbreiding
	25,0% inbreiding

Uitzettingen korter dan een jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van een jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

		Gecorrigeerd saldo 31-12-2014	Saldo 31-12-2015	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen		95	589		589
Overige vorderingen	Belastingdebiteuren	759	684		684
	Debiteuren Werkplein	1.127	1.701	582	1.119
	Overige debiteuren	3.272	5.041	384	4.657
	Rekening courant SVN	916	945		945
	Rekening courant STARO	85	62		62
	BNG Schatkistbankieren	233			
		6.487	9.022	966	8.056

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2015					
(1)	Drempelbedrag	525			
			Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				Kwartaal 4
			132	79	65
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag		393	446	460
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				
(1) Berekening drempelbedrag					
			Verslagjaar		
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	70.059			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	70.059			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	525			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
			Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen		11.895	7.207	6.023
(5b)	Dagen in het kwartaal		90	91	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden		132	79	65

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

		Saldo	
		1-1-2015	31-12-2015
Kassaldo	Leges afdeling publiekszaken	4	4
		4	4

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

		Saldo	
		1-1-2015	31-12-2015
Vooruitbetaalde bedragen		1	
Nog te ontvangen bedragen		3.672	4.701
		3.673	4.701

Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

		Saldo	
		1-1-2015	31-12-2015
Algemene reserve		-9.045	-8.373
Bestemmingsreserves		8.208	7.878
Resultaat na bestemming		1.262	3.576
		424	3.082

Het verloop in het verslagjaar wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

Algemene reserves

	Saldo 1-1-2015	Toe- voeging	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2015
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	1.859	646	1.083	1.422
Saldo rekening	1.262		1.262	
Afwaardering gronden	-10.904	2.640	1.530	-9.795
		-7.783	3.286	-8.373

Toelichting Algemene reserve

De algemene reserve van de gemeente dient als weerstandscapaciteit voor het opvangen van risico's van de totale organisatie, exclusief de risico's van de bouwgrondexploitaties. Die risico's moeten in principe worden opgevangen door de algemene reserve bouwgrond. De algemene reserve op de balans in deze jaarrekening bedraagt ruim € 8,3 miljoen negatief. Dit is de stand voor resultaatbestemming 2015. Via resultaatbestemming bepaald de gemeenteraad vervolgens welk deel van het voordeel in de jaarrekening van € 3.127.000,- in de algemene reserve wordt gestort.

Herstelplan en achtergrond kwetsbare vermogenspositie

De noodzakelijke afwaardering van gronden en het verhogen van de verliesvoorzieningen op de grondexploitaties in 2012 met ruim € 11 miljoen kon niet worden gedekt door vrije algemene reserves. Na overleg met de provincie, in haar rol als toezichthouder, is besloten de verliezen uit de grondexploitatie voor een bedrag van € 11.693.765 als een negatieve 'reserve afwaardering gronden' te verantwoorden. Deze negatieve reserve moet binnen een termijn van 10 jaar weer worden aangezuiverd naar € 0. Daarvoor is in de begroting jaarlijks € 1,1 miljoen vrijgemaakt. De gemeente valt vanaf 2013 onder preventief toezicht. Dit houdt in dat vanaf 2013 voor de begroting en alle begrotingswijzigingen de goedkeuring van Gedeputeerde Staten nodig is en uitgaven pas na de ontvangen goedkeuring mogen worden gedaan. De toezichthouder bepaalt jaarlijks of dit preventieve toezicht gehandhaafd blijft.

Op 5 april 2012 zijn de kaders van het herstelplan eigen vermogen 2012-2025 door de raad vastgesteld. Dit heeft een vervolg gekregen met concrete voorstellen vanuit de werkgroep financiën in de raadsvergadering van 14 juni 2012 en 5 juli 2012. Er zijn 31 uitgangspunten geformuleerd. Het herstelplan is aangemerkt als dominant kader. Dit houdt in dat alle besluitvorming van de gemeente getoetst wordt aan deze 31 uitgangspunten.

Op basis van het met de provincie afgesproken herstelplan had de stand van de algemene reserve per eind 31-12-2015 7,7 miljoen euro moeten bedragen ten opzichte van de huidige stand van € 8,3 miljoen. Na bestemming van het gerealiseerd resultaat 2015 loopt de gemeente echter voor op dit schema.

Kwetsbare reservepositie

Dat de reservepositie van de gemeente uiterst kwetsbaar is, moge uit het vorenstaande al duidelijke zijn. Er is geen weerstandsvermogen aanwezig om tegenvallers op te vangen. Dit is zorgelijk gezien de in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing beschreven risico's in ondermeer de bouwgrondexploitatie, gemeentefonds en realisatie van de bezuinigingen. Bij het eventueel voordoen van deze risico's houdt dit in dat de bestemmingsreserves weer aangesproken moeten worden. Het afkomen van bestemmingsreserves is al diverse malen gebeurd en raakt echter direct de beleidskeuzes van de gemeente. Eventuele lucht in deze reserves is namelijk niet meer aanwezig. De bestemmingsreserves voor kapitaallasten zijn niet vrij inzetbaar.

Bestemmingsreserves

	Saldo 1-1-2015	Toe- voeging	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2015
Inrichting gemeentehuis	80		52	28
Vernieuwing automatisering	1.172	225	231	1.166
Plattegrondkaarten	3			3
Brandweer (voertuigen en overigen)	446		16	430
Fbv: groen	96	1	20	78
Parkeerterreinen/-plaatsen (parkeerbonds)	27	84		111
Openb.verlicht.(vervanging/remplace)	182		182	
Rollend materieel/gereedsch.onderh.dst.	555	48		603
Startersregeling zelfstandigen	25			25
Huisvesting onderwijs	983	1.015	1.150	848
Egalisatie bossen	59		23	36
Bodemsaneringen	4			4
Monumenten (ozb)	108	103	82	128
Leefbaarheid Binnengebied	22		10	11
Algemene reserve bouwgrond				
Eenmalige middelen	26			26
Sporthal Gemert (kap.lst)	570		57	513
Aanleggen randvoorzieningen (kap.lst)	1.057		20	1.038
Economische projecten (kap.lst)	74		7	68
Vervanging tractie (kap.lst)	168		21	147
Gemeentearchief (kap.lst)	936		72	864
Wet inburgering nieuwkomers	152	-71		81
Tribune De Eendracht (kap.lst)	109		8	101
Parkeerkelder Ruijschenbergh (kap.lst)	1.029		51	977
EVZ 2010-2015	292			292
Uganda	2			2
BIO-fonds	9	27		35
Ondernemersreserve centrum Gemert	23	45	49	19
Beheer speeltoestellen		274	31	244
Totaal bestemmingsreserves	8.208	1.752	2.081	7.878

Toelichting bestemmingsreserves

Naam	Doel
Inrichting gemeentehuis	Vervanging en vernieuwing inrichting gemeentehuis.
Vernieuwing automatisering	Vernieuwing hardware en software automatisering conform het informatiseringsbeleidsplan.
Plattegrondkaarten	Vervanging en vernieuwing plattegrondkaarten.
Brandweer (voertuigen en overigen)	Vervanging en vernieuwing van gereedschappen en technische middelen kleding en voertuigen.
Fbv: groen	Aanleg ecologische verbindingzones.
Parkeerterreinen/-plaatsen (parkeerbonds)	Aanleg en uitbreiding van nieuwe parkeerplaatsen en -terreinen.
Openb.verlicht.(vervanging/remplace)	Vervanging van lichtmasten en armaturen.
Rollend materieel/gereedsch.onderh.dst.	Vervanging en vernieuwing van tractie.
Startersregeling zelfstandigen	Ondersteunen startende ondernemers.
Huisvesting onderwijs	Huisvesting onderwijs. Bij de invoering decentralisatie van huisvestingsvoorzieningenonderwijs van rijk naar gemeenten is besloten de door het rijk, via de algemene uitkering beschikbaar gestelde bedragen, te oormerken. Ook dekking voor de lasten m.b.t. de MFA's.
Egalisatie bossen	Egalisatie van de exploitatielasten van de gemeentelijke bossen.
Bodemsaneringen	Dekking van kosten van bodemsaneringen.
Monumenten (ozb)	Onderhoud en restauratie van gemeentelijke en rijksmonumenten. De reserve wordt gebruikt ter egalisatie van de uitgaven volgens de regeling van het monumentenspaarfonds (vergoeding betaalde OZB voor monumenteigenaren).
Leefbaarheid Binnengebied	Afwikkeling projecten vitalisering binnengebied
Algemene reserve bouwgrond	Opvangen algemene risico's binnen de bouwgrondexploitatie. Daarnaast dient deze reserve ter egalisering van de
Eenmalige middelen	Het niet uitgegeven deel, van de eenmalige middelen, wordt hiering gestort om te voorkomen dat éénmalige begrotingsruimte vrijvalt ten gunste van het rekeningsaldo.
Sporthal Gemert (kap.lst)	Dekking kapitaallasten renovatie sporthal in Gemert.
Aanleggen randvoorzieningen (kap.lst)	Dekking kapitaallasten aanleg randvoorzieningen.
Economische projecten (kap.lst)	Dekking kapitaallasten economisch actieprogramma.
Vervanging tractie (kap.lst)	Dekking kapitaallasten tractiemiddelen.
Gemeentearchief (kap.lst)	Dekking kapitaallasten aanleg gemeentearchief.
Wet inburgering nieuwkomers	Dekking van opleidingen c.q. cursus kosten nieuwkomers.
Tribune De Eendracht (kap.lst)	Dekking kapitaallasten tribune De Eendracht.
Parkeerkelder Ruijschenbergh (kap.lst)	Dekking kapitaallasten parkeerkelder Ruijschenbergh.
EVZ 2010-2015	Verwerving en aanleg van ecologische verbindingzones langs waterlopen conform de Kaderrichtlijn Water.
Uganda	Bekostiging van uitgaven inzake Uganda.
BIO-fonds	Bevorderen van ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied.
Ondernemersreserve centrum Gemert	Financiëring van activiteiten en voorzieningen van de ondernemersvereniging die collectieve doelen dienen.
Beheer speeltoestellen	Vervanging en vernieuwing speeltoestellen.

Voorzieningen

	Saldo 1-1-2015	Toevoeging	Aanwending	Saldo 31-12-2015
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's				
Opbouwen pensioenrechten wethouders	1.560	176	118	1.618
Wachtgeld voormalig bestuurders	103	361	76	387
Rijksbijdrage klantmanagement	5			5
Vervanging riolering	4.156	484	139	4.500
Studie (legaat)	4			4
IGP: Bakelse Plassen	1.674	368	1.913	130
Risicovoorziening grondexploitatie	12.863	1.530	1.352	13.042
WW-verplichtingen personeel	139	130	83	186
Uganda	22	9		32
Afvalstoffen	1.327	417	200	1.544
	21.853	3.476	3.881	21.448
Onderhoudsegalisatievoorzieningen				
Onderhoud wegen	4.862	944	961	4.845
Onderh.straatverlichting (schilderen)	101	34	20	115
Onderh.straatmeubilair centrum Gemert	32	4		35
Onderhoud sport	582	108	52	638
Onderh.gem.eigendommen (overige)	50	114	12	152
Onderhoud welzijnsgebouwen	313	56	47	322
Groot onderh.schoolgebouwen	133	33	159	7
Vervanging lichtmasten en armaturen		308	266	42
Groot onderhoud MFA's	59	76	82	53
	6.131	1.678	1.600	6.210
	27.985	5.154	5.481	27.658
Totaal generaal voorzieningen				

Toelichting voorzieningen

Naam	Doel
Opbouwen pensioenrechten wethouders	Uit betalen pensioenverplichtingen ex-wethouders. Op basis van berekeningen door een extern bureau vindt jaarlijks een storting plaats en worden de bestaande verplichtingen uitbetaald.
Wachtgeld voormalig bestuurders	Uit betalen wachtgeldten voormalig bestuurders. Op basis van berekeningen door een extern bureau vindt jaarlijks een storting plaats en worden de bestaande verplichtingen uitbetaald.
Rijksbijdrage klantmanagement	Rijksbijdrage
Vervanging riolering	Ontvangen gelden die per balansdatum nog niet zijn besteed door later investeren en/of uitvoeren dan voorzien. Tot een nieuw watertakenplan wordt opgesteld worden eventuele tekorten of overschotten verrekend met deze voorziening.
Studie (legaat)	Bijdrage in kosten opleiding van minder draagkrachtigen (legaat).
IGP: Bakelse Plassen	Financiële borging van het Integraal Gebiedsprogramma Bakel-Milheeze. Bij het Integraal Gebiedsprogramma Bakel-Milheeze zijn meerdere partijen betrokken; het waterschap Aa en Maas, De Peelhorst (ontgronder) en de gemeente. Storting vindt plaats via ontgrondingsrechten voor de Bakelse plassen. Het betreft hier een meerjarig project dat is gestart in 2006.
Risicovoorziening grondexploitatie	Afdekking nadelige exploitatiesaldi van diverse complexen.
WW-verplichtingen personeel	Uit betalen ww-verplichtingen voormalig personeel.
Uganda	Van de VNG ontvangt de gemeente een bijdrage voor de financiering van het project Uganda / millenniumdoelen. Dit project loopt tot en met 2016 en daarna zal de definitieve afrekening met VNG international plaatsvinden.
Afvalstoffen	Egalisatie van de inzamel en verwerkingskosten/baten afval. Overschotten komen t.g.v. en tekorten t.l.v. de voorziening.
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	
Onderhoud wegen	Borging van het kwaliteitsniveau van wegen op de lange termijn. Onderbouwing via beheerplan wegen.
Onderh.straatverlichting (schilderen)	Schilderen van lichtmasten. Het onderhoud vindt plaats op basis van een aanbesteding van meerdere jaren.
Onderh.straatmeubilair centrum Gemert	Vervanging (niet jaarlijks) van straatmeubilair centrum Gemert.
Onderhoud sport	Groot onderhoud sportaccomodaties.
Onderh.gem.eigendommen (overige)	Groot onderhoud overige gemeentelijke eigendommen.
Onderhoud welzijnsgebouwen	Groot onderhoud welzijnsgebouwen.
Groot onderh.schoolgebouwen	Groot onderhoud schoolgebouwen.
Vervanging lichtmasten en armaturen	Vervanging lichtmasten.
Groot onderhoud MFA's	Groot onderhoud Multi Functionele Accomodaties.

Vaste schulden met een looptijd langer dan een jaar

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het verslagjaar

	Saldo 1-1-2015	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2015
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	137.810		10.423	127.387
Overige geldleningen	8.669		19	8.650
Waarborgsommen	20	26	9	37
	146.499	26	10.451	136.073

Vlottende passiva**Kortlopende schulden**

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 1-1-2015	31-12-2015
Crediteuren	2.330	3.610
Kasgeldlening	8.000	10.000
	10.330	13.610

Liquide middelen

Banksaldi:	Bank Nederlandse Gemeenten	4.519	3.030
	ING	-20	
	Rabobank	-124	-50
		<u>4.376</u>	<u>2.980</u>

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Saldo	
	1-1-2015	31-12-2015
Nog te betalen bedragen	3.291	3.834
Vooruitontvangen bedragen	422	406
Kruisposten	3	
	<u>3.716</u>	<u>4.240</u>

Specificatie vooruitontvangen bedragen:

	1-1-2015	Mutaties	31-12-2015
Subsidies			
Waterschap Aa en Maas subsidie rivier De Rips	247	-11	236
Overige	176	-6	170
	<u>422</u>	<u>-17</u>	<u>406</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen Waarborgen en garanties

Het niet in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantiestellingen:

Onderdeel

	Garantierisico	
	1-1-2015	31-12-2015
Woningbouw	33.436	32.134
Verpleeghuizen	565	532
Overige	154	137
	<u>34.154</u>	<u>32.803</u>

In 2015 is er niets betaald wegens verstrekte borg- en garantiestellingen.

WNT-verantwoording 2015

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is vanaf 1 januari 2013 van kracht. Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen in instellingen in de (semi) publieke sector. In de WNT worden inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak, genormeerd en openbaar gemaakt. Jaarlijks worden de bezoldigings-normen in een ministeriële regeling vastgesteld. Bij de gemeente Gemert-Bakel vallen de functies van algemeen directeur en griffier onder topfunctionarissen in de (semi) publieke sector behoudens overgangsrecht maximaal 100% van het ministersalaris zijn. Dat komt in 2015 neer op € 178.000,- inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage door de werkgever. De bezoldiging van de algemeen directeur en de griffier zaten onder de norm.

Bezoldiging topfunctionarissen

bedragen x € 1	Boxtel PJGM van	Jansen AATG
Functie(s)	Griffier	Gemeentesecretaris
Duur van het dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang van het dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking	ja	ja
Individueel WNT-maximum	178.000	178.000
Bezoldiging		
Beloning	68.047	105.340
Belastbare onkostenvergoedingen		3.734
Beloningen betaalbaar op termijn	10.132	14.923
Subtotaal	78.179	123.997
-/- Onverschuldigd betaald bedrag		
Totaal bezoldiging	78.179	123.997

Eigen bijdrage op grond van de WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd.

De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK.

De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Langlopende contracten

Binnen de gemeente zijn diverse langlopende contracten afgesloten. Hierbij kan gedacht worden aan langlopende onderhoudscontracten, langlopende huurcontracten, operationele leasecontracten e.d.

Contracten worden vastgelegd in het zaakstelsel DigiNET. Contractbeheerders worden op de hoogte gebracht van de einddatum van contracten.

Risico's van het niet tijdig beëindigen van contracten en overeenkomsten worden hierdoor beperkt.

Sisa-verantwoording

Vanaf het jaar 2006 zijn de gemeenten verplicht om in de jaarrekening verantwoording af te leggen over de bestedingen in het kader van een aantal regelingen/specifieke uitkeringen. Door het betrekken van deze verantwoording bij de jaarrekening spreekt men over Single information Single Audit; oftewel 1 toetsmoment en 1 verantwoordingsmoment.

De Sisa-verantwoording voor een aantal specifieke uitkeringen wordt volgens een speciaal model afgelegd. Jaarlijks maakt het ministerie van Bzk bekend voor welke regelingen de gemeente verantwoording af dient te leggen. Daarbij is aandacht gevraagd voor de juistheid en volledigheid van de uitkeringen uit die specifieke uitkeringen, al dan niet via een gemeenschappelijke regeling, waarin de gemeente participeert. Van de lijst van specifieke uitkeringen waarvoor Sisa geldt voor het verantwoordingsjaar 2014, dient onze gemeente verantwoording af te leggen voor 6 onderdelen, te weten:

1.	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB)
2.	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) gemeentedeel 2014
3	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB gemeentedeel 2014
4	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2014

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF

OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2015 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbe- leid 2011-2014 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
			€ 157.721	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;	inclusief deel openbaar lichaam		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03			
			1	61652 Gemert-Bakel	210,22	22,44		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2015 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 4.481.729	€ 105.438	€ 324.767	€ 11.786	€ 44.458	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2015 Besluit bijstandverlening	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 37.879	€ 0	€ 16.406	€ 45.715	€ 4.956	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			